LETO VII. ŠT. 34 (323) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 5. SEPTEMBRA 2002

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

OB NAŠIH PRIIMKIH IN IMENIH

Vsak človek ima v moderni dobi specifična znamenja svoje osebne identitete ali istovetnosti. To velja najprej za ime in priimek. Slednji je star šele več stoletij, saj se prej pravzaprav sploh ni uporabljal. V antiki so znane razne vrste poimenovanja oseb, v srednjem veku tudi. Tu se, recimo, javljajo zlasti krajevna imena kot oznake za poimenovanja oseb (Tomaž Akvinski po rojstnem gradu Aquinu), Alanu iz Lille (mesto severne Francije), Bernard iz Chartresa (znano srednjeveško središče v Franciji) itd. Sicer pa je znana tudi raba latinskih imen, recimo Gallus za Petelin itd. Pa pustimo iskanje po nekdanjih poimenovanjih oseb...

Naša današnja imena so seveda predvsem odraz izvora, tudi narodnega, posameznika. Zato jih vsakdo že osebno spoštuje in ohranja zvest svojim izročilom. V 20. stoletju pa smo priča neverjetnemu in nenaravnemu oz. nasilnemu spreminjanju tako imen kot priimkov in krajevnih imen (toponimov).

To smo zlasti občutili primorski Slovenci v obdobju fašizma v Italiji, ki je nasilno spreminjal slovenska osebna in krajevna imena v italijansko obliko! In to se še danes pozna... Premnogi Slovenci so si zlasti pokvečene priimke spremenili že v prvi povojni dobi, ko je bilo to že možno narediti. Podobno velja za osebna imena, čeprav gre tu oz. je šlo za daljše postopke. Danes pa imamo Slovenci pred seboj odobren zaščitni zakon, ki tudi predvideva vrnitev poitalijančenih priimkov in imen v izvirno slovensko obliko. Vse to določa ta zlasti zaščitni zakon št. 38 iz leta 2001 v členu 7 in zakon št. 482 iz leta 1999 v členu 11. Nekateri naši rojaki pa si žal ne nameravajo popraviti popačenih imen. Izgovarjajo se na razne načine. Tako nekateri trdijo, da jim mora država kar sama po sebi vrniti ime oz. priimek v izvirno slovensko obliko, češ da je to njena dolžnost. Ali pa se morda za tem ne skriva neka udobnost oz. lenoba, pa še kaj drugega...?

Drugi spet so se zlasti prejšnja leta morda neupravičeno bali, da bi zaradi spremembe osebnega imena ali priimka v slovensko obliko ne izgubili državne ali kake druge javne službe. Danes bi moralo bili vse to mimo! Poglejmo le malo naokrog. Med južnimi Tirolci gotovo ne bomo našli takih, ki bi si obdržali italijansko obliko imena. Primer Magnago (znani južnotirolski politični voditelj) je seveda drugačen, ker v tem primeru ne gre za poitalijančeno nemško ime oz. priimek. Nekaj podobnega je tudi v Dolini Aosta. To velja zlasti za krajevna pa tudi za osebna imena, ki so še danes samo francoska, kot npr. Saint-Vincent, Courmayeur, Verres itd. Fašizem je sicer načrtoval tudi italijanske oblike, npr. za prej omenjeno letovišče Saint-Vincent obliko San Vincenzo Terme... STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

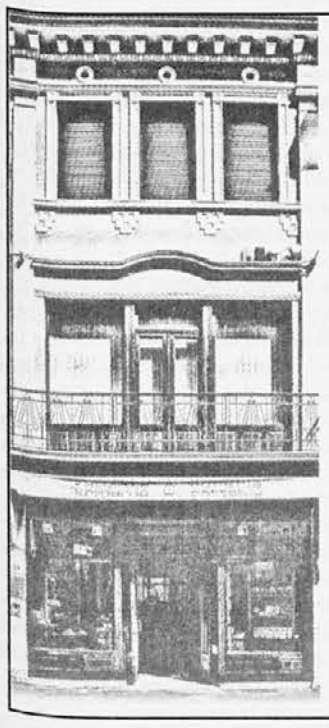

Vljudno ste vabljeni na Travnik 25 v Gorico,

kjer imajo sedež
KATOLIŠKA KNJIGARNA,
ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA,
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA,
NOVI GLAS,
PASTIRČEK,
GALERIJA ARS
in KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO.

Blagoslov in odprtje prenovljenih prostorov bosta v ponedeljek, 9. septembra 2002, ob 19. uri.

DRAGA 2002 JE ZA NAMI

V OSPREDJU MANJŠINSKI IN PRIMORSKI TRENUTEK

IVAN ŽERJAL

FOTO KROMA

Sedemintrideseti študijski dnevi Draga 2002 so za nami. Tridnevno dogajanje pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Občinah bo prav gotovo predmet nadaljnjih pogovorov v prihodnjih tednih in mesecih, saj so bile letošnje teme aktualne, kar je dokazala tudi bogata razprava, tako pred mikrofonom kot v osebnih pogovorih.

Brez dvoma lahko rečemo, da je na letošnji Dragi prednjačil naš, zamejski oz. manjšinski (kakorkoli mu že pravimo), poleg tega pa še širši primorski trenutek. To bodisi zaradi predavateljev, ki so vsi prihajali iz tega prostora, kot predvsem po glavnih temah, ki so bile letos na sporedu. Študijski dnevi Draga sicer nimajo nekega enotnega tematskega sklopa, neke rdeče niti, ki povezuje vsa predavanja, lahko pa mirne duše zatrdimo, da je bila naša zamejska in primorska problematika v ospredju. Okrogla miza *Manjšinske politične dileme*, ki je bila v petek, 30. avgusta (govorili so zgodovinar Jože Pirjevec, urednik *Primorskega dnevnika* Bojan Brezigar, publicist in raziskovalec Aldo Rupel in predsednik ZSKP Damjan Paulin), in razprava, ki se je razvila ob njej, sta še enkrat pokazali na dejstvo, da v naši skupnosti obstajajo različni koncepti, različna gledanja na vprašanje vloge slovenske narodne skupnosti v Italiji, na pomen narodnosti in tudi na vprašanje vloge matične države Slovenije in odnosov z njo. Gre pač za nekatera vprašanja, s katerimi se v zamejstvu soočamo že cel povojni čas: najprej je tu šlo za ideološko konfrontacijo, nato pa za vprašanje, ali je bolje, da smo Slovenci v svoji stranki, ali pa to, da se vključujemo v italijanske stranke in znotraj njih skušamo opozarjati na našo problematiko. Poleg tega so tudi različna gledanja na to, kaj nam pomeni narodnost in kaj nam pomeni Slovenija: je naša pokroviteljica ali pa do neke mere že "tuja" država, ki naj v naš prostor posega prvenstveno na kulturni, ne pa tudi na politični ravni? Naša skupnost se v političnem smislu torej še ni odrešila vsega balasta, ki se je nabral v zadnjih desetletjih, in sprememb zadnjega desetletja verjetno ni niti popolnoma dojela. Tako je soudeležba civilne družbe v političnem življenju, ki je tako značilna za italijansko stvarnost zadnjih let, pri nas še vedno nezadostna.

STRAN 6

PRED NOVIM ŠOLSKIM LETOM

POGUMNO NAPREJ!

JURIJ PALJK

To je naše voščilo vsem tistim, ki se bodo v ponedeljek, 9. t.m., ponovno ali pa prvič podali v slovensko šolo in tako začeli novo šolsko leto.

Šolarjem želimo, da bi v čim večjem številu prišli skozi vrata slovenskih šol in bi se v razredih od Milj do Trbiža poleg znanja iz šolobveznih predmetov naučili tudi prijaznosti in kulture srca, da bi se naučili pristnosti, iskrenosti, resnicoljubnosti in dobrosrčnosti, vseh lepih kreposti, ki jih današnji svet odraslih še kako potrebuje, da bi postajali iz dneva v dan bolj zvesti slovenski besedi.

Da, radi jim zaželimo, da bi ob slovenski besedi pri pouku v naših šolah začutili, kje so njihove korenine, da bi se lahko v dijaških letih polnokrvno odločili za slovensko identiteto in bi jo zato skušali v polnosti živeti v življenju naše narodne manjšine in v življenju duhovne domovine Slovenije. Želimo jim, da bi se poleg spoštovanja in izvrševanja državljanskih dolžnosti naučili tudi nekaj tiste nevsiljive, a zato tudi ne hlapčevske, prijaznosti, ki jo vsi danes še kako pogrešamo.

Našim šolnikom iz srca želimo veliko uspehov, saj jih bodo gotovo potrebovali pri vsakdanjem delu z našimi otroki, katerim bodo iz dneva v dan polagali na srce tako znanje kot plemenite slovenske besede. Vemo, da nimajo lahkega dela, in to tudi zato ne, ker je našim šolarjem dano živeti v italijanskem okolju, v okolju večinskega jezika, ki še kako vdira v pogovorni in miselni svet njihovih šolarjev in dijakov. Pa smo vseeno prepričani, da bodo znali našim šolarjem vcepiti tisto radoživost do sveta, ki je potrebna, da se šolar nauči za življenje vsega lepega, kar naredi iz šolarja odraslo in zrelo osebnost.

Našim šolnikom želimo tudi to, da bi jih pri vsakodnevnem delu spremljalo potrpljenje tako s šolarji kot z njihovimi starši, ki znamo biti včasih prav nesramno popustljivi do svojih otrok in mislimo, da bo šola dala našim otrokom tudi tisto vzgojo, za katero bi morali sami poskrbeti za domačimi zidovi.

Našim političnim predstavnikom in vsem izvoljenim predstavnikom v naši sredi kličemo, naj ne pozabijo na šolnike, na šolarje in na slovensko šolo in naj se na našo šolo ne spomnijo samo takrat, ko morajo pred javnostjo povedati o njenem pomenu nekaj lepih besed, katerim pa navadno ne sledijo dejanja!

Naša šola je naša prihodnost in dejansko vse, kar imamo! Prav zato kličemo vsem, ki jim bo v ponedeljek zazvonil šolski zvonec: "Pogumno naprej!"

Politična volja rešila Jeremitišče

Tik pred zaprtjem redakcije smo izvedeli, da je Brancatijeva goriška občinska uprava zamrznila razlastitev slovenske zemlje in domačij v Jeremitišču. Več prihodnjič.

VSEBINA

03 Danijel Devetak / intervju
BRANKO ČERNIC

07 Jože Faganel
IN MEMORIAM: JOŽE POGAČNIK

08 Ivan Žerjal
POSVET SKLADA MITJA ČUK

14 Mara Petaros
PODRAŽITVE SO PRED VRATI!

15 gojenci SCGV Emil Komel v Klancu
"IMAMO SE ZARES LEPO!"

SVET OKROG NAS

RES VROČA POLITIČNA JESEN

VELIK JAVNI PRIMANJKLJAJ

Tik pred obnovitvijo parlamentarne dejavnosti je gospodarsko ministrstvo potrdilo novico, da je javni primanjkljaj v letošnjem avgustu znašal 2,8 milijarde evrov, v prvih letošnjih osmih mesecih pa kar 34 milijard. V primerjavi z lanskim letom se je stanje v tem pogledu poslabšalo za nad 60%. Vsemu temu navkljub gospodarski minister Tremonti zagotavlja, da bo vlada izpolnila vse obljube, ki jih je bila zapisala v svoj program, med njimi tudi zmanjšanje davkov za tiste, ki imajo nizke dohodke. Kako se bo ta njena obljuba izpolnila, ni jasno. Dejstvo je namreč, da javni primanjkljaj nastaja predvsem zato, ker izkupiček davčnih dajatev ni tolikšen, kakršnega so predvidevali. Levosredinska opozicija seveda zahteva, naj vlada nemudoma poroča parlamentu o novem položaju.

Sindikalni organizaciji CISL in UIL odločno zavračata programirano inflacijo 1,3%, ki jo predlaga vlada kot osnovo za nove delovne pogodbe. Sindikata poudarjata, da bosta proglasila stavko, če bo vlada vztrajala pri svojih stališčih. Najmočnejša sindikalna zveza CGIL pa se pripravlja na množično manifestacijo za zaščito temeljnih delavskih pravic, med njimi zlasti 18. člena statuta delavcev, ki določa, da delodajalec ne more odpustiti delavca brez upravičenega vzroka. Tako sindikati kot ekonomisti pa resno dvomijo, da bo splošnemu gospodarskemu in socialnemu stanju v državi koristil sklep vlade, da se za tri mesece zamrznejo tarife za elektriko, vodo in telefon. Vlada je namreč tako ravnala, da bi se zaustavilo višanje inflacije.

Vladna večina je trdno odločena spraviti pod streho tudi zakona, ki sta za opozicijo in tudi za marsikaterega pravnega izvedenca zelo sporna. Gre za zakonski predlog, ki tako spreminja kazenski postopnik, da ima obtoženec pravico zahtevati, naj se določi nov sodnik, če obstaja upravičen sum o sodnikovi nepristranskosti. O zahtevi odloča kasacijsko sodišče. Opozicija očita vladi, da hoče na ta način pomagati samemu predsedniku Berlusconiju in nekaterim njegovim prijateljem, ki imajo opravka s sodiščem, ker so obtoženi, da so zmagali zelo važno pravdo s tem, da so podkupili sodnika. Drug zakonski predlog je t.i. konflikt interesov, ki osebno zadeva samega predsednika vlade. Ta je tudi televizijski in založniški mogotec ter s tem močno vpliva na oblikovanje javnega mnenja, da gmotnih koristi niti ne omenjamo. Takega primera, kot je italijanski, ne pozna nobena resnično demokratična država na svetu.

DL

SLAVNOSTNI ZAČETEK V TRSTU

37. SEMINAR ZA SLOVENSKE ŠOLNIKE

Tudi letos je stekel tradicionalni seminar za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji in za vzgojitelje in učitelje dvojezičnega šolskega centra v Špetru. Prirejata ga slovensko in italijansko ministrstvo za šolstvo, koprska enota Zavoda za šolstvo Republike Slovenije in deželni šolski urad za Furlanijo-Julijsko krajino. Program seminarja koordinira pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji Andreja Duhovnik Antoni, vodi pa ga nadzornica Lučka Barej.

Uradno odprtje seminarja je bilo v torek, 3. t.m., v Kulturnem domu v Trstu ob množični udeležbi šolnikov ter ob prisotnosti številnih predstavnikov slovenskih in italijanskih šolskih oblasti. Uvodno predavanje je imel Zoran Pavlovič, direktor Pedagoškega inštituta v Ljubljani, ki je spregovoril na temo Kaj otrokove pravice vnašajo v šolski prostor?

Predavatelj je med drugim podal oris značilnosti, ki otroke ločujejo od odraslih (ne priznavajo se jim odgovornost, razum in svobodna volja), zato so do določenega leta starosti zanje odgovorni starši oz. učitelji, kar je za šolo bistvenega pomena. Seveda ima otrok pravice (te so tudi formalno zapisane v konvenciji Združenih narodov o pravicah otroka), katerih koncepcija pa nikakor ne sme privesti do antagonizma med otroki, starši in šolo. Pavlovič je nadalje orisal konvencijo ZN o pravicah otroka, pri čemer se je zaustavil pri pravici do brezplačnega in obveznega osnovnega izobraževanja. Po njegovih besedah imajo starši prvenstveno in najbolj odgovorno vlogo pri vzgoji otrok, pri čemer je omenil pomen participacije v mikrookoljih, kjer otroci živijo.

Današnjemu uradnemu odprtju je sledil sprejem, ki ga je za šolnike pripravil Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu. Seminar se nadaljuje v teh dneh z delom po skupinah in seznanjanjem z različnimi tematskimi sklopi. V začetku prihodnjega tedna pa je že predviden začetek novega šolskega leta.

IŽ

VRH V JOHANNESBURGU

GOSPODARSKA RAST IN SPOŠTOVANJE OKOLJA

BREDA SUSIČ

Na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju v Johannesburgu se je sklepnega dela zasedanja udeležilo preko 100 predsednikov in visokih diplomatskih predstavnikov držav z vsega sveta. Generalni sekretar Združenih narodov Kofi Annan je voditelje držav in vlad spomnil na 13 milijonov stradajočih v Afriki in opozoril, da je treba nujno sprejeti odločne korake za rešitev velikih svetovnih problemov.

Države, ki se udeležujejo svetovnega zasedanja, pa se le s težavo prebijajo do takih odločitev. Na koncu zasedanja bodo sprejeli dokument o trajnostnem razvoju. Delegati so pri pripravi dokumenta po eni strani dokazali določeno pripravljenost za odpravo raznih vzrokov pomanjkanja v svetu, predvsem pa onesnaževanja planeta, po drugi strani pa so izpričali tudi huda nesoglasja med industrijsko razvitim svetom in državami v razvoju. Tako zaenkrat nekatera vprašanja ostajajo odprta, na primer glede dostopa ljudi do zdravstvene oskrbe. Evropska zveza je zahtevala, da bi do leta 2010 na svetu pridobivali kar 15% energije iz obnovljivih virov. Temu nasprotujejo predvsem ZDA, ki se jim zdijo ti načini pridobivanja energije zelo dragi.

ZDA so se na vrhu ponovno uprle tudi ratifikaciji Kjotskega protokola, ki določa, da bi do leta 2012 zmanjšali emisije toplogrednih plinov za 5,2 odstotka. Zato, da bi protokol stopil v veljavo, bi ga moralo ratificirati 55 držav, ki v ozračje spuščajo največ emisij. Zato so delegati v Johannesburgu pozvali k ratifikaciji protokola. Med velikimi državami, ki tega še niso storile, pa sta tudi Rusija in Kanada. Na vrhu sta predstavnika obeh držav potrdila, da bosta vlada oziroma parlament o tem kmalu odločala.

Na zasedanju pa kljub vsemu vlada optimistično vzdušje, saj so se predstavniki držav le dogovorili o nekaterih ključnih točkah: do leta 2015 bodo razpolovili število oseb, ki prejemajo manj kot dolar na dan osebnega dohodka, razpolovili bodo število oseb, ki nimajo dostopa do pitne vode, počasi bodo odpravili subvencije na kmetijskem in na vseh tistih področjih, ki izkrivljajo - skoraj vedno na račun držav v razvoju - tržne mehanizme. Dogovorili so se, da bodo do leta 2010 zmanjšali ritem izumrtja rastlinskih in živalskih vrst, do leta 2020 pa bodo prepovedali oziroma odpravili uporabo vseh strupenih kemičnih snovi. Kar pa se tiče uporabe energije iz obnovljivih virov, je v dokumentu govor samo o povečanju te uporabe.

Na začetku tedna so se pred mikrofonom svetovnega foruma zvrstili državniki vplivnih in manj vplivnih držav in potrdili, da na svetovne poglede gledajo na različne načine in da imajo različne prioritete. Italijanski premier Berlusconi je na primer v svojem govoru napovedal, da bo Italija črtala 5 milijard dolarjev dolga nerazvitim državam, 200 milijonov pa bo dala za boj proti AIDSu.

Kako zelo drugačen odnos do vseh omenjenih problemov imajo ZDA, pa je bilo razvidno že iz dejstva, da se predsednik Bush vrha ni udeležil, pač pa je namesto njega velesilo zastopal državni sekretar Colin Powell. Zaradi tega so bile ZDA deležne ostrih kritik.

"Naj nas pogled v jasno, modro nebo ne preslepi o tem, da je vse v najlepšem redu. Vse ni tako," je zgovorno dejal Kofi Annan.

S 1. STRANI

OB PRIIMKIH

In tako imamo danes v tej lepi alpski avtonomni deželi pravzaprav parifikacijo jezika (francoskega z italijanskim), kar pomeni, da se uradno lahko uporablja en ali drug jezik. Vse to je lepo vidno tudi na raznih krajevnih in mestnih uličnih napisih ter deželni palači v mestu Aosta.

Vse te zadeve so tesno povezane med seboj. Problemi, ki so nujen del vsake manjšinske problematike in se v nji moramo vsi - tudi in zlasti primorski Slovenci - prepoznati!

NOGOMET / ITALIJA-SLOVENIJA

ŠE O "PRIJATELJSKI" TEKMI V TRSTU

Med športniki je lepa navada, da se občasno pomerijo med sabo. Tako so se domenili za netekmovalno nogometno srečanje med Italijo in Slovenijo minulega 21. avgusta na stadionu Rocco v Trstu. Obe zadevni moštvi sta bili namreč izpadli iz junijskega svetovnega prvenstva v Tokiu oziroma Južni Koreji. Tržaško srečanje naj bi zato pokazalo njuno trenutno stvarno moč. Toda namesto sproščene tekme je prišlo, kot znano, do neljubih dogodkov, ki nimajo nič skupnega s športom in ki jim je botrovala medsebojna nestrpnost najbolj ekstremnih navijačev. Res je, da je v tem primeru izstopala skupina najbolj skrajnih navijačev iz Slovenije, vendar če se malo globlje zamislimo, lahko ugotovimo, da do izgredov ni prišlo kar tako nepričakovano. Če odmislimo predhodne ukrepe, ki bi jih lahko sprejeli varnostni organi obeh strani, ne moremo spregledati dejstva, da je že motenje igranja državnih himn odražalo stvarno ozračje med najbolj razgretimi navijači. Podobno lahko rečemo o geslih na transparentih, ki so bili izrazito politične narave in niso nikakor imeli namena prispevati k rednemu odvijanju tekme.

Vsa ta in še druga nešportna dejanja gre nedvoumno obsoditi, a po drugi strani moramo na celotno zadevo gledati tudi v širšem pogledu, upoštevajoč vse, kar je posredno in neposredno pripomoglo k zaostritvi ozračja v Trstu tudi v dnevih pred tekmo, ko so mnogi ocenjevali za neprimerno igranje omenjene tekme v Trstu in namigovali na morebitne motilne pojave.

Iz povedanega se da sklepati, da stanje v Trstu res ni toliko demokratično zrelo, da bi se brez predsodkov sprejemale vse drugačnosti in najbližji sosedi. Kako naj si drugače razlagamo nekulturno podrtje Kosovelovega kipa v mestnem parku in nedavno spremembo izčrpne zgodovinske razlage pod sliko o požigu Narodnega doma (Balkana) v muzeju Revoltella. Če že takšne malenkosti marsikaterega meščana motijo, potem z mestom res nekaj ni v redu.

AT

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

EDINA SMISELNA POT JE SOLIDARNOST

Srečanje, kot na primer svetovni vrh o Zemlji v Johannesburgu, sodi med največje dogodke, kar jih poznamo v novejši zgodovini. Gre namreč za razmišljanje o svetu v celoti ne glede na zemljepisno lego, politično ureditev ali stopnjo civilizacije. Gre za skupno reševanje problemov, ki bodo sicer prizadevali človeštvo v celoti. Na prvem mestu grožnja vse bolj onesnaženega okolja, ki spodkopava naše zdravje, spreminja podnebje in nas vodi v negotovo prihodnost. Potem sta tu revščina oziroma lakota, iz katerih lahko vdrejo v vsa območja sveta bolezni pa tudi nasilje, kot se je zgodilo z lanskim napadom na New York. In slednjič je tu še neuresničen nadzor nad oborožitvijo, ki jo lepo število držav premore na ravni strašne rušilne moči. Več kot dva milijona ljudi, večinoma otrok, letno umre v svetu zaradi nečiste pitne vode. Razkol med revnimi in bogatimi je vse večji, odprtih problemov je ogromno in zato se vse bolj postavlja vprašanje: kaj storiti in kako? Je sploh mogoče zares kaj spremeniti ?

Kot rečeno, je spodbudno, da 189 držav na ta način sede za isto mizo. To pomeni, da se vsi zavedamo, da je treba storiti nekaj tehtnega. Kot se tudi zavedamo, da do srečnih preobratov izjemno težko pride. Vse preveč namreč prevladujejo vidiki, ki razreševanje problemov celotnega sveta onemogočajo ali vsaj bistveno ovirajo. Razviti svet želi stopnjevati svoj napredek in slej ko prej vidi rešitev v uveljavitvi svojih načel po vsej zemeljski obli. Revnejši svet želi živeti dostojnejše življenje, istočasno hoče ohraniti svojo civilizacijsko in narodnostno suverenost. Na takšnih izhodiščih je učinkovit skupen sporazum težko in skoraj nemogoče doseči in ni pretiran občutek, da smo se v tem trenutku vsi skupaj znašli v zares nelahkem položaju in da srečen izhod nikakor ni pri roki. Dokaz za takšno ugotovitev je razmeroma močno prepričanje razvitega sveta, da je nekatere probleme mogoče rešiti le z vojno. In kadar je vojna edini izhod, to pomeni, da je zaupanje v druge možne izhode in rešitve omajano. Toda prav v Johannesburgu se je močneje kot doslej oglasila Evropa in to je več kot razveseljivo. Evropa je s svojo zgodovinsko izkušnjo namreč naravnost poklicana, da se zavzema za moč dogovarjanja, sporazumevanja ter mirnega in hkrati dejavnega odpravljanja vseh žgočih problemov.

Edina smiselna pot človeštva je v dogovarjanju in v solidarnosti, v resničnem prepričanju, da je vsako človeško bitje del velike skupnosti, katere del smo vsi, smo tudi mi, sem tudi jaz. Edino solidarnost, resnična in iskrena solidarnost preseže morje sicer nepomirljivih nasprotij od tistih političnih do gospodarskih in civilizacijskih. Solidarnost preseže morje nasprotij in sočloveku zares pomaga. In prav v tej dejavni pomoči vsem soljudem je smisel za vse in je rešitev za vse, vse druge poti vodijo v nove napetosti in v vsesplošno poslabšanje življenjskih pogojev človeštva v celoti.

NOVI GLAS

UREDNISTVO IN UPRAVA
34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it
www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK
IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,
INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / BRANKO ČERNIC

DVA VELIKA DOGODKA ZA VSO GORIŠKO

DANIJEL DEVETAK

S septembrom se nova kulturna in družbena sezona na Goriškem začenja s polno paro. Pred nami sta dogodka, ki govorita o življenjskosti naše narodnostne skupnosti. V nedeljo, 8. t.m., bo slovenska sekcija Združenja prostovoljnih krvodajalcev v Sovodnjah praznovala 25-letnico obstoja; v ponedeljek, 9. t.m., pa bo uradna otvoritev obnovljene slovenske stavbe na Travniku št. 25, kjer sta tudi uredništvo in uprava našega lista. O dveh podvigih smo se pogovorili z Brankom Černicem, ki je hkrati predsednik sovodenjskih krvodajalcev in Katoliškega tiskovnega društva (KTD), ki je lastnik nepremičnine na Travniku.

Zgodovinski dogodek za vso Goriško bo predaja namenu obnovljene stavbe v središču mesta. Kaj lahko poveste našim bralcem o tem projektu?

Veseli smo, da je stavba na Travniku prenovljena, in tega se moramo vsi zavedati. Poslopje je pomembno za vso našo zamejsko skupnost. Katoliška knjigarna opravlja svoj posel že od začetka 20. stoletja. Vsakdo, ki je na Goriškem obiskoval slovenske šole, je gotovo spoznal to knjigarno. Vsak slovenski kristjan ali izobraženec jo dobro pozna, saj je v njej lahko našel in še najde marsikaj za svojo duhovno in intelektualno rast. Na kulturni, vzgojni in verski ravni je odigraval in odigrava Travnik torej pomembno vlogo v naši zamejski stvarnosti. Zato si je odbor KTD-ja v zadnjem desetletju zamislil celotno obnovo naših nepremičnin v Gorici. Prednost smo najprej dali obnovitvi Katoliškega doma, kjer je danes v Kulturnem centru Lojze Bratuž shajališče vse naše mladine in številnih društev. Travnik je prišel takoj za tem. Čeprav je šlo za veliko ekonomsko breme, smo težave skupno in sproti reševali. Prišli smo do konca in z delom smo zelo zadovoljni; upamo, da bo z rezultati zadovoljna vsa slovenska narodna skupnost.

Prav je, da našim bralcem povemo, katere ustanove delujejo v tej stavbi.

V pritličju je Katoliška knjigarna, ki ima smotrno urejene obnovljene prostore, tako da lahko učinkoviteje opravlja svojo nalogo. Zelo pomembne so zame vse druge dejavnosti, ki so prej potekale v stavbi na Placuti. Bistvenega pomena za vse zamejske Slovence je tednik Novi glas; upam, da se boste v novih prostorih počutili bolje in da vam bo delovanje tudi v osebno zadoščenje. Mislim, da vaš list vsi zamejci in tudi Slovenci v matični domovini zelo spoštujejo. Druga neobhodno potrebna ustanova za našo družbo, ki ima sedaj sedež na Travniku, je Goriška Mohorjeva družba, ki skoraj 80 let skrbi za izobrazbo naših ljudi prek izdajanja knjig. Novi glas in GMD si zaslužita primeren sedež v središču Gorice. Svoj prostor je tu našel tudi mesečnik Pastirček; otroška revija namreč pomaga otrokom rasti v zavesti, da so člani slovenske zamejske skupnosti. V lepih prostorih ima sedež in galerijo tudi Društvo Ars, ki bo lahko nadaljevalo svoje poslanstvo s predstavitvijo likovnih razstav in knjižnih novosti. Prepričan sem, da na Goriškem skoraj ni drugih tako lepih in uporabnih prostorov s tako namembnostjo. Urad na Travniku imata tudi Katoliško tiskovno društvo, ki skrbi za naše stavbe, in Zadruga Goriška Mohorjeva, ki upravlja izdajanje Novega glasa in knjig GMD.

Konec koncev je bilo delo na Travniku narejeno v razmeroma kratkem času. Za to imajo gotovo veliko zaslugo zlasti nekateri člani vašega odbora, ki so vložili ogromno dragocenih energij in časa v ta projekt...

Zelo pomembno delo z birokratskega vidika je opravila in še vedno opravlja prof. Franka Žgavec, ki se ji moramo vsi zahvaliti. Pri konkretnem vodenju del pa moram izraziti posebno zahvalo članu odbora KTD g. Marjanu Markežiču. Prav on je bil glavna gonilna sila, ki je nam vsem dajala upanje, da bomo načrtu kos. V prejšnjih letih je bilo več načrtov za obnovo stavbe, a manjkali so pravi zagon in prave moči, da bi delo izpeljali. Mirne duše lahko pribijem, da smo projekt končali, ker je bil v odboru Marjan, ker je bil pri delu vedno prisoten, je priganjal podjetja in delavce, da so se držali zastavljenih rokov itd.

Kdo je avtor načrta obnovitve?

Načrt je opravil arh. Lino Visintin, ki je tudi poskrbel, da je bil odobren pred spremembo občinskega regulacijskega načrta. Ko bi tega ne naredil do tistega roka, bi nam ne uspelo razširiti prostorov in imeti na razpolago toliko kubičnih metrov. V zadnji fazi je nekaj zaključnih del opravil arh. David Faganel, in to zlasti v vhodu v pritličju. Obema smo zelo hvaležni za sodelovanje.

Preidimo k otvoritvi obnovljene stavbe. Kaj lahko poveste o sporedu slovesnosti, ko boste v ponedeljek, 9. t.m., ob 19. uri uradno predali namenu nove prostore?

Šlo bo za preprosto in kratko otvoritev. Svojo prisotnost je obljubil goriški nadškof msgr. De Antoni, naš sosed, ki bo stavbo blagoslovil. Naj mu na tem mestu izrazim zahvalo za to, ker nam je dal možnost dostopa do gradbišča s škofijskega dvorišča in nam tako močno olajšal delo; s tem smo prihranili veliko denarja in časa, saj smo lahko uporabljali dvorišče kot skladišče ter za dovoz in odvoz materialov. Upamo torej, da bo nadškof prišel; prav blagoslovitev prostorov bo osrednja točka večera. V imenu KTD-ja bom pozdravil prisotne, Damjan Paulin pa bo kot podpredsednik odbora povedal še kaj o našem projektu. Upamo, da se bosta našega praznika udeležila tudi predsednik pokrajinske uprave Brandolin in župan Brancati. Po uradnem delu bomo na dvorišču za knjigarno nazdravili, nato si bo vsakdo lahko ogledal prostore.

Ob otvoritvi bo Andrej Kosič razstavljal svoja dela. Nam lahko kaj poveste o tem?

Kosič se je sam ponudil, da bi v novih prostorih razstavil okrog 25-30 svojih likovnih del iz vseh obdobij. Slike bodo na prodaj, izkupiček pa bo šel za stroške, ki smo jih imeli z obnovitvijo. Ponudbe smo bili zelo veseli in smo jo radi sprejeli. Njegovo umetniško delo poznamo in vsi vemo, da je kakovostno; kdor pa bo kupil njegovo sliko, bo imel večje zadoščenje, saj bo vedel, da je tako pripomogel k obnovitvi te naše lepe stavbe.

Ljudje sprašujejo: kaj pa Placuta? Dolga desetletja je tam potekalo živahno kulturno življenje, zdaj pa so okna in vrata te zgodovinske stavbe za Slovence zaprta...

Placuta je zelo zanimiv prostor, našim ljudem je zelo pri srcu in to razumem. V zadnjih nekaj letih pa smo želeli prenoviti naše nepremičnine. Placuta bo morala zaenkrat, žal, počakati; to nam je jasno, več pa nismo odločili. Prej moramo izplačati vse dolgove. Glavne račune okrog Kulturnega centra Lojze Bratuž smo zaprli s pomočjo posojil, ki nam jih je dala dežela, še posebno pa s podporo naše matične domovine. Zdaj nas čakajo dolgovi del na Travniku... Hvala Bogu ni bilo velike razlike med predračuni in končnimi stroški. Tudi za to se moram spet zahvaliti Marjanu Markežiču, ki je budno skrbel, da bi ostali zvesti predračunom, pa še sam je opravil veliko raznovrstnih del in tako omogočil, da smo prihranili lepo vsoto; vsaka ura delavca oz. podjetja namreč stane. Zadovoljni z izkušnjo na Drevoredu 20. septembra, smo izbrali kamen in les.

Preidimo k drugemu prazniku. Dan pred otvoritvijo stavbe na Travniku bo v Sovodnjah slovesnost ob srebrnem jubileju slovenske sekcije prostovoljnih krvodajalcev. Kako se spominjate začetkov združenja?

Tedaj sem že bil krvodajalec. Poznal sem predsednika sekcije iz Gradišča ob Soči, ki me je takrat nagovarjal in spodbujal, naj v Sovodnjah ustanovimo sekcijo. Zato sem skušal izvedeti, kdo je v naši občini še bil krvodajalec; združilo se nas je nekaj, ki smo se spomladi leta 1977 nekajkrat srečali in razpravljali o tem, kaj lahko naredimo.

Kdo so bili ti začetniki?

Dva sta žal že pokojna. Če me spomin ne vara, smo bili Ladi Tomšič, Ivo Tomažič iz Rupe, Boris Černic iz Gabrij, Ivo Boškin in jaz. Za našo zamisel smo začeli zbirati ljudi. Oktobra 1977 pa smo priredili ustanovni večer. Že prej smo organizirali v Kulturnem domu v Sovodnjah nekaj večerov o zdravstvu in krvodajalstvu, da bi občane sensibilizirali. Veseli smo bili, ker je naš ustanovni večer zelo lepo uspel, saj je bilo prisotnih okrog 200 ljudi. Tisti večer smo - skupno s podpornimi in častnimi člani - zbrali okrog 90 vpisanih. To je bil velik uspeh, ki nas je navdal z navdušenjem in voljo do dela.

Glavna pobudnika sva bila Ladi in jaz. Ko smo ustanavljali prvi odbor, on ni stopil vanj, ker je raje pustil mesto svoji gospe, Marinki Batič. Ta je že tedaj prevzela vse tajniške posle, ki jih še vedno zelo vestno opravlja in vodi. Tako se je začelo življenje naše sekcije. Vsako leto smo skušali prirejati naše praznike v različnih vaseh oz. zaselkih naše občine; večkrat smo se torej srečevali v Sovodnjah, potem na Vrhu sv. Mihaela, v Rupi, Rubijah, Gabrjah, na Peči itd.

Iz mojih podatkov izhaja, da so člani naše sekcije leta 1977 darovali kri 47-krat; nekaj let je to število rastlo, nato pa deloma upadlo vzporedno z navdušenjem. V zadnjih letih pa smo obnovili odbor. Pri tem se nismo držali statuta pokrajinskega združenja, ki predvideva, da mora imeti odbor samo osem članov; mi jih namreč imamo kar 18. To se je izkazalo za zelo dobro potezo. Zraven smo namreč povabili mlade, da vidijo, kaj delamo v odboru, in da bodo tudi sami v prihodnje sposobni voditi z navdušenjem to človekoljubno ustanovo. Mislim namreč, da mora krvodajalstvo obstajati, vse dokler ne bo znanost našla primernejšega nadomestka...

Je to sploh možno?

Dejstvo je, da danes prisostvujemo izumom in iznajdbam, o katerih se nam je včasih zdelo, da ne bodo nikdar možne; naj omenim samo kloniranje.

Kakorkoli že, po 25 letih sem res zadovoljen, da je naše združenje tako živo in da dosega tako lepe uspehe, saj smo pri naši sekciji lani darovali kri kar 155-krat. To je v glavnem zasluga mladih. Nekdaj smo prirejali manifestacije in vabili člane s pisnimi vabili. Odkar pa imamo ta odbor, smo se odločili za konkretno delo na terenu, in sicer: jaz pridem k tebi domov in se zmeniva, kdaj greva skupaj darovat kri. To so začeli naši mladi in so na tak način pridobili v zadnjih treh letih 50 novih mladih članov! Vedno je v novih krvodajalcih prisoten začetni strah; sprašujejo se, kaj se bo zgodilo. V bistvu pa ne gre za noben problem, zadeva je enostavna, po darovanju krvi se človek še dobro počuti. Skratka, zahvaliti se moram našim mladim, ki so z resnostjo sprejeli izziv in tudi uspeli.

Pa še nekaj številk. V 25 letih se je zvrstilo 50 odbornikov, od teh sva ostala od začetka do danes samo ga. Marinka in jaz. Naša sekcija šteje več kot 230 članov, aktivnih je več kot polovica. V četrtini stoletja smo darovali 887 litrov krvi. To ni astronomska številka. Če pa bi vsaka občina prispevala toliko, sem prepričan, da bi vsa Italija imela dovolj krvi in bi ji ne bilo treba je uvažati in tako tvegati razne bolezni.

Vaša sekcija združuje krvodajalce tudi iz drugih občin, kajne?

Že nekaj časa spodbuja goriško pokrajinsko združenje - zanj tudi predsednik Bragagnolo - Števerjance, naj ustanovijo svojo sekcijo, ki bi obsegala tudi bližnje vasi. Tam bi lahko res ustanovili lepo slovensko sekcijo, za kar je potrebno imeti vsaj 25 članov. Ne vem točno, koliko krvodajalcev je v Števerjanu, na Oslavju in v bližnjih vaseh. Dali smo jim možnost, da jih zaenkrat vpišemo v našo sekcijo; ko bo ustanovljena števerjanska sekcija, jih bomo radi "odstopili". Pomembno je namreč, da se čuti krvodajalec živ član neke skupine. Posamezniki se z lahkoto ohladijo, ne vztrajajo pri darovanju. Vedno pravim vsakomur, naj skuša darovati kri raje manjkrat, toda vsako leto, ne pa zelo pogosto, in to za malo let. Dal bo več, če bo dal vsako leto vsaj dvakrat, čeprav lahko daruje vsake tri mesece. Treba je najti oseben ritem, ki ga je mogoče ohranjati. Doslednost pri tem je zelo pomembna. Iz izkušenj vem, da je precej novih krvodajalcev z navdušenjem darovalo vsake tri mesece; po nekaj letih pa jih ni več nikjer. Važno je tudi, da greš darovat kri, ko si sproščen in se počutiš dobro; če si napet in nejevoljen, je bolje, da ostaneš doma. V tvojem dejanju mora namreč biti tudi zadoščenje.

Vaše društvo prireja, tudi v sodelovanju z drugimi ustanovami, uspešna izobraževalna in družabna srečanja, ki združujejo ljudi...

Pri združenju se nismo omejili samo na krvodajalstvo. Od vsega začetka smo prirejali za vso našo skupnost strokovna predavanja o zdravstvu, in sicer o prvi pomoči, o preventivi pri rakastih obolenjih itd. Te pobude prikličejo ljudi, hkrati jih približajo svetu prostovoljnega krvodajalstva in področjem, ki so s tem povezana. Če komu daš možnost obiskovati tečaj prve pomoči, se bo čutil bolj gotovega in bo verjetno tudi postal bolj zvest krvodajalec. Dobro so bile sprejete tudi druge naše pobude, kot npr. izdelava ikeban ali kaj podobnega. Vse to s ciljem, da privabimo ljudi k naši krvodajalski dejavnosti.

S katerimi ustanovami gojite stike?

Veseli smo, ker lahko sodelujemo z veliko paleto društev in ustanov. Lepe stike imamo z osnovno, srednjo in višjo šolo v Gorici, kjer redno prirejamo predavanja o krvodajalstvu, mamilih in podobnem. V Sovodnjah smo imeli predavanje dr. Viljema Ščuke o spolnosti za odraščajočo mladino; začelo jih je osem, končalo pa 30. Naše društvo si namreč prizadeva ne le za darovanje krvi, ampak za povezovanje skupnosti ljudi, ki jih združuje ideal darovanja za bližnjega in sodelovanje z njim. To se mi zdi zelo pomembno.

Dokler nisem tudi jaz začel delati v bolnišnici, sem imel drugačen odnos do sveta zdravstva. Zato vem, da se naši ljudje v glavnem bojijo stikov z zdravniki, zoprno jim je hoditi v bolnišnico po informacije; če jim ponudiš nekaj resnega in preprostega, so zadovoljni s tem in premagajo svoje strahove. Odnos med bolnišnico in našimi občani zato uspešno vodimo mi in upamo, da ga bomo še vodili. Skušamo narediti, kar moremo.

Sovodenjska občina je pobratena z občino Škofja Loka, mi pa smo pobrateni z Rdečim križem iz istega kraja. Od njih smo dobili veliko moralne podpore in smo tudi sodelovali; prav tako z Rdečim križem iz Ajdovščine in Nove Gorice. RK nam je veliko pomagal zlasti pri organizaciji vzgojnih predavanj po šolah, za kar smo odgovornim iskreno hvaležni. Dobre stike imamo tudi z Zavodom za invalidno mladino iz Vipave; večkrat smo njihove člane povabili na naše praznike, kjer so oblikovali kulturni program. Prav tako radi sodelujemo s Skladom Mitja Čuk z Opčin.

Kaj nam lahko poveste o prazniku, ki bo prihodnjo nedeljo?

To bo veliko zadoščenje za vse naše krvodajalce, da smo vztrajali 25 let. Šlo bo za običajen praznik krvodajalstva. Ob 10. uri bomo imeli mašo v Sovodnjah, nato bomo šli s pihalnim orkestrom do spomenika, kjer se bomo poklonili vsem našim padlim; tudi oni so prelili kri, zato se jim želimo pokloniti. V Kulturnem domu v Sovodnjah bo nato uradni del proslave. Poleg pozdravov in predstavitve našega delovanja bomo podelili zaslužnim krvodajalcem tudi nekaj priznanj in odličij, srebrnih in zlatih medalj. Teh se je kar nabralo, saj zadnji dve leti nismo imeli običajnega praznika. Na koncu bo krajši kulturni spored, sledila bo zakuska za vse udeležence.

Kaj bi povedali ob koncu tega pogovora?

Iz srca se želim zahvaliti - tudi v imenu naše tajnice ge. Marinke - našim krvodajalcem in vsem, ki so na katerikoli način sodelovali pri tem, da se je naše društvo ohranilo živo in močno celih 25 let.

NOVO PRI ZALOŽBI DRUŽINA

CERKEV O INTERNETU IN ETIKI

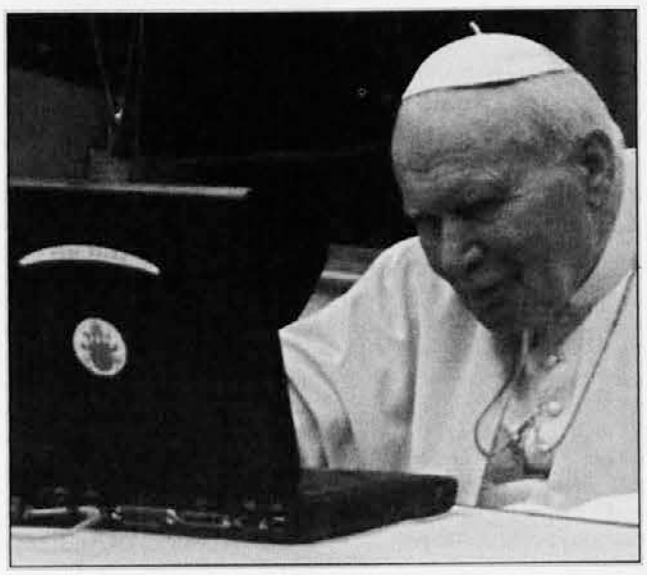

Založba *Družina* je v zbirki *Cerkveni dokumenti* (CD 96) izdala tri cerkvene dokumente, ki govorijo o internetu, njegovi uporabi pri oblikovanju boljšega sveta ter pri oznanjevanju, o njegovi negativni plati in problemih, ki se pojavljajo z njegovo razširjeno uporabo. Prva dva dokumenta z naslovom *Cerkev in internet in Etika na internetu* je izdal Papeški svet za družbeno obveščanje, tretji pa je poslanica Internet - novi forum za oznanjevanje evangelija papeža Janeza Pavla II., ki jo je napisal ob 36. dnevu sredstev družbenega obveščanja, 12. maja 2002. Slovenski izdaji na pot je dodal kratko predstavitev interneta, njegove vsebine, zgodovine in uporabe v Cerkvi mag. Božo Rustja, ki je poleg Mojce Šimenc omenjene dokumente prevedel.

Cerkev in internet - Cerkev želi v odnosu do sredstev družbenega obveščanja doseči dva cilja: spodbujati njihov pravilni razvoj v dobro človeka in v luči solidarnosti ter komunikacijo znotraj Cerkve. Dvosmerna komunikacija znotraj Cerkve, dialog in obveščenost sta sredstvi za praktično uresničevanje občestva v Cerkvi ...

Etika na internetu - dokument postavlja osebo in človeško skupnost v središče etičnega vrednotenja interneta. Naloga interneta je, da gradi in zbližuje ljudi ter spodbuja solidarnost, ne pa grobega individualizma in užitkarstva ...

Internet - novi forum za oznanjevanje evangelija - papež opredeli internet kot mejo, ki je "mešanica nevarnosti in obljub, ne brez čuta za pustolovščino, ki je značilna za druga velika obdobja sprememb". Papež se sprašuje, ali bi to "čudovito sredstvo, ki je bilo zasnovano v okviru vojaških dejavnosti, moglo delovati v službi miru? Ali lahko pospešuje kulturo dialoga, sodelovanja, solidarnosti ...?" In odgovarja: "Cerkev verjame, da je mogoče." Za Cerkev je nov svet kibernetskega prostora klic k nalogi, da izkoristi njegove možnosti za oznanjevanje.

Cena novega dokumenta je 980 SIT. Na voljo je pri *Družini* in v vseh knjigarnah, kjer prodajajo verski tisk.

SVETOVNI DAN MLADIH

ŠE EN ODMEV IZ TORONTA

JAN GRUDINA

Čudovita izkušnja. To je prvi stavek, ki ga izrečem, ko me kdo vpraša, kako je bilo v Kanadi. Bila je izkušnja izrednega bogastva, iz katere smo mladi lahko črpali "življenjsko moč" in začutili pravo ljubezen.

Kanada je za nas vse simbol daljne dežele, kjer živijo drugačni ljudje, ki imajo drugačne navade. Ko pa smo prišli tja, smo se zavedeli, da so tamkajšnji ljudje nam zelo podobni; začutili smo njihovo bližino in imeli občutek, da smo kot doma. To še posebno v Montrealu, ko so nas "kanadski Italijani" sprejeli in pogostili na tak način, da smo ostali "šokirani", seveda v dobrem smislu. Začutili smo, kako so nas vzljubili, in na nekaterih obrazih starejših ljudi sta se pokazali sreča in ganjenost, ki so ju oni doživeli pred polovico stoletja, ko so prvič prišli v novi svet, polni upanja in hrepenenja po boljšem življenju.

V Torontu smo imeli zelo lepo srečanje pred glavnimi dnevi Svetovnega dneva mladih, ko smo se srečali z mladimi "sonarodnjaki" in s torontskim škofom, kardinalom Ambrožičem **(na sliki)**. Bil je zelo lep trenutek, ker smo se čutili zelo dobro sprejete od kardinala. Zdelo se je, da je kard. Ambrožič eden izmed nas, poln veselja in mladostniškega duha. Po katehezi smo se tudi osebno srečali z njim in mu darovali v spomin to, kar sta sovodenjski in doberdobski župana darovala zanj.

Med mašo je kardinal povedal, da se velike in močne osebnosti nikoli ne bojijo nesoglasja. Če hočeš nekaj storiti za skupnost, moraš imeti pogum, da to, kar misliš narediti, tudi izvedeš. Ne zaradi svoje slave, ampak za dobro ljudi, ki potrebujejo idej in osebnih pričevanj.

Za zaključek bi rad poudaril, da nas je srečanje s papežem in z vsemi mladimi z vsega sveta močno ganilo in napojilo z novimi močmi in upanji.

VABILO MLADIM

STIČNA 2002

V soboto, 21. septembra, bo v Stični srečanje mladih, t.i. Festival vere in upanja. Glavni nameni shoda so doživeti lepoto in veselje v občestvu, omogočiti mladim medsebojna srečanja in spoznati možnosti za ustvarjalno krščansko življenje mladih v domačem okolju, omogočiti mladim, da se srečajo z osebnostmi, ki pričujejo o pomenu krščanstva v svojem življenju, doživeti povezanost mladih v Cerkvi na Slovenskem ter povezanost s slovenskimi škofi.

VABILO MLADIM ZAMEJCEM

Štandreška dekanija-mladinska pastorala vabi na srečanje v Stično. Odhod ob 7. uri s slovenske strani mejnega prehoda v Rožni Dolini, vrnitev v večernih urah, hrana iz nahrbtnika, prispevek za avtobusni prevoz 8 evrov.

Podrobnejše informacije in vpis (do ponedeljka, 16. t.m.) pri Ani ali Tanji (tel. 0481-534004) v večernih urah.

OGNJIŠČE: NOVOST

PRVA KNJIGA O IKONAH V SLOVENŠČINI

Tomaš Špidlik in Marko Ivan Rupnik: PRIČEVANJE SVETIH IKON

Reprodukciji ikone sledi duhovno-teološka razlaga teologa Tomaša Špidlika in slikarja ter teologa Rupnika. Knjiga z razlago svetih podob, ki so vse bolj domače tudi vernikom zahodne Cerkve, je novost na slovenskem knjižnem trgu. Koristen je tudi uvod v ikonopisje, izdelovanje in teologijo svetih podob.

144 strani, barvne reprodukcije ikon, cena 2.400 SIT

OGNJIŠČE: V TISKU

PISMA MLADIH - ob 70-letnici glavnega urednika Franca Boleta

Nepogrešljiva vsebina vsake številke našega mesečnika Ognjišče so pisma bralcev, predvsem mladih, ki jih najdete na dveh mestih: Pismo meseca in Pisma. Nekaj teh pisem in urednikovih odgovorov je izšlo leta 1977 v knjigi *Pisma uredniku*. Ob sedemdesetletnici našega glavnega urednika Franca Boleta izide izbor Pisem meseca, ki obravnavajo nekatera vedno perečа vprašanja ter druga, ki jih s seboj prinašajo novi časi.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

23. NAVADNA NEDELJA, ANGELSKA

"Jih posvari v mojem imenu!" (Ezk 33, 7).
"Ne zakrknite svojih src!" (Ps 95, 8).
"Kdor namreč ljubi drugega, je izpolnil postavo" (Rim 13, 8).
"Tam sem jaz sredi med njimi" (Mt 18, 20).

Ob turških vpadih in pohodih so bili ljudje prisiljeni braniti sebe in svoje. Zažig kresa na hribih je bil znamenje, da se turška nevarnost približuje. Tako so se ljudje lahko pravočasno umaknili v gozdove ali so hiteli v utrdbe in gradove, da so se uspešno borili. Straže so s kresom opozarjale na dolžnost obrambe.

Današnje prvo berilo se prav tako opira na straženje judovske domovine že pred več kot dvatisoč leti in pol. Straže so postavili vrh vzpetin, nad globelmi, pri prelazih zato, da bi ob bližajoči se sovražnikovi vojski sklicale državne voditelje in vojsko, da so zgrabili za orožje.

Žal so ljudje večkrat zanemarili straženje. Zaradi tega so postali sužnji tujcev: v našem primeru Babiloncev s kraljem Nabuhodonozorjem na čelu.

Tedaj so preroki, takrat Jeremija in Ezekiel in drugi, posredovali mogočno Božjo besedo, ki pa ni bila sladka, zato je niso ne voditelji ne narod upoštevali. Tako so postali sužnji tujcev. Ti so dobršen del mladih borcev, cvet naroda, enostavno poklali, ostale pa odpeljali v sužnost. Babilonci so poleg tega razdejali ponos naroda, t.j. čudoviti Salomonov tempelj, ga oropali vse dragocenosti, opustošili skoraj vso judovsko domovino za dobrih 49 let.

Jeremija je ostal doma, Ezekiel pa je deloval med izgnanci v Babilonu, kot "stražar Izraelove hiše" (Ezk 33, 7).

Bog pa ne neha braniti svojega ljudstva. Najprej ga iz ljubezni svari. Ni pa mišljeno samo politično suženjstvo, pač pa tudi in predvsem duhovno suženjstvo. Gospod svari pred duhovno in večno smrtjo, ki izhaja iz krivice. Napove mu, ako bo vztrajala v neveri: "Krivični, zagotovo umreš!" (Ezk 33, 8).

Tudi sv. Pavel bo pozneje pisal o tisti, "ki teka za užitki, (da) je umrla, kljub temu da živi" (1 Tim 5,6). Janez pa zapiše angelu (predstojniku - škofu) Cerkve v Sardah: "Imaš ime, da si živ, a si mrtev" (Raz 3, 1), ker živi v grehu, ki je za smrt.

Odtod je razvidna potreba po opominjanju, svarjenju bližnjega, ko gre za važne, težke zadeve. Take so npr.: zvestoba v zakonu, ohranjanje spočetega življenja, skrb za poštenje otrok, pravična plača, varovanje dobrega imena, ljubezen do materinega jezika, ljubezen do domovine idr.

Toda svarjenje ne pomeni obsodbe, marveč pomoč človeku, da se zave zgrešenosti svojega ravnanja. Zato je najprej prijateljski pogovor. Po potrebi je posvet več izkušenih, poštenih ljudi; zlasti v družinskih zadevah je to beseda staršev. Nazadnje je skupna molitev, ki nam jo Jezus takole sporoča: "Resnično, povem vam tudi: Če sta dva izmed vas na zemlji soglasna v katerikoli prošnji, ju bo uslišal moj Oče, ki je v nebesih. Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi" (Mt 18, 19-20).

Toda najti je treba pravi način opominjanja sočloveka. Vsekakor mora biti nagib iz ljubezni. Ne iz užaljenosti ali jeze. Ker sicer človeško srce lahko zakrkne (Ps 95, 8).

Že sv. Pavel opominja očete, naj bodo previdni, očetovski, pri svarjenju otrok: "Ne jezite svojih otrok, temveč jih vzgajajte v Gospodovi vzgoji in opominjanju" (Ef 6, 4). In: "Očetje, ne grenite svojih otrok, da ne zapadejo v malodušje" (Kol 3, 21). Drugje pravi tudi: "Nehajmo soditi drug drugega" (Rim 14, 13).

Posebno Jakobovo pismo svari pred obsodbo brata (Jak 4, 11-12; 5, 20). Apostol Peter pa je zapisal, da "ljubezen pokrije množico grehov" (1 Pt 4, 8). Evangelist Janez pa ga dopolni s stavkom: "Kajti Bog je ljubezen" (1 Jn 4. 8. 16.).

Vse zapovedi so namreč obsežene v ljubezni do Boga in do bližnjega (Rim 13, 8-10).

Ljubezen pa je iznajdljiva, zaradi tega pa gotovo ne bo ujedala in oponašala greh, ne bo gnjavila bližnjega z očitki in jezo.

Znana je stava med burjo, dežjem in soncem, kdo bo spravil popotniku klobuk z glave. Ko je zapihal oster veter, si je popotnik pomagal z obema rokama, da je obdržal klobuk na glavi. Zatem je bil na vrsti naliv, a popotnik si je potlačil klobuk še trdneje na glavo. Tedaj ja posijalo toplo sonce. Začelo je tako prijetno greti, da si je mož moral brisati pot s čela in z vratu, dokler si ni še snel klobuka z glave.

Priznamo, da je Bog ljubezen. A včasih se zdi, da je prepočasna. V resnici tudi je, je celo križana (1 Kor 2, 2). Saj z nami vsemi veliko potrpi. Taka naj bo tudi naša ljubezen do sočloveka. Z vso Cerkvijo, ki je prejela oblast zavezovanja in odvezovanja (tako Avguštin), naj prav ljubezen ohranja čist, neomadeževan nauk in vso ljubezen. Čeprav se mora glede odveze in zaveze ravnati po cerkvenem učiteljstvu in prvotni tradiciji ter praksi. Le tako se grehi odpuščajo in ne po navdihu posameznikov ali po branju Sv. pisma ali po molitveni skupini. Odpuščanje in mir lahko deli samo pooblaščeni duhovnik z odvezo - "po službi Cerkve". Toda vsa Cerkev moli in prosi ter se trudi, da izpolnjuje Božjo voljo, saj ve, da je Gospod v naši sredi s svojim usmiljenjem (Mt 18, 20).

Še posebna tolažba je v zavesti, da smo tudi mi enodušno vztrajni v molitvi, skupaj z vsemi vernimi pa povezani z Jezusovo materjo Marijo (Apd 1, 14).

SKUPINA SHALOM IZ TRSTA NA ODDIHU

DNEVI DUHOVNE ZBRANOSTI V ŽABNICAH

V mesecu avgustu smo bili mladi iz Trsta (skupina Shalom) na dnevih duhovne zbranosti v Žabnicah pri šolskih sestrah, in sicer od 11. do 15. avgusta. Pridružilo se nam je tudi pet mladink iz Slovenije. Vsi smo se počutili kot ena družina, saj nas je med seboj povezovala želja - srečati se s svojim Gospodom v premišljevanju Božje besede, molitvi, tihoti in v prijateljskem izmenjavanju misli in doživetij.

Čeprav nas je v Žabnicah pričakalo precej kislo, bolj jesensko kot poletno vreme, nam ni vzelo veselja in poguma. V tem nedeljskem popoldnevu smo veselo zakorakali v nov teden. Sonce, ki smo ga pustili doma, je že naslednji dan pripotovalo za nami in nas razveselilo s svojo svetlobo in toploto.

V vsako jutro smo vstopili z molitvijo Hvalnic in se tako Gospodu zahvalili za mirno preživeto noč in mu v varstvo izročili nov dan. Po lepih premišljevanjih g. Karla Bolčine, ki nam je posredoval nekatere odlomke iz papeževega govora mladim v Torontu, smo vstopili v uro samote. Namenjena je bila vsakemu posamezniku, da je premišljeval citirane odlomke iz Sv. pisma, o svoji prihodnosti, da se je v miru pogovarjal s svojim Očetom. Tako smo tudi mi poskušali v samoti začutiti tisti Gospodov mimohod, ki pride v rahlem vetru, skoraj neopazno, vendar pride in se te dotakne. Morda najbolj začutiš Njegovo sapo takrat, ko to najmanj pričakuješ. Tišina in nato pogovor, dve stvari, ki smo jih v teh nekaj dnevih vsi vzljubili. V uri tišine je vsak izmed nas nekaj doživel, med pogovorom pa smo te občutke in doživetja podarili še ostalim. Kako lepo je, če svoja občutja in doživetja lahko z nekom deliš. *Biti sol in luč*, to je bila rdeča nit, ki nas je vse dni povezovala in vodila naše misli tudi v urah tišine. Takrat smo imeli priložnost premišljevati, ali smo sol ali smo luč.

Kaj pomeni biti današnjemu svetu sol in luč? Predvsem to, da se kot kristjani trudimo živeti tako, kot je živel Kristus, večna luč. Ni lahko biti dober kristjan v današnjem svetu, tega se zavedamo vsi. Naša govorica mora imeti priokus dobrega, lepega, poštenega, začinjena mora biti z ljubeznijo, za njo morajo stati dobra dejanja, da ne bo sprijena, ampak da bo pričala, da želimo biti Jezusovi učenci, da želimo hoditi za Njim, ki je Pot, Resnica, Življenje.

Ne prestrašimo se! Hodimo v Gospodovi luči in se oklepajmo plamena, ki gori v vsaki mladi duši. Ta plamen, ki ga nosi vsak človek s seboj, nam daje poguma, da bomo v vsak nov dan vstopili z vero, da naše pričevanje ni brez pomena, ampak, da je potrebno. SHALOM, dragi prijatelji, ne bojimo se, saj imamo zagotovilo, da nas bo Gospod vedno in povsod spremljal.

MANJA

KNJIGA ZA BOLJ IN MANJ MLADE DRUŽINE

ŠE VEČ BOGA

MARTIN MARUSSI

Knjiga z naslovom *Še več Boga* je izbor navdihujočih zapiskov Američanke Patti Gallagher Mansfield. Bila je izdana v Ljubljani v svetem letu 2000 pod okriljem Prenove v Duhu. To je katoliško gibanje, razširjeno po vsem svetu, ki poudarja prisotnost Svetega Duha in njegovih darov v našem vsakdanjem življenju. Patti Gallagher je poročena žena, mati štirih otrok in skupaj z možem Allom Nasfieldom služita v pastoralnem vodstvu rednih tedenskih srečanj Prenove v Duhu, pri delu z mladimi, z zakonci in z vodenjem seminarjev o Svetem Duhu. Kot voditeljica je tako s poučevanjem, pisanjem in pastoralno službo služila že od prvih dni v novonastalem gibanju. Kot govornica, sposobna poučevanja in vnašanja duhovnih resnic v vsakdanje in družinsko življenje, pogosto potuje na konference in duhovne vaje za laike in duhovnike po Združenih državah Amerike in po svetu. Zakonca Mansfield sta tudi nosilca papeškega odlikovanja Pro ecclesia et Pontifice.

Patti ja napisala tri knjige. *Oznanjajte Njegova čudežna dela* nas uvaja v osebno pričevanje, *Še več Boga* je sestavljena iz navdihujočih člankov, ki jih je objavila v reviji *Nova zaveza*, tretja pa nosi naslov *Kot na nove binkošti: dramatični začetek katoliške karizmatične Prenove* z uvodom kardinala Suenensa.

Knjiga je zelo preprosta in primerna za vsakega bralca, še posebno za mlade in manj mlade družine. V njej so številne zapisane vsakdanje zgodbe predvsem o dogajanju v družini in medsebojnih prijateljskih odnosih, v katerih se Bog razodeva kot Oče, vedno pripravljen poslušati vsakega izmed nas in nas sprejemati za svoje otroke. Bogata izkušnja družinskega življenja daje pisateljici veliko pobud za razmišljanje o prisotnosti Boga v vsakodnevnih situacijah.

Zanimiva je zgodba, ko se je družina Mansfield odpravljala na počitnice. Patti si je zelo močno želela teh počitnic, kajti za njo je bilo obdobje velikega pastoralnega dela. Prijatelji so jim dali na posodo prijetno hišico za prenočevanje zraven jezera v mirnem kraju. Vendar so se počitnice v nekaj dneh spremenile v pravo polomijo: zaradi slabega vremena so morali ostati ves teden stalno v hiši, komarji pa so jih noč in dan neprenehoma napadali. Starši so se odločili prekiniti obupno letovanje. Ko pa so se odpravljali domov, je najmlajši sin Peter začel brenkati po svoje na kitaro in si je pel pesem, ki je zvenela takole: "Jezus, hvala ti za vse dogodke, ki mi jih nalagaš na moji poti". Ob teh besedah, pravi Patti v knjigi, "sem spoznala, da se moram ponovno prepustiti Jezusu in se mu izročiti in se mu neprenehoma zahvaljevati za vse, kar mi ohranja na življenski poti".

Večkrat se nam zdi, da smo v zvezi z Bogom doživeli vse, kar se je lahko dalo doživeti. Zdi se nam, da smo prepolni Boga, in to toliko, da smo ga že skoraj siti, torej prenasičeni. Vse, kar slišimo o Njem, se nam zdi že zdavnaj znano in doživeto. V resnici Boga takrat šele začenjamo odkrivati, le da nam naša ošabnost in napuh ne dovolita odkrivati nadaljnje poti. Knjiga *Še več Boga*, kot že v samem naslovu pove, nam bo pomagala odkriti Njega v še večji ponižnosti in skromnosti.

Na koncu naj še opozorim bralca, naj ga pri branju ne motijo nekateri "tehnični" izrazi pisateljice, ki so lastni gibanju Prenove v Duhu.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (3)

TEREZA SREBRNIČ

Nekako na nasprotnem pobočju Ain Karema leži cerkev Marijinega obiskanja. Pater oz. brat Majkl iz Gane sedi pred svetiščem - brezposeln, saj romarjev - turistov že skoraj dve leti ni več. Zapleteva se v pogovor, nato poiščem na steni pred cerkvijo ploščo s slovensko obliko čudovite Marijine hvalnice Magnifikat. Kako posebno zveni v meni vsaka beseda - v mojem materinem jeziku. Misli, še vedno sodobne, sijejo skozi stoletja in govorijo o preprostosti in veličini nazareške deklice. Pred cerkvijo sv. Janeza Krstnika srečam Elijasa. To je 24-letni fant iz Betlehema, ki je v službi pri frančiškanih, kjer prodaja (oz. je prodajal) spominke in opravlja druge zadolžitve. Poznamo se že od lani, ko nas je peljal v Betlehem, kjer smo tudi obiskali njegovo družino. So katoličani in težko shajajo, a prijateljice in mene so sprejeli z vso gostoljubnostjo. Elijasov oče je izgubil službo, a tudi fantu so morali patri frančiškani znižati plačo, saj kupcev ni, a družina je sedaj odvisna od tega, kar on zasluži. Doma je še mlajši brat, sestri sta poročeni in preskrbljeni. Elijas mi pravi, kako hudo je bilo ob zasedbi cerkve Jezusovega rojstva in Betlehema. Izraelska vojska je bila vsepovsod prisotna s tanki in vojaki, v svetišču pa Palestinci bojevniki, ki so tam ostali okrog 40 dni. Patri in redovnice so ohranili mirno kri, da se je težaven položaj le rešil. A prestali so izredno težke dni in častitljiva cerkev je bila ob koncu bolj podobna hlevu - tako je vse zaudarjalo, saj je v njej prebivalo okrog 200 ljudi. K sreči je šlo vse mimo in vonj kadila je znova napolnil svetišče.

20. julija - Po zajtrku srečam s. Suzan, ki me vpraša, ali sem nekaj ur prosta. Seveda sem, in povabi me s seboj v Betlehem. Z nekaterimi sodelavci se nabasamo v kombi in že se vozimo proti Jezusovemu rojstnemu kraju. Pravzaprav je obisk veliko darilo, saj si nisem nadejala, da bom letos obiskala ta sveti kraj, ker je prehod ponavadi zaprt. Tistega dne so ga za nekaj ur odprli. Betlehem je, kot znano, palestinsko ozemlje. Izraelski vojak - mlad še otroški golobradec, a z brzostrelko v roki - pokuka v naše vozilo. Vsi smo Evropejci, ni strahu, in dovolj mu je kontrola enega samega potnega lista. Dva zaprašena tanka, prekrita z mrežami, čakata na prehodu. Redki avtomobili s palestinsko registracijo potrpežljivo čakajo v vrsti na podobne preglede. Vojaki so mrki, a ne z nami. Počasi spuščajo vozila mimo. Že vozimo proti mestu. Povsod veliko vrveža, a le domačini na ulicah. Oskrbujejo se z živežem in vsem potrebnim, saj je občasno še v veljavi policijska ura, ko nihče ne sme na ulice. Sestra Suzan nas pelje v zavod, ki ga vodi njena sosestra Sofija. Tam je sirotišnica pa tudi porodnišnica in oddelek za predčasno rojene otroke. Sestra Sofija je pred časom zaslovela v Italiji zaradi poguma, ki ga je pokazala med zasedbo, ko je neustrašeno vodila svojo ustanovo dalje. Drobna, preprosta redovnica. Iz oči ji sije dobrota. Vodi nas po hodnikih in razlaga o svojem delu. V vrtcu nas obkrožijo čudovito lepi, veseli otroci - sirote. Bolj pogumna drobna deklica se me tesno oklene okrog vratu... Ne bi je več izpustila, a tudi ona si želi družine. Mlad socialni delavec nam razlaga, ker so sestro Sofijo nekam poklicali.

DALJE

SVETNIK TEDNA

5. SEPTEMBRA

SILVESTER ČUK

LOVRENC GIUSTINIANI, PRVI BENEŠKI PATRIARH

Zgodovina naših krajev na Primorskem, posebno v Istri, je tesno povezana z Benetkami, ki so bile vse do novega veka močna pomorska sila. Tudi v cerkvenem pogledu je bil vpliv škofijskega sedeža v Benetkah, ki naj bi ga bil ustanovil evangelist sv. Marko, precejšen. Zato bomo z zanimanjem prisluhnili življenjepisu sv. Lovrenca Giustinianija (ali Justinianija), prvega beneškega patriarha, ki danes goduje.

Izšel je iz stare beneške plemiške rodovine, ki je dala pomembne učenjake, državnike, cerkvene kneze. Rodil se je 1. julija 1381 v Benetkah kot peti otrok matere, ki je bila že pri petindvajsetih letih vdova. Pobožna žena se ni marala vnovič poročiti, temveč je hotela vso svojo ljubezen in skrb posvetiti svojim otrokom. To je napravilo na Lovrenca neizbrisen vtis. Ko mu je bilo devetnajst let, mu je mati iskala nevesto, toda Lovrenc je že imel izbrano svojo življenjsko družico - božjo modrost. Z njo se je zaročil po neki prikazni, o kateri poroča v enem svojih asketskih spisov. O tej prikazni je pripovedoval svojemu stricu, kanoniku na otoku Alga pred Benetkami, in na njegov nasvet je vstopil v samostan. Posvečen je bil v duhovnika in čutil za svojo dolžnost zadoščevati za grehe lahkomiselnih someščanov. Leta 1406 je postal predstojnik samostanske skupnosti, v kateri je živel.

Leta 1433 ga je papež Evgen IV. imenoval za škofa v Benetkah. Lovrenc ga je rotil, naj mu ne nalaga te službe, ki je povezana tudi z zunanjim sijajem. Po dolgem upiranju je vendarle zasedel škofijski sedež. Kot škof je veliko storil za obnovo znamenite beneške stolnice sv. Marka in drugih cerkva v mestu ter za prenovo bogoslužja. Ustanovil je več novih župnij in prizadeval si je, da bi duhovnike in redovnike, ki jim je bilo poverjeno dušno pastirstvo, napolnil s svojo vnemo za duše. Bil je izredno radodaren do ubogih, sam pa je živel skromno kot najstrožji menihi. V mestu je bil tako spoštovan, da so ga pri skoro vseh pomembnih državnih zadevah vprašali za mnenje in ga tudi upoštevali. Zaradi pomoči potrebnim se je moral večkrat zadolžiti - v zaupanju na Tistega, ki hrani ptice pod nebom in skrbi tudi za vrabce na polju, da ne stradajo. Za velike zasluge mu je papež Nikolaj V. podelil naslov patriarha. Umrl je 8. januarja 1455. Ko je bil hudo bolan in so ga hoteli položiti v posteljo z vzmetmi, jo je odklonil z besedami: "Moj Odrešenik ni umrl na mehki postelji, temveč na trdem lesu križa!"

Pokopali so ga šele po 67 dneh, da so ga na mrtvaškem odru lahko videle množice ljudi, ki so prihajale od daleč. Truplo ni bilo balzamirano in zdravniki so se čudili, kako da v tem času ni začelo razpadati. Njegova grobnica je v cerkvi sv. Jurija v Benetkah. Za svetnika je bil razglašen leta 1690. Njegov god se obhaja 5. septembra, na obletnico njegovega škofovskega posvečenja. Upodabljajo ga, kako deli miloščino ali s knjigo v roki.

250 SLOVENSKIH DUHOVNIKOV PO SVETU

PRIČEVALCI CERKVE IN DOMOVINE

Tudi v novi številki revije z naslovom *Slovenci po svetu*, ki jo izdajajo Rafaelova družba v Ljubljani in izseljenski duhovniki, je objavljenih večje število člankov, poročil in drugačnih zapisov o življenju, vernosti in usodah slovenskih izseljencev v raznih državah, pa o vlogi, ki jo med njimi opravljajo slovenski izseljenski duhovniki in redovniki. Tako smo prebrali, da izven matične domovine oz. države živi več kot 500 tisoč Slovencev, pa da v Sloveniji deluje kar 18 ustanov, ki se ukvarjajo s problematiko Slovencev po svetu. Naši rojaki na tujem so organizirani v različnih društvih, katoliških misijah in v drugih organizacijah kar v triindvajsetih državah na vseh kontinentih, razen v Afriki in Aziji. Med Slovenci izven meja matične države deluje kar okrog 250 slovenskih izseljenskih duhovnikov in redovnikov. Največja slovenska župnija na svetu je v Torontu, v Kanadi. Lahko smo ponosni na dejstvo in ugotovitev, da so naši rojaki povsod v tujini zelo spoštovani in cenjeni v okoljih, v katerih živijo, zaradi česar ponekod zavzemajo pomembne položaje. Uvodnik v novo številko revije je napisal Alojz Uran, škof, narodni ravnatelj dušnega pastirstva Slovencev po svetu. Ugotavlja, "da v Sloveniji vse premalo poznamo stanje in vprašanja naših rojakov po svetu. In vendar so tudi oni del našega naroda. Mnogi, čeprav ne obvladajo dobro slovenskega jezika, nosijo v sebi globoko povezanost s svojimi koreninami. Sodobne oblike komunikacije omogočajo večje spoznavanje in povezovanje med Slovenci v domovini in po svetu. V času vključevanja v evropske in svetovne povezave potrebujemo tudi izkušnjo naših rojakov, ki že dolgo živijo v drugačnem okolju in nam lahko posredujejo svoja spoznanja, svetujejo in pomagajo premagovati strahove, da se ne bomo zaprli v geto samozadostnosti ali se kot Slovenci razpršili v morju brezimnosti. Moramo vedeti in čutiti, da je izseljenstvo del narodnega telesa. Če se Slovenec na tujem opoteka, to slabi domovino, kjer domovina omahuje, je bolj izpostavljen in ogrožen njen sin v svetu".

M.

PO 12. DRAGI MLADIH

ZEDINJENA SLOVENIJA V ZEDINJENI EVROPI

FOTO KROMA

Kako bo vstop Slovenije v Evropsko zvezo in posledično padec meje vplival na življenje mladih tako v osrednji Sloveniji kot v obmejnih regijah? Bo res prišlo do zedinjene Slovenije v zedinjeni Evropi, kot se je glasilo geslo 12. Drage mladih, ali pa vstopamo v to novo stvarnost nepripravljeni? Na ta in podobna vprašanja so iskali odgovore mladi, ki so se od 29. do 31. avgusta mudili na 12. Dragi mladih na Opčinah.

Sicer so se mladi odločili, da bodo glede uvodnega večera ponovili lansko izkušnjo videokonference. Povezavi je lani zagodlo neurje, letos pa je brezhibno delovala, tako da so se med seboj povezali mladi, ki so se zbrali v Komnu, Ljubljani in Beltincih, da bi se pogovorili o novih priložnostih, ki jih za mlade ima vstop Slovenije v Evropo. Zato so medse povabili nekatere ugledne osebnosti. Če se omejimo samo na srečanje v Komnu, ki so se ga udeležili mladi Primorci z obeh strani meje, naj povemo, da je bil njihov gost znani javni delavec in publicist iz slovenske Istre Milan Gregorič. Slednji je, opirajoč se na svojo zadnjo knjigo Slovenija v tesnem objemu zahodne sosede, opozoril na dejstvo, da marsikateri italijanski krogi še vedno niso preboleli polpretekle zgodovine in zato nadaljujejo s staro politiko, čeprav v novi preobleki. Znaki takega ravnanja so v podeljevanju dvojnega državljanstva, medijskem prodoru v Istro, organiziranju ne ravno jasno profiliranih svetovnih istrskih kongresov, forsiranju nekakšne istrske evroregije in ne nazadnje v zapletih okoli prodaje Banke Koper (pa tudi drugih denarnih zavodov) italijanskim partnerjem. Slovenske oblasti so na to dogajanje zelo neustrezno reagirale, pozitivno pa je dejstvo, da se je v slovenski Istri prebudila civilna družba. Velik izziv našega časa, ko Slovenija vstopa v EU, je oblikovanje tretje slovenske univerze na Primorskem, medtem ko glede padca gospodarske meje ni še izdelanega koncepta, kako bo Slovenija ohranila svojo gospodarsko podlago. Vprašanje je tudi, kje bodo gravitacijski centri: bo Trst še tako močno privlačeval ljudi kot nekoč ali bodo mladi Slovenci raje hodili na Obalo, kjer s Koprom, Izolo in Piranom nastaja med seboj povezano medmestje, ki s primernimi strukturami (ena je tudi že omenjena tretja univerza) lahko prepreči beg mladih slovenskih možganov v italijanske znanstvene in kulturne centre. Slovenci pa, ne glede na kateri strani meje živimo, pa bi se morali organizirati kot enotna skupnost.

Kako bo, ko bo Slovenija vstopila v Evropo, so se spraševali tudi na okrogli mizi Več Evrope, več Slovenije, ki je bila v soboto, 31. avgusta (petek je minil v znamenju udejstvovanja v raznih delavnicah). Koliko Slovenije bo v Evropi? In koliko Evrope bo v Sloveniji? Po mnenju urednika Primorskega dnevnika Bojana Brezigarja, sicer tudi predsednika Evropskega urada za manj razširjene jezike, je Slovenija v Evropi že danes veliko bolj prisotna in razpoznavna, kot bi ji sicer omogočala njena "teža". Vprašati pa se je seveda treba, kaj misli narediti v obrambo svojega jezika in ozemlja, kako želi zaščititi lastne manjšine v luči evropske integracije in kaj pojmuje pod izrazom "skupni slovenski kulturni prostor". Zakon o slovenskem jeziku namreč še ni bil sprejet (zato je nevarnost, da se bo jezikovni prostor skrčil), sedanja evropska zakonodaja ne predvideva zaščite manjšin (po drugi strani obstajajo pa listine Sveta Evrope in mednarodne pogodbe, slabo ravnanje z manjšinami pa evropska javnost negativno sprejema), nazadnje pa obstaja vtis, da se slovenski kulturni prostor vedno bolj omejuje na ozemlje Republike Slovenije, kjer se poleg tega skoraj vsa pozornost namenja centru, se pravi Ljubljani, ne pa tudi obmejnim pokrajinam.

Bivši guverner Banke Slovenije in kandidat za slovenskega predsednika France Arhar se tudi ni kdovekako laskavo izrazil o položaju Slovenije pred vstopom v EU. Slovenci se lastne države še ne zavedamo, doživljamo jo precej plitvo, nimamo artikuliranega in definiranega nacionalnega interesa, pa tudi se nismo še otresli stare miselnosti. Kar se gospodarstva tiče, tudi majhna ekonomija ima lahko svojo lastnino, če pa že kaj prodamo, moramo tudi definirati, v kaj naj vložimo od prodaje pridobljena sredstva.

Slikarka in publicistka Veselka Šorli Puc pa je poudarila predvsem pomen dejstva, kakšen odnos imamo Slovenci do sebe. Zanjo sta ob vstopanju v Evropo važna predvsem negovanje in ljubezen do lastnega jezika ter pozornost do specifičnosti slovenske pokrajine. Slovenija bi se morala v večji meri povezovati z ostalimi stvarnostmi v srednji Evropi, kar bi pomenilo tkanje vmesnih vezi z EU.

IŽ

VELIKEMU FURLANU V SPOMIN

LITERARNI NAGRADNI NATEČAJ CELSO MACOR

V ponedeljek, 2.t.m., so na sedežu goriške pokrajinske uprave predstavili Nagradni literarni natečaj, poimenovan po furlanskem pesniku Celsu Macorju, ki je namenjen furlanskim, slovenskim in italijanskim pesnikom in pisateljem ter dijakom treh narodnosti, ki živijo na Goriškem. Organizatorji so povedali, da želijo z nagradnim natečajem, ki je odprt Slovencem, Furlanom in Italijanom, počastiti spomin na furlanskega pesnika Celsa Macorja, ki si je še posebej zadnja leta svojega življenja prizadeval za večje sožitje ob meji.

Na predstavitvi so spregovorili pokrajinski odbornik za kulturo Francesco Marangon, odbornica občine Romans Beatrice Grasso in med drugimi tudi predsednik SSG iz Trsta Filibert Benedetič, poudarili so predvsem pomen literarnega natečaja, ki ima namen ovrednotiti večjezičnost goriškega prostora in osvetliti lik preminulega furlanskega pesnika.

Povedali so, da bo na nagradnem natečaju lahko sodeloval vsak književnik in dijak srednjih in višjih srednjih šol, ki bo napisal svoje delo v lastnem jeziku. Furlanski, slovenski in italijanski jezik so na nagradnem natečaju enakovredni, saj bo v kategoriji kratke proze strokovna žirija, v kateri sta tudi dva Slovenca, in sicer Filibert Benedetič in Marijan Brecelj, podelila nagrado v višini 600 evrov samo enemu piscu, prav toliko pa bo znašala nagrada za še ne objavljen ciklus največ petih pesmi.

Dijakom srednjih in višjih srednjih šol bodo podelili prve nagrade v vrednosti 200 evrov (bon za nakup knjig) za črtico in za izvirno poezijo. Priredilelji in med njimi na prvem mestu občinska uprava furlanskega kraja Romans d'Isonzo so povedali, da si želijo na natečaju dobro udeležbo in bodo tudi zato o natečaju podrobneje seznanili tudi italijanske in slovenske šole na Goriškem ter druge ustanove.

Furlanski pesnik Celso Macor se je rodil v Verši pri Gorici 4. avgusta 1925, živel je v Ločniku pri Gorici, umrl je v Gorici 28. novembra leta 1998. Do leta 1990, ko se je upokojil, je bil vodja Tiskovnega urada goriške občinske uprave. Več kot štirideset let je bil novinar, objavljal je v goriških ter deželnih časopisih in revijah. Bil je glavni urednik revije za politična in kulturna vprašanja *Iniziativa Isontina*, namestnik glavnega urednika tednika *Voce Isontina*, glavni urednik revije *Alpinismo Goriziano*. Sodeloval je z revijo *Studi Goriziani* in je bil član vodstva Inštituta za srednjeevropska srečanja.

Leta 1990 je predstavil furlansko poezijo na Mednarodnem festivalu v Barceloni in leta 1993 je bil povabljen na Inštitut italijanske kulture v Parizu, kjer je predstavil svojo poezijo. Predstavitve njegovih literarnih del v furlanskem jeziku so bile v zadnjih letih v Avstriji.

V svojem literarnem in kulturnem delu si je močno prizadeval za plodnejše sožitje med Furlani, Slovenci in Italijani na Goriškem.

V slovenščini žal literarnih del Celsa Macorja ni veliko, če seveda odmislimo edino delo, ki je izšlo tudi v slovenskem jeziku, in sicer *Volo con l'aquila. Immagini e pensieri sulle Alpi Giulie* (*Na orlovih krilih. Podobe in misli o Julijskih Alpah*) (1998) *Aesontius* (1998). Manjši izbor njegovih pesmi je iz furlanščine v slovenščino pred nekaj leti prevedel Jurij Paljk, prevodi so izšli v zbirki *Kdo bo pel za menoj*, ki je izšla pri založbi Laboratorio Europeo v Gorici. Sicer pa je Celso Macor izdal več knjig tudi v italijanskem jeziku. Tudi smo zapisali zato, ker je bil Celso Macor predvsem furlanski pesnik, ki je najlepše pisal prav v svojem, materinem jeziku. V furlanščini je napisal naslednje zbirke poezij in črtic: *Impia peraulis* (1980), *Se 'l flun al mur* (1989), *Puisiis a Viarsa* (1994), *I vôi dal petarôs* (1986), *Tiara* (1991).

Leta 1996 je založba Braitan iz Krmina izdala v dveh delih vsa književna dela Celsa Macorja v furlanskem jeziku pod naslovom *I fucs di Belen*. Knjigi, ki sta najpopolnejši, saj prinašata vse njegovo knjižno delo, prinašata tudi italijanske prozne prevode pesmi, ki jih je Macor zvečine sam pripravil.

Celso Macor je prejel za svoje delo več nagrad, med njimi omenimo: Lucinis (1985), Epifania (1988), San Roc (1988), Thiene (1990), Gianfrancesco da Tolmezzo (1990), Acino d'oro (1994), Nadal Furlan (1998) in Carnia (1998).

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 6.9. DO 12.9.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 6. septembra** (v studiu Anka Černic): V poletne dni: Iz zakladnice ansambla Vita Muženiča. - Svetnik tedna: Marijino ime (12.9.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.
- **Sobota, 7. septembra** (v studiu Jan Leopoli): Glasba za prijeten konec tedna.
- **Ponedeljek, 9. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.
- **Torek, 10. septembra:** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.
- **Sreda, 11. septembra:** (v studiu Danilo Čotar) Pogled v dušo in svet: Nevarnost atomske bombe. - Izbor melodij.
- **Četrtek, 12. septembra:** (v studiu Niko Klanjšček) - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osrednja informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi "neodvisni" mediji izpuščajo.

Dokumentarna oddaja *Graditelji* je na sporedu vsako nedeljo ob 10.30. Vsak petek ob 17. uri prisluhnite politično satirični oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, ki jo pripravlja Zlata Krašovec.

Vsako soboto je od 16. ure do 17. ure razvedrilna oddaja z nagradnimi vprašanji, glasbenimi željami in radijskimi čestitkami. Svojo čestitko lahko brezplačno pošljete v eter, če pokličete po telefonu: 003865 6281114 ali 003865 6281113

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

S 1. STRANI

V OSPREDJU

Krovni organizaciji SSO in SKGZ sicer sodelujeta že vrsto let. Gre za sodelovanje, ki ga imamo za že utečenega, pa vendar ni tako enostavno, kot se zdi, saj politične in idejne razlike ostajajo. Kljub temu je verjetno možno se zediniti okoli nekaterih osrednjih skupnih interesov, predvsem pa sta potrebna večja strpnost in spoštovanje v medsebojnem dialogu.

Nastajajoča primorska univerza je bila predmet okrogle mize in razprave v soboto, 31. avgusta (govorili so slovenska ministrica za šolstvo Lucija Čok, ravnatelj ZRS v Kopru Darko Darovec in ravnatelj Goriškega muzeja Andrej Malnič). Kot kaže, bo do ustanovitve univerze na Primorskem vendarle prišlo, saj se s tem strinjajo država, gospodarstvo, mariborska in ljubljanska univerza ter vrsta drugih dejavnikov. To, je bilo rečeno, bo slovenska in ne neke vrste mednarodna univerza, z enim rektoratom, a več kampusi po kanadskem vzorcu. Cilj je ustvariti domač intelektualni kader, opremiti slovensko zahodno (tako državno kot narodnostno) mejo z vrsto kulturnih in znanstvenih središč, da bomo Slovenci enakopravno gradili novo Evropo, ne pa služili tujemu znanju. Treba je reči, da je tudi v tem primeru izbruhnila na dan polemika med Koprom in Novo Gorico glede statusa posameznih ustanov in strukture univerze same, pri čemer zunanji opazovalec težko razume, za kaj dejansko gre. Po eni strani je goriško področje zelo občutljivo na obmejno stvarnost, ki jo doživlja praktično na lastni koži, poleg tega ima že svojo vrhunsko ustanovo - Politehniko; po drugi strani pa slovenski zakon o visokem šolstvu kot kaže dopušča samo en rektorat, poleg tega pa je Slovenija podpisala mednarodni sporazum, t.i. "Bolonjski proces", ki ne dopušča majhnih in razpršenih univerz (zakonodaja pa se - vsaj tako menijo nekateri - lahko vedno spremeni). Kdo ima tu dejansko prav, je težko reči, lahko rečemo le, da so bili za povprečnega poslušalca na sobotni okrogli mizi zagovorniki enotnosti rektorata (recimo "koprska struja") bolj prepričljivi.

Zadnji dan Drage 2002, v nedeljo, 1. t.m., se je začel s sveto mašo, med katero je tržaški škof Evgen Ravignani ponovno spomnil na dolžnost krstjana, da oznanja evangelij in da dejavno izpričuje svojo vero z dosledno krščansko držo in z opozarjanjem na slabosti naše družbe ter z oznanjanjem, da je drugačna družba možna. Izseljeniški duhovnik David Taljat pa je v svojem dopoldanskem predavanju z naslovom *Z vero do veselja* med drugim poudaril misel, da je dinamika sreče in veselja tesno povezana z dinamiko vere: ta ni statična, ampak pozna samo rast ali upadanje. Tu so važni nekateri elementi, ki so bistveni za človekovo naravo: čutenje oz. doživljanje vere, volja in medosebna komunikacija, predvsem zdrava medosebna komunikacija. Pri tem je poudaril zlasti pomen dveh zakramentov: spovedi in evharistije.

Martin Brecelj je Drago 2002 sklenil z razmišljanjem o tem, katera je rešitev za krizo moderne države. Ob analiziranju odgovorov, ki so jih na to temo dali nekateri svetovno znani misleci, nekdanji in sodobni, je prišel do zaključka, da možno rešitev ponuja oblikovanje t.i. globalne demokracije oz. globalne države. Demokracijo je treba razširiti na transnacionalno in globalno raven, kar je pogoj za zagotovitev trajnostnega razvoja, miru med ljudmi ter miru med človekom in naravo. Po Brecljevem mnenju to ne bo neka stvarnost, ki bo homogenizirala vse, ampak bodo v njej še naprej živeli posamezni narodi in države.

Tako so udeleženci Drage 2002, poleg pogleda v naš mali, zamejski in primorski svet, imeli še priložnost pogledati v širši miselni svet pogledov in vrednot, okoli katerih se je razvila razgibana razprava, ki se ni ustavila na površju, ampak je segla v globino, brez odvečne polemičnosti. Ali je to znak, da končno postajamo zrela družba? Tisti, ki prihajajo na Drago, gotovo niso merodajni za resnično vzdušje neke družbe, vendar dejstvo, da si kar lepo število ljudi postavlja določena vprašanja (npr. kaj bo z nami v procesih globalizacije), je že dober znak.

IN MEMORIAM / JOŽE POGAČNIK

"BREZ DELA NE BI MOGEL"

JOŽE FAGANEL

(Avtor tega članka deluje na Znanstveno raziskovalnem centru SAZU. Ured.)

Literarni zgodovinar Jože Pogačnik je slabo leto pred svojo 70-letnico, na katero se že nekaj časa pripravljajo raziskovalci s pisanjem razprav za spominski zbornik, nenadno umrl nekje na poti po Hrvaški, ko se je vračal iz Lovrana v Zagreb na enega svojih "domov". Vse svoje življenje - neizmerno delavno in polno občudovanja vrednih rezultatov - se je selil in privajal na nov dom. A ne morda zaradi svojega pustolovskega duha (bil je umirjen), tudi ne zaradi *bega* pred (političnim) hudim, ki mu ni prizanašalo, torej ne zaradi klasičnega izgnanstva, ampak samo zato, da je uresničeval svojo življenjsko poklicanost znastvenika. Bil je raziskovalec slovenske literature v širšem, zlasti slovanskem kontekstu, kot kulturni delavec na položaju univerzitetnega profesorja je širil slovensko književno bogastvo v nove prostore. Velja za največjega sodobnega poznavalca celotne starejše slovenske književnosti, ki jo je razčlenjeval zlasti v njenih estetskih razsežnostih. In med univerzitetniki je bil skoraj edini, ki je sproti spremljal mdr. slovensko književnost v diaspori, tudi tisto, ki je bila ožigosana z etiketo politične prepovedanosti, in sistematično pisal o njej in jo na osnovi enakovrstnih strokovnih meril vključeval v literarnozgodovinski sistem.

Po življenjepisu, karieri in dosežkih se uvršča med svetovljane, a je bil po gorenjsko prizemljen na najtršo stvarnost (rojen v Kovorju pri Tržiču 3. 4. 1933). Zato se je za svoj poklic boril z vztrajnim in temeljitim delom, ne s temperamentom, diplomatskostjo, čustvom ali celo šarmom. Med njegovimi kmečkimi sorodniki pa je tudi ugledni stric - ekspresionistični religiozni lirik z istim imenom in psevdonimom Miljenko, širše znan kot ljubljanski škof.

Ker Pogačnika po naglem in razvejanem študiju ter bleščeči diplomi na ljubljanski slavistiki leta 1958 njegova profesorja, ki sta ga vabila za asistenta, nista mogla zaposliti (eden od njiju, Anton Slodnjak, je zaradi obravnave Franceta Balantiča v literarnozgodovinskem pregledu moral s svojim asistentom Francetom Bernikom iz službe), sta ga poslala službovat na zagrebško fakulteto. (1959-1968). Tu se je habilitiral v akademskega učitelja, pridobil izredno naklonjenost študentov, v ozračju literarnoteoretske šole Frangeš-Flaker-Škreb osvojil še danes pri nas nepreseženo izvirno raziskovalno metodo, a tudi srečal svojega črnega angela strokovne zavisti, ki se ga v več utelešenjih ni znebil do smrti.

Drugo znanstveno desetletje (1969-1980) je preživel še dlje od Slovenije, na univerzi v vojvodinskem Novem Sadu. Tu je mdr. dokončal 6 knjig slovenske literarne zgodovine, po kateri študirajo slovenisti po vseh fakultetah že skoraj pol stoletja, uresničil 30-knjižno izdajo antologije slovenske književnosti pri Matici Srpski, v kateri so sodelovali domala vsi literarni zgodovinarji s spremnimi besedami, a že doživljal, kako se narodnostno nadvse pestra najjugovzhodnejša evropska kulturna prestolnica morečе spreminja v uniformirano komunistično-bizantinsko propagandno izpostavo.

Tretje desetletje znanstvenika (1981-1992) zaznamuje slavonski Osijek. Na novem vseučilišču je organiziral moderni, odprti slavistični študij in kot dekan bil zanj najbolj odgovoren, pisal knjige (*Differenzen und Interferenzen, Jugoslavističke teme, Kulturni pomen Slomškovega dela*), predaval na tujih univerzah, dokler ni to (z njegovimi besedami) "srečno obdobje fakultetnega in mojega življenja pretrgala agresija na Hrvaško". Med bivanjem v zaklonišču je ena od bomb uničila dragocene starejše slovenistične tiske v njegovi zasebni knjižnici (tudi *Sacrum promptuarium*).

Vojni čas ga je s spretnim posredovanjem nastajajoče zares slovenske oblasti in tudi njemu neznanih prijateljev pripeljal na prvo službeno mesto v Slovenijo - v Maribor. Res je bil Osijeku bližji Maribor in res je mariborska Pedagoška fakulteta z dekanom Pogačnikom veliko pridobila na ugledu, a vendarle je ljubljanska filozofska fakulteta, ki je s smrtjo Jožeta Koruze preživljala kadrovske zadrege prav na Pogačnikovem ožjem področju, ohranjala izročilo "zanj zaprtih vrat", in to kljub menjavam profesorskih generacij. Članstvo v Slovenski akademiji znanosti, v kateri se je skrajno delovno angažiral, kljub temu da je stanoval v Mariboru, je tudi v svobodni Sloveniji uspešno reševalo, vsaj za širšo javnost, kočljivo zadrego z ugledom, zaslugami, položajem in častjo (aksiom: *univerza ne, pa naj bo SAZU*).

Poslednji ustvarjalni desetletni ciklus (1992-2002) v smislu metodoloških iskanj Pogačnikove druge akademske učiteljice Marje Boršnikove, nikakor ni pomenil znanstvenega izzvenevanja. V Ljubljani ni mogel stanovati, pač pa delovati. V Akademiji in njenem bližnjem institucionalnem okolju je z notranjo širino in praktičnim čutom uspešno vodil tajništvo njenega "zahtevnega" II. razreda in v razprave o položaju slovenskega jezika vnesel razsežnosti, ki jih še nismo vajeni (*zvestoba in odprtost*). S formalno avtoriteto nesmrtnika in z neobičajnim smislom za učinkovito organizacijo je podpiral posamezne raziskovalce v njihovi strokovni rasti (v Sloveniji, zamejstvu, zlasti italijanskem, na tujih univerzah). Podpiral je inštitute in institucije. Z njegovo vizijo in smislom za timsko delo, predvsem pa z zaupanjem v mlajše generacije, se je razcvetelo delovanje Fundacije dr. Bruno Breschi (reprinti Svetokriškega, Rogerija, Pohlina v pripravi, s simpoziji in monografskimi zborniki), vtisnil pečat elitnemu simpoziju ob 200-letnici Prešernovega rojstva (knjiga v tisku), izdajam in posvetovanjem Slovenske matice, Mohorjevi družbi. Bil je redni predavatelj na jesenskih kongresih slavistov in ostal, skoraj edini slovenski znanstvenik, ki je verjel v svetovno slavistiko, ker je bil "slavistično" formiran in je gojil tudi ustrezno strokovno kondicijo. Bližnji mednarodni slavistični kongres, kakor da je s Pogačnikovo smrtjo izgubil motiv, da se bo odvijal v Ljubljani.

Prejel je v domovini ravno toliko nagrad in priznanj, da ni mogoče pisati o prezrtosti. S svojo usodo ni grenil sodelavcev, znancev, naslednikov; rekel bi celo, da najbrž tudi svoje družine ne. Obžaloval pa je, da svojim najbližjim ne more vsaj, ko je dosegel vse formalne časti, nuditi nekaj več življenjske udobnosti ali vsaj možnosti, da bi živeli skupaj. Pogačnik se je namreč v svojem zadnjem desetletju res vrnil delat *v bližino* doma, a črni angel ni dovolil, da bi tu delovali tudi njegovi bližnji, ker bi postali slovenski državljani. Najbrž so ga zato pospremili k večnemu počitku na zagrebški Mirogoj, kamor je odšla iz Maribora službovat njegova soproga.

PS. Jožeta Pogačnika sem občudoval iz knjig skoraj štiri desetletja, a sem ga osebno srečal prvič šele avgusta 1996 na pošti v Lovranu pri Opatiji, ko sva oddajala vsak svoje korekture. Potem sva postala vse bolj uglašena sodelavca in, upam si reči, tudi prijatelja. Nazadnje sem ga peljal na predstavitev knjige Marije Kacin o Ž. Zoisu in italijanski kulturi v Gorico, kjer se je nenavadno razživel in lucidno ex abrupto razpravljal o pomenljivosti nadnacionalnih kulturnih vezi v 19. stoletju, kar je bila ena njegovih specialnosti. Na povratku v Ljubljano sva ugotovila, da bo letos odhajal iz Lovrana prej in da se ne bova srečala na klepetu v *gradski kafani*. In odšel je iz Lovrana 18. avgusta 2002 in se nisva srečala in se ne bova več srečala.

Ob njegovi smrti pa sem si izpisal zase njegovo izjavo iz intervjuja v 141/142 št. *Nove revije*: "Ko v tej luči premišljam o sebi, mi v kakršnem koli razpoloženju ostaja čvrsto in jasno spoznanje, da brez dela, s katerim se ukvarjam že dobrih trideset let, ne bi mogel. Ne bi mogel zato, ker mi je to prvinsko nagnjenje in vedno znova svež užitek. Ta stalnica se ne vda različnim pritiskom, dvomom in razočaranjem. Najbrž je prav notranja trdnost, ki iz nuje izvira, tisti razlog, zaradi katerega so nekateri moji osrednji prispevki danes živi doma in v svetu. 'Sovražna sreča,' ki sem ji danes hvaležen, me je privedla iz ozkih domačih okvirov v druga kulturna središča; odhajal sem na obiske v svet in se tako seznanil z Evropo in deloma z Ameriko. Kljub pogostim težavam, ki niso bile majhne, se je splačalo."

ŽUPNIK, NARODNI DELAVEC IN SKLADATELJ

POKLON VINKU VODOPIVCU

V župnijski cerkvi v Kromberku pri Novi Gorici je bilo v nedeljo, 1. t.m., slovesno bogoslužje, s katerim so počastili kromberškega župnika, narodnega delavca in skladatelja VinkaVodopivca, ob petdeseti obletnici njegove smrti. Vodopivec ostaja vzor in legenda Slovencev na Primorskem in v Italiji, njegove skladbe prepevajo Slovenci oz. njihovi zbori po vsem svetu. V Kromberku je bil župnik 45 let, umrl pa je 29. junija leta 1952 v tedanji bolnišnici v Vipavi. Somaševanje posvečeno spominu na Vinka Vodopivca so vodili koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, župnik v Kromberku Stanko Medveščček in upokojeni župnik Jožko Kragelj. Ko je koprski pomožni škof v svoji pridigi razmišljal o človeškem in verskem liku ter poslanstvu Vinka Vodopivca kot duhovnika in skladatelja, je izhajal tudi s poudarki Svetega pisma in drugih cerkvenih dokumentov o glasbi. Dejal je, da sta glasba in petje sestavni del bogoslužja ter zaklad vesoljne Cerkve neprecenljive vrednosti.

Pri slovesnem bogoslužju so sodelovali tudi cerkveni mešani pevski zbori iz Črnič in Kamenj na Vipavskem, Cerknice na Notranjskem in iz Kromberka, to je iz krajev, kjer je Vinko Vodopivec služboval. Kot predstavnik slovenskega zamejskega katoliškega občestva v Italiji je sodeloval cerkveni mešani pevski zbor iz Štandreža pri Gorici. Zbori so pod vodstvom Patricka Quaggiata peli pesmi, ki jih je uglasbil Vinko Vodopivec, med njimi tudi mašo Svete Katarine v latinščini.

Nedeljsko bogoslužje v spomin in čast Vinka Vodopivca, ob petdeseti obletnici njegove smrti v župnijski cerkvi v Kromberku, je slovenska državna televizija na svojem prvem programu neposredno prenašala.

M.

VELIKO NOVOSTI NA SREČANJU KNJIŽEVNIKOV Z VSEGA SVETA

VILENICA JE V POLNEM TEKU

Letošnje mednarodno literarno srečanje Vilenica 2002, ki se je pričelo včeraj, v sredo, 4. t.m., bo poskušalo "začetniško izkoristiti nove medije", kot je dejal direktor Vilenice Iztok Osojnik za Slovensko tiskovno agencijo v ponedeljek, 2. t.m.

Tako bodo vsi nastopi avtorjev na literarnih večerih že 17. srečanja književnikov z vsega sveta in ne več samo iz osrednje Evrope opremljeni s simultanimi prevodi v slovenščino in angleščino, ki jih bodo s pomočjo računalniške tehnologije predvajali na platno. Tehnologija, ki jo uvajajo, predstavlja eksperimentalno osnovo za prihodnjo multimedialno predstavitev literature na Vilenici, s čimer želijo postati svetovni, globalni dejavnik, je še povedal Iztok Osojnik.

Odprtje srečanja, ki se ga je udeležilo približno 120 avtorjev iz 31 držav, je pričelo literarno branje šestih udeležencev ob 21.30 v dolini Lurške Matere božje v Lipici.

Po vsebinski plati se bo program 17. Vilenice vrtel okoli odnosa med tekstom in sliko, v polju med literarnim in digitalnim zapisom, analogno in virtualno projekcijo, med sliko, glasom in pisavo. Poleg delavnice na to temo, ki jo bo vodil Michael Rutschky, so pripravili tudi nekaj več disciplinarnih nastopov in projektov. Slovenski cineast Andrej Zdravič, ki velja za enega prvih in najbolj izkušenih "video-makerjev", je na otvoritvenem večeru predstavil svojo svetovno znano video instalacijo reke Soče. Gre za znano delo, v katerem je Zdraviču uspelo poezijo reke Soče prenesti na video in doseči umetniško raven videa, ki se oddaljuje od preprostega filmskega zapisa in ima svojo veliko umetniško vrednost ter likovno govorico videa.

Herta Mueller bo v okviru obiska prestolnice jutri, v petek, 6. t.m, na Ljubljanskem gradu brala svoje "konstruktivistične" kolaže, Snežana Bukal pa bo istega dne v Lipici predstavila poezijo, napisano na sladje. Rdečo nit Vilenice bo tkalo tudi petkovo predavanje o Kresniku, trojnem bogu starih Slovanov.

Vilenica je vključena tudi v vrsto mednarodnih zvez in projektov, ki delujejo v polju posredovanja literarne ustvarjalnosti, zato bodo na tokratnem srečanju predstavili vrsto spletnih mrež in magazinov, kot sta www.poetry.int ali www. Lyrikline.de, v katerih Vilenica sodeluje kot nacionalni urednik. Predstavili bodo tudi primer spletne knjižnice www.ceeol.com in portal Vilenice www.festorg.org, ki je izvirni primer mednarodne spletne organizacije Zveze mednarodnih festivalov s celega sveta. V okvir globalnih povezav spadajo tudi predstavitve mreže Cubist inštituta za kreativne študije ter predstavitev "klasičnih" mednarodnih projektov, kot sta revija Balcanis in Apokalipsa.

Na Vilenici so letos pripravili tudi tri delavnice, med njimi je posebnega pomena prevajalska delavnica, saj je prevajanje ključnega pomena za uspešno delovanje mednarodne literarne scene, ki jo vzpostavlja Vilenica. Druga delavnica bo namenjena povezavi literature in spleta-interneta, tretja pa odnosu med tekstom in sliko. Vse bodo potekale v petek, 6. t.m., ob 10. uri v Lipici.

Z namenom razširiti vileniško atmosfero bodo prireditelji letos organizirali več literarnih večerov po drugih slovenskih krajih, med njimi bo nocoj, 5. t.m., literarni večer v Novi Gorici, Kopru in Lokvi, jutri pa bodo udeleženci obiskali Ljubljano, kjer bo na Ljubljanskem gradu literarno branje in predstavitev dobitnice mednarodne literarne nagrade Vilenica 2002, romunske pesnice, pisateljice in esejistke Ane Balandiane. Prisotne bo na gradu pozdravila gostiteljica ljubljanska županja Vika Potočnik.

Finale 17. Vilenice bo v soboto, 7. t.m. Dopoldne bodo na gradu v Štanjelu predstavili knjigo lanskoletnega nagrajenca Jaana Kaplinskega, predstavila pa se bo tudi dobitnica Mlade Vilenice Ana Šalgaj, enemu izmed sodelujočih pa bo žirija, izbrana iz udeležencev srečanja, podelila kristal Vilenice, ki je nagrada za običajno najbolj pronicljiv esej na literarnem srečanju.

Vrhunec štiridnevne prireditve bo gotovo v soboto, 7. t.m., ob 19.15, ko bodo v jami Vilenica pri Lipici podelili mednarodno literarno nagrado Vilenica.

OD 19. DO 23. SEPTEMBRA

KMETIJSKI DNEVI 2002 V TRSTU

"Skupna zavest o možnostih in problemih odpira pot razvoju tudi na mednarodni ravni", je geslo letošnjih Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki bodo potekali na tržaškem sejmišču od četrtka, 19., do ponedeljka, 23. septembra. Kmetijske dneve že tradicionalno prireja odbor, ki ga sestavljajo vse občine tržaške pokrajine, se pravi Devin-Nabrežina, Dolina, Milje, Repentabor, Trst in Zgonik. Prireditev je prvenstveno namenjena predstavitvi in torej promociji območja tržaške pokrajine, sicer pa bo tudi mednarodna dimenzija dogodka letos še posebej zaznavna, saj se bodo otvoritvene slovesnosti udeležili kmetijski ministri vseh držav članic Srednjeevropske pobude, ki se bodo ob tej priložnosti zbrali v Trstu na skupnem zasedanju na povabilo italijanskega ministra za kmetijstvo Giovannija Alemanna.

Tematsko bodo letošnji kmetijski dnevi namenjeni vprašanjem kakovostne prehrane, spoštovanja narave, spoznavanja živalskega sveta in ovrednotenja krajevne enogastronomske ponudbe. Pozornost bo torej osredotočena na kmetijstvo, gastronomijo, gozdarstvo, ribolov, zootehniko, odnos do šol in pa na oljkarstvo, ki bo letos vseskozi v ospredju.

V četrtek, 5. t.m., bo ob 19. uri sestanek pripravljalnega odbora Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarsta, ki bo potekal v razširjeni sestavi v dvorani občinskega sveta v Miljah. Na dnevnem redu seje, na katero so še posebej vabljeni novinarji, je predstavitev dokončnega programa Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva 2002 s poročilom vseh sodelavcev in referentov za različne sektorje. Sledila bo družabnost.

Sestanka se bodo poleg županov ali njihovih pooblaščenih predstavnikov v pripravljalnem odboru udeležili deželna odbornika F-Jk Sergio Dressi in Danilo Narduzzi, pokrajinski odbornik Fulvio Tamaro ter predsednik tržaške Trgovinske zbornice Antonio Paoletti.

NOVA ŠTEVILKA

ŠKRAT ŠT. 5/6

Že pred poletnimi počitnicami je v naše uredništvo prispela nova, dvojna številka *Škrata*, revije za vzgojo in izobraževanje. *Škrat št. 5/6* se tudi tokrat začenja z uvodnim dvopičjem urednice Jelke Cvelbar, ki opozarja, da ukvarjanje z ljudmi s posebnimi potrebami ni zadeva samo za to usposobljenih ustanov, ampak vseh nas, tudi tistih, ki se jih ta problematika ne tiče neposredno.

Tudi v tej številki so uredniki poskrbeli za branje iz zdomske literature. Dvopičju namreč sledi odlomek iz novele Andreja Prebila, misijonarja in pisatelja, ki deluje v Čilu, ki je bila objavljena v antologiji *Pod Južnim Križem*; leto je uredila Zora Tavčar. V nadaljevanju je objavljen drugi del intervjuja z deželnim ravnateljem za šolstvo Brunom Fortejem, ki ga je prispevala Jelka Cvelbar, Dean Fraga pa je v svojem članku orisal, kako je z univerzitetnim izobraževanjem v Združenih državah Amerike, kjer naletimo na več vrst vseučilišč, ki so si med sabo zelo različna. Diomira Fabjan Bajc je poskrbela za deveto nadaljevanje svojega jezikovnega kotička za ljubitelje maternega jezika, v kateri se spet loteva nekaterih "lažnih prijateljev", ki v italijanščini imajo nek določen pomen, v slovenščini pa čisto drugega (v zvezi s tem je, kot znano, svojčas napisala tudi knjigo). Dalje je spet zadoščeno ljubiteljem literature in poletnega branja: objavljen je namreč odlomek iz nove knjige Alojza Rebule *Arhipel*, ki bo izšla pri Slovenski Matici. Ljubitelji starega Egipta so se prav gotovo razveselili novega, devetega nadaljevanja niza o življenju v starem Egiptu, ki ga z naslovom *Iz davnine šepeta Nil...* piše Andrej Beličič. Marjanka Rebula pa v svojem pismu opisuje stvarnost v sodobnem Egiptu, točneje v mestu Hurghada. Ivan Peterlin je s pomočjo ilustracij Magde Tavčar prispeval nekaj nasvetov v zvezi z gibalno vzgojo, primerno za otroke od enega do treh let, Jelka Cvelbar pa je ponovno napisala razmišljanje o vzgoji. Vida Valenčič je za to številko *Škrata* napisala oceno knjige Dianne Schilling *50 dejavnosti za razvijanje čustvene inteligence - II. stopnja: za delo z mladostniki od 10 do 14 let*. Suzi Pertot piše o značilnostih, ki jih vidimo v novih, mladih rodovih, na koncu pa je Vanja Cvelbar prispeval intervju s Francijem Kekom, glavnim pobudnikom in organizatorjem festivala Rock Otočec.

Na zadnji strani platnic imamo še fotokroniko poletnih središč Sklada Mitja Čuk. Slednja, kot znano, gradi svoj sedež na Opčinah, poleg javnih prispevkov pa potrebuje pomoč vse naše skupnosti. Za to je med drugim na voljo tekoči račun št. 6666 pri Zadružni kraški banki na Opčinah.

POSVET SKLADA MITJA ČUK / OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

MOŽNOSTI JE VEČ, POTREBEN JE TUDI PRAVILEN PRISTOP

FOTO KROMA

"Ljudje s posebnimi potrebami: pota možnosti", tako se je glasil naslov celodnevnega posveta, ki ga je v torek, 3. t.m., priredil Sklad Mitja Čuk pod velikim šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Namen posveta je bil omogočiti stike, soočanja ter izmenjavo pogledov in izkušenj ljudi, ki tako na italijanski kot na slovenski strani meje posvečajo svojo pozornost problematiki oseb s posebnimi potrebami kot prostovoljci, vzgojitelji, psihologi, pedagogi, javni upravitelji idr. Po drugi strani je bil posvet tudi dragocena priložnost, da se udeleženci seznanijo tudi z neposredno izkušnjo, kaj pomeni imeti v družini prizadetega člana. Še posebej s tega vidika je bilo torkovo srečanje res obogatitev. Prireditelji pa so posebej obžalovali dejstvo, da je na posvetu zmanjkal glas javnih ustanov in uprav, ki so v glavnem poslale samo svoje pisne pozdrave (predstavnik tržaške občine pa je zbolel), ni jim šla v račun niti odsotnost socialnih delavk.

V dopoldanskem delu posveta je bil govor zlasti o tem, kako se z vprašanjem oseb s posebnimi potrebami soočajo v predšolskem in šolskem obdobju prizadetih. Prizadetosti ali motnje niso vse enake vrste (motnje so lahko tudi začasne) in zato so možni različni pristopi. Postavlja se tudi problem integracije učenca s posebnimi potrebami v šolsko okolje, pomoči pri šolskem delu, raznih dejavnosti idr. Pri tem je bilo izpostavljeno, kako na Tržaškem deluje Slovenska socio-psihopedagoška služba, ki pa je na Goriškem in Videnskem ni, tako da se tam poslužujejo sodelovanja z zasebnimi ustanovami (med drugim tudi s Skladom Mitja Čuk). Vendar tudi na Tržaškem je težko priti do neposrednega stika s ciljem, da se problemi rešujejo takoj.

Prav gotovo pa je bil veliko bolj zanimiv in bogat popoldanski del posveta, na katerem so bile podane izkušnje, metodologije dela in strategije različnih društev in organizacij iz Italije in Slovenije. Tudi tu je prišlo do izraza dejstvo, da je prizadetosti več vrst in da vsaka od njih terja ustrezen pristop. Udeleženci so se tako seznanili z delom, ki ga opravljajo ustanove, kot so Karitas, Zveza družin bolnikov s psihičnimi motnjami, Zveza društveno prizadetih Slovenije Sožitje, KRUT, Socio-vzgojno-skrbstvena služba občine Devin-Nabrežina, društvo I Girasoli, ANGLAT, Specialna olimpiada idr. Še posebej dragoceno pa je bilo pričevanje oseb, ki se neposredno soočajo s temi problemi, bodisi kot ljudje, ki prizadetost čutijo na lastni koži, bodisi kot njihovi svojci. Šlo je v bistvu za najbogatejši del srečanja, v katerem se je človek seznanil npr. z neverjetnimi (seveda za naše pojme) težavami, ki jih za nepokretne predstavljajo arhitektonske ovire (včasih gre že za majhno stopnico), ali pa z vse večjo osamljenostjo družine, ki ima hudo prizadetega fanta. Kaj pa se zgodi, ko se "normalna" oseba hoče poročiti z "nenormalno"? Boriti se mora proti številnim težavam, najhujši pa nikakor ni fizični napor, pač pa soočanje z nerazumevanjem, neobčutljivostjo in miselno omejenostjo tako javnih ustanov kot zasebnikov, v oči katerih osebe s posebnimi potrebami niso normalni ljudje, niso enakopravni državljani. Da se prizadeti počutijo bolj sprejete v družbi, jim razna društva in ustanove nudijo tudi stvari, kot so razne športne aktivnosti in delo na daljavo.

Posvet seveda še zdaleč ni izčrpal vseh tematik. Upajmo pa, da je kljub maloštevilni udeležbi organizatorjem uspelo vsaj nekoliko povečati zanimanje in občutljivost za ta vprašanja, da ljudje razumejo, da zorni kot t.i. "normalnih" oseb morda ni vedno pravi.

IŽ

58-LETNICA POŽIGA VASI

ŠKD TIMAVA PRIREDILO DOŽIVET SPOMINSKI VEČER V MEDJI VASI

FOTO KROMA

Pred kakim mesecem ustanovljeno ŠKD Timava iz Štivana in Medje vasi je v soboto, 31. avgusta, obeležilo tragični dogodek, se pravi požig Medje vasi, ki se je pripetil 16. avgusta 1944 zgodaj zjutraj. Izgon in uničeni domovi so poleg prebivalcev tega kraja tistega dne neizbrisno zaznamovali še ljudi iz Mavhinj, Cerovelj in Vižovelj, kajti plameni so uničili tudi te vasi. Ljudje so morali v dvajsetih minutah pobrati najnujnejše in se zastraženi odpraviti na sedež nemške žandarmerije v Sesljan, od koder so jih napotili proti Trstu oz. Rižarni, da bi jih s transporti peljali v Nemčijo. Vendar so sami vojaki že v Sesljanu in med potjo mnogim namignili, naj zbežijo, kar se je seveda zgodilo. Pregnanci so se zatekli k sorodnikom po bližnjih vaseh in si skušali pomagati, kot so vedeli in znali.

Spominski dogodek v Medji vasi, ki ga je pripravilo mlado društvo Timava, je bil torej predvsem v znamenju spominjanja. Po polaganju venca na spominsko ploščo na križišču Pri pili, so se udeleženci podali na dvorišče bivše gostilne v vasi, se pravi k Severjevim, kjer so priredili kulturni program. Godba na pihala Nabrežina je zaigrala uvodni pesmi, sledil pa je pozdrav predsednika društva Davida Perica, ki je poudaril, da želi društvo s podobnimi prireditvami ohranjati živ spomin na preteklost in dogodke, ki so zaznamovali te vasi. Prisotne so nato nagovorili še devinsko-nabrežinski župan Ret in odbornica za kulturo Švarova, občinska uprava pa je društvu Timava ob tej priložnosti izročila spodbudno priznanje. Udeležencem je o pomenu ohranjanja spomina in resnice o naši polpretekli zgodovini na kratko spregovoril pokrajinski predsednik VZPI-ANPI Marzi.

Mlada Medvejca Elena Legiša in Igor Tomasetig sta v soboto prebrala opis dogodkov izpred 58 let in nato še pričevanja dveh Medvejk in Štivanca, ki so se spominjali tistega tragičnega dne. Med njunim branjem so krajši spored narodoljubnih pesmi zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja, venček narodnih pa je pod vodstvom kapelnika Sulčiča zaigrala še nabrežinska godba. Doživet večer, ki so se ga udeležili ne le Medvejci, ampak tudi ljudje iz okoliških vasi, so zaključili Fantje izpod Grmade s pesmijo, ki zelo posrečeno združuje v sebi sporočilo o trpljenju primorskega človeka pod fašizmom in med vojno ter veselje ob osvoboditvi. Ta pesem je Simonitijeva *Vstajenje Primorske*, ob kateri so ljudje tudi v Medji vasi vstali in marsikdo se je pridružil zboru in zbrano pel, kot se zapoje himno.

Bil je torej lep spominski večer, ki je udeležencem iz Medje vasi in bližnjih krajev veliko pomenil, škoda le, da so mladi organizatorji premalo prisluhnili pričevalcem in v zgodovinskem okviru nepreverjeno ponovili trditev nekaterih feljtonistov, da so pri požigu ob nemških vojakih in fašistični milici sodelovali tudi domobranci.

MT

PO KONCU TABOROV TRŽAŠKIH SKAVTOV IN SKAVTINJ

BOGAT SPOMIN NA PRIJETNE TRENUTKE V NARAVI

Počitnice so za nami in prav tako tudi poletne izkušnje in dogodivščine. Med te spadajo gotovo za vse skavte tudi poletni tabori, ki so se že vsi srečno zaključili. Zato se lahko ozremo nazaj in pogledamo, kod so se potepali tržaški skavti in skavtinje.

Najmlajši člani organizacije so letos vsi skupaj preživeli teden dni v koči na Homcu pri Slovenj Gradcu. Štirideset volčičev in volkuljic se je popeljalo daleč nazaj v čas, potovali so mimo Prešerna, Linharta, mimo Turkov in kmečkih puntov in dospeli na začetek slovenske zgodovine. Med bivanjem so si najprej uredili utrdbo na griču, da bi se branili pred sovražniki, nato pa so odkrili, da je najbolje, če "ustanovijo" po plemenski zvezi že pravi, veliki narod. In tako so svojo ustanovljeno državo poimenovali Karantanija. V naslednjih dneh so se urili v številnih veščinah, da bi bili pripravljani na boj z Obri. Odšli so na daljši sprehod, da bi si ogledali okolico in morebitne obrske naselbine. Na tej poti so se srečali s Konstantinom oz. sv. Cirilom (g. Maksom Suardom), ki jih je pokristjanil in z njimi pripravil nedeljsko sv. mašo. V soboto so Karantanci res doživeli napad Obrov, a so se po krvoločnem boju z njimi tudi spoprijateljili in pripravili zaključni taborni ogenj.

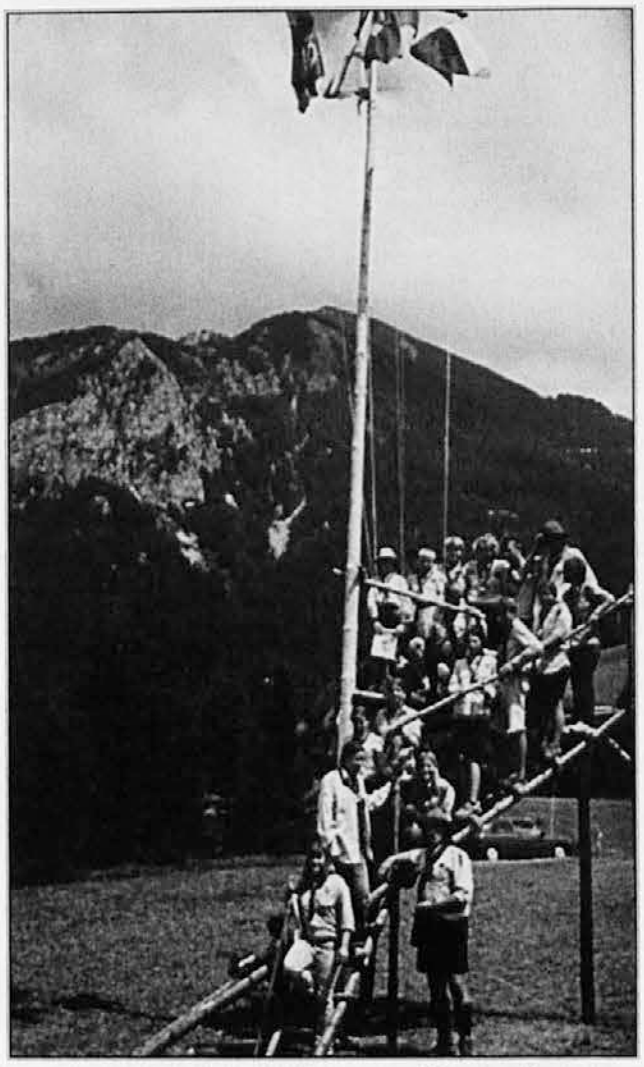

Veja izvidnikov in vodnic se je letos odločila za ločen tabor: kraški skavtje so se odpravili na bregove deroče Soče v Kal-Koritnico v bližino Bovca, mestni in brežanski skavtje pa so taborili s pobrateno postojnsko četo v Selah na avstrijskem Koroškem. Prvi tabor je potekal v znamenju Hobbitov, to je posebnega ljudstva, ki živi v malem. Na taboru sta za duhovni program skrbela Tone Bedenčič in Ivo Miklavčič. Tabor pa je bil uokvirjen v trilogijo Gospodarja prstanov, tako da so mali Hobbiti iskali zlati prstan mračnega Saurona, ki so ga prej skrbno hranili in čuvali. Brez prstana, na katerem je bil privezan ves denar Hobbitov, pa tudi ni šlo. Po dolgem in mučnem iskanju so prstan le našli in nadaljevali svoje hobbit-življenje z izleti na Rombon, Kanin, Krnska jezera ter z drugimi dejavnostmi. Zlati prstan so Hobbiti prinesli s sabo v naše kraje, kjer bo ždel v skrivnem kraju, čakajoč, da ga njegov gospodar Sauron najde in še dodatno preizkuša izurjene Hobbite.

Brežanski in mestni izvidniki in vodnice pa so tabor izoblikovali v znamenju Indijancev in preko programa spoznavali njihove navade in običaje. Posebnost tabora je bila tudi v tem, da so taborili s pobrateno postojnsko četo, s katero so izvedli nekaj skupnih pobud od uvodnega odprtja tabora do športnega dne in zaključne slovesnosti. Ostali dnevi so potekali po klasičnem programu s postavitvijo zgradb z enotnim osebnim napredovanjem, izleti, hiki, ridi in bivaki, veliko igro in dnevom obiskov.

Tržaški del skavtske organizacije je letos organiziral tri potovalne tabore. Oba noviciata (mladi 16.-17. let) sta se letos odločila za kolesarsko pot, imenovano tudi Sončna pot, to je kolesarska tura, ki pelje od Brixna do Neaplja. Pogumni roverji seveda niso izvedli celotne poti, a so se odločili za gorski del. Štartali so v Meranu, kolesarili več kot 50 km na dan, šli mimo Bocna, jezera Caldaro, Trenta, Folgarie, Serrade in tako dospeli do kraja Ponte Mantovano. Cilj tabora pa seveda ni bil samo v tem, da bi prekolesarili določeno pot. Med potovalnim taborom je bil izveden program, ki je predvideval preizkušnje v kulinariki, pa tudi duhovni program ipd., tako da so nedvomno tudi ti člani, ki bodo v kratkem vstopili v klan, doživeli nepozabne izkušnje.

Brežanski in mestni Učen'klan pa se je odpravil kar na najvišjo točko na ozemlju Republike Slovenije, to je na Triglav in potovalni del tabora nadaljeval po Julijskih Alpah. Za "stalno" bivanje pa so se klanovci premaknili v Novo mesto, kjer so jih gostili domači klanovci. Na Dolenjskem so mladi obiskali tudi center za prizadete osebe in tam darovali petje in plese.

Krasn'n klan pa se je odločil za nekoliko nenavadno, a ne zaradi tega manj zanimivo turo, ki je 13 roverjev in popotnic peljala po južni Toskani, od Siene do Montalcina. Posebno doživetje pa sta predstvaljala obisk in bivanje na tabornem prostoru ob samostanu Sant'Antimo, ki so ga pred leti obnovili mlajši francoski duhovniki, vsi bivši skavti. Kraški klanovci so se aktivno vključili v življenje samostana, nudili so delovno pomoč, spoznali ostale skupine, ki so taborile v okolici, se udeležili molitev v gregorijanskem petju in nenazadnje sodelovali na zgodovinskem sprevodu po Moltalcinu v srednjeveških oblekah.

Na vseh taborih je bil program pester in skrbno pripravljen, in četudi se navzven zdi, da je program kljub vsemu vedno isti, so izkušnje neštete in vsako leto se vsak skavt obogati s številmi spomini in prijetnimi trenutki, preživetimi v objemu narave in prijetni družbi prijateljev.

(JC)

DAROVI

ZA NOVI glas: v spomin na Alojza Semoliča daruje domača družina 50 evrov.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na gospo Marto Požar namesto cvetja daruje Stana Žerjal-De Luisa 15 evrov; v spomin na drago Marto Požar daruje Grazia Gerdol 50 evrov.

ZA SKLAD Marta Požar za narodne noše: v spomin na cenjeno Marto Požar darujeta Magda in Grazia Baretto 25 evrov.

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco (za otroke) v Barkovljah: v spomin na Edija Brusa in Zorota Starca daruje N.N. 20 evrov

ZA CERKEV v Bazovici: ob svoji srebrni poroki darujeta zakonca Miranda in Rudi Marc 100 evrov; ob smrti pokojnega Franca Gregorija daruje družina Marc Rudi 50 evrov; ob obletnici smrti pokojnega Brunota Čuka daruje domača družina 100 evrov; namesto cvetja na grob pokojnemu Ninotu in vsem župnijskim prijateljem daruje Alma Merlino 20 evrov.

ZA CEREKV v Ricmanjih: Marčela Vatovac, Ricmanje, 50 evrov; Pierina Hrvatič 40 evrov; M.B., Trst, 150 evrov.

OBVESTILA

SPOMINSKA SVETA maša za Bazoviške junake bo v petek, 6. septembra, ob 20. uri. Sodeloval bo domači mešani pevski zbor Lipa. Slavnostni govornik bo časnikar Ivo Jevnikar. Po maši in govoru bo družabnost v Slomškovem domu. Vabljeni!

MESEČNA MAŠA za edinost bo v ponedeljek, 9. septembra, v Marijinem domu v ul. Risorta ob 17. uri. Vabi Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu.

ŽUPNIJA PROSEK vabi dne 15. septembra na tradicionalno procesijo s kipom Fatimske Matere Božje. Sv. maša bo ob 15. 30, po njej pa bo procesija. Vabljeni, zlasti še narodne noše.

OBLETNICA BAZOVIŠKIH JUNAKOV

BAZOVICA 2002: NIZ SVEČANOSTI

Odbor za proslavo bazoviških junakov pri Narodni in študijski knjižnici je tudi letos pripravil spored spominskih prireditev ob 72. obletnici usmrtitve Ferda Bidovca, Zvonimira Miloša, Franja Marušiča in Alojza Valenčiča, ki jih je leta 1930 italijansko fašistično posebno sodišče na Prvem tržaškem procesu obsodilo na smrt in ki so bili ustreljeni 6. septembra istega leta. Spored je tale.

Petek, 6. septembra:
- ob 11. uri: spominska svečanost na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu v priredbi Odbora za proslavo bazoviških junakov pri Narodni in študijski knjižnici. Govornik: Franc Fabec. Polaganje vencev;
- ob 16. uri: spominska svečanost v Prešernovem gaju v Kranju v priredbi Mestne občine Kranj. V programu spominske svečanosti nastopa MPZ Vasilij Mirk s Proseka in Kontovela ter govornik Livio Valenčič v imenu Odbora za proslavo bazoviških junakov;
- ob 20. uri: maša zadušnica v cerkvi v Bazovici v priredbi župnije. Govornik bo novinar Ivo Jevnikar.

Sobota, 7. septembra:
- ob 21.30: taborni ogenj na gmajni pri spomeniku v Bazovici v priredbi tabornikov Rodu Modrega vala.

Nedelja, 8. septembra:
- ob 9.30: planinski pohod prireja Športno združenje Sloga. Start iz Bazovice;
- ob 15.30: osrednja spominska svečanost pri spomeniku na gmajni pri Bazovici. Govornika: kulturna delavka Živa Gruden in zgodovinar Galliano Fogar. Nastopijo člani združenih pevskih zborov. Dirigentka Anastasia Purič.

Sobota, 14., in nedelja, 15. septembra: mednarodni odbojkarski turnir za pokal Bazoviških junakov. Prireja Športno združenje Sloga.

V NEDELJO BO TRADICIONALNI ŽE 54. MARIJANSKI SHOD

PRILJUBLJENO SREČANJE MARIJINIH ČASTILCEV

V nedeljo, 8. t.m., bo na Opčinah potekal že 54. Marijanski shod, priljubljen praznik, ki se ga tradicionalno udeležujejo slovenski Marijini častilci s Tržaškega, a tudi z Goriškega in z druge strani meje.

Shod bo tudi letos vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani ob sodelovanju domačih slovenskih duhovnikov, skavtinj in skavtov, pevcev Združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov, strežnikov, narodnih noš in sploh vseh ostalih vernikov. Od 16. ure dalje bo v openski cerkvi priložnost za spoved, ob 16.30 pa se bodo, vedno v cerkvi, verniki zbrali v molitvi družinskega rožnega venca. Ob 17. uri bo iz cerkve krenila procesija, ki se bo vila po openskih ulicah, končala pa na prostoru za cerkvijo, med lipami sv. Jerneja, kjer bo maša v čast Devici Mariji.

Če bo slabo vreme, bo pa shod potekal v cerkvi s prilagojenim programom.

V SOBOTO V NARODNEM DOMU

POSVET O IVANU NABERGOJU

V soboto, 7. septembra, bo v prostorih Narodnega doma v Trstu (v ul. Filzi 14) posvet ob 100-letnici smrti poslanca in narodnega buditelja s Proseka Ivana Nabergoja (1835-1902). Posvet prireja Narodna in študijska knjižnica v Trstu pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij ter s sodelovanjem organizacij in društev s Proseka in s Kontovela.

Spored posveta se bo pričel ob 16. uri z nagovorom predsednika NŠK prof. Viljema Černa. Za njim bodo spregovorili zgodovinarji in raziskovalci Milan Pahor (Kratek življenjepis Ivana Nabergoja), Vasilij Melik (Volitve na Slovenskem), Stane Granda (Glavne značilnosti Nabergojevega časa) in Peter Rustja (Govori poslanca Ivana Nabergoja). Predvidena je tudi prisotnost slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla (sicer Prosekana po rodu), ki bo predvidoma ob 18. uri imel nagovor ob obletnici. Isti dan bo ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku večer, posvečen domačinu Ivanu Nabergoju. Na njem bodo sodelovali Godbeno društvo Prosek, Moški pevski zbor Vasilij Mirk in Slovensko dramsko društvo Jaka Štoka.

V ORGANIZACIJI SKRD JADRO

PREDŠOLSKI TEČAJ V RONKAH

Tudi letos je popolnoma uspela tradicionalna predšolska priprava na začetek pouka za malčke iz Laškega, ki ga že 14 let organizira SKRD Jadro. Letos je tečaj potekal v prostorih občinskega vrtca v ulici Campi. V dveh tednih so v to veliko stavbo prihajali okoli 8. ure otroci, ki so v prejšnjem šolskem letu obiskovali slovensko osnovno šolo, zadnji razred slovenskega vrtca in prve razrede srednje šole.

Vzgojiteljice so jim osvežile in utrdile znanje slovenščine, saj jih dober del oz. večina prihaja iz mešanih zakonov ali iz italijanskega okolja. Zaradi tega je bilo tudi letos stalno potrebno jih opozarjati, naj se pogovarjajo v slovenščini, da bodo prišli v šolske klopi s svežo in izboljšano slovenščino. Dnevi niso bili enolični, kajti otroci so med drugim pripravili najrazličnejše likovne in ročne izdelke v raznih tehnikah, reševali domače naloge in se naučili novih iger in pesmi.

Pobuda je imela tudi letos pokroviteljstvo občine Ronke ter ZSKD. Obiskovalo jo je približno 50 otrok, razdeljenih v tri starostne skupine. Središče so vodile Mateja Černic iz Doberdoba, ki je spremljala najmlajše otroke iz vrtca in prvega leta osnovne šole (teh je bilo največ), Janina Cotič iz Sovodenj, ki je vodila skupino II., III. in IV. razreda, in Valentina Legiša iz Jamelj, ki je sledila skupini najstarejših (povprečno jih je bilo okoli 15). Ni treba dodati, da so vsi doživeli lepe trenutke. Tudi starši so bili zelo zadovoljni za organizacijo ter delo marljivih in pripravljenih vzgojiteljic.

Naj še omenimo, da je društvo Jadro v mesecu juliju sodelovalo pri prireditvah, ki jih organizira občina s pobratenima občinama Metlika in Wagna, in da namerava v kratkem pripraviti običajna tečaja slovenščine (začetni in nadaljevalni) za odrasle. Oba tečaja bosta potekala enkrat tedensko po dve uri in trajala do maja prihodnjega leta na sedežu društva v Romjanu.

KM

POGOVOR / WALTER BANDELLI

NOV ZAGON V PODGORI

DANIJEL DEVETAK

Rajonski svet v Podgori ima mladega predsednika, 32-letnega Walterja Bandellija, ki je v naši javnosti znan, saj poje v mešanem pevskem zboru Podgora in v moški skupini Akord. Poznamo ga tudi kot uslužbenca Čedajske banke/Kmečke banke. V rodnem rajonskem svetu je bil dejaven že v prejšnjem mandatu, sicer kot svetovalec in podpredsednik. Tokrat pa je bil na listi Marjetice izvoljen in že v prvem krogu soglasno izbran za predsednika. Ko je sedaj poletje mimo, smo Walterju postavili nekaj vprašanj. Za odgovore se mu toplo zahvaljujemo.

Od kdaj se ukvarjaš s politiko in kaj te sili v to udejstvovanje?

Že od mladih let sem bil član mladinske sekcije Slovenske skupnosti, vendar se nisem tako angažiral kot v zadnjih letih. Potem ko me je prijatelj Milan Jarc prepričal, sem se v prejšnji mandatni dobi vpisal v listo Oljke za rajonski svet. Bil sem izvoljen član oz. podpredsednik rajonskega sveta v Podgori. Za vse uspehe, ki smo jih dosegli v tej mandatni dobi, se moram osebno zahvaliti goriškemu pokrajinskemu tajniku dr. Mirku Špacapanu, ki je s svojim trudom in začrtanim projektom za Podgoro - kot tudi do ostalih predelov mesta - dosegel odlične rezultate, ki so seveda, poleg tega, tudi sad truda vseh zamejskih Slovencev. Menim, da se mora v teh krajih ohraniti slovenska beseda in nadaljevati pot, ki so jo začrtali starši z delom in trudom. Seveda bo treba pomisliti, kako pritegniti mladino, da se bo začela dejavneje ukvarjati in udejstvovati v politiki. Začrtati bo treba nekatere drugačne ideje in cilje, ki bodo čimbolj privlačnejši zanje.

Kako si doživljal svoje politično delo znotraj rajonskega sveta v prejšnjem mandatu in kako to doživljaš sedaj kot predsednik, ko upravlja občino nam naklonjena koalicija?

V tem mandatu doživljam nekaj popolnoma drugačnega kot v prejšnjem. Medtem ko je bila moja vloga prej bolj omejena na pripravo raznih dokumentov, sedaj moram delo nekako "v prvi liniji" organizirati, voditi in spremljati do izvršitve.

Kakšno je vzdušje v tem rajonskem svetu?

Verjetno je še prezgodaj, da bi lahko o tem povedal kaj več. Zaenkrat lahko rečem, da je bilo dosedanje sodelovanje z ostalimi člani uspešno. Poleg Milana Jarca imamo letos tudi nove dobre člane, kot sta npr. Remigij Blažič, ki s svojo "zgodovinsko" pripravljenostjo in krepkim delom lahko pripomore k izboljšanju stvarnosti rajonske skupnosti, in predsednica društva Podgora Sabina Antoni; prav naše društvo je še posebno pomembno za spoznavanje slovenske kulture.

Kateri so najnujnejši posegi, ki jih nameravate najprej obravnavati in uresničevati?

Najnujnejša dela so razširitev ceste in zgraditev pločnika na ovinku v Grojni, preučitev načina za preusmeritev vode v ulici Sv. Justa, pregled Potoka,

ustavitev dotoka vode ob pokopališču, asfaltiranje ulice Attems. Poleg tega smo si zamislili srečanja z organizacijami in društvi, ki tu obstajajo, kot so npr. župnijski svet, razna športna in kulturna društva. Cilj teh srečanj je medsebojno spoznanje in zgraditev dolgotrajnega skupnega odnosa.

Kateri so po tvojem mnenju glavni problemi Podgore oz. njenih prebivalcev?

Trenutno je glavni problem začasno zaprtje poštnega urada, ki bo verjetno postalo dokončno v naslednjem letu. Kritike in nezadovoljstvo so izrazili tudi prebivalci Podgore, saj tu živi veliko starejših oseb, ki nimajo sredstev, s katerimi bi se lahko vozili v Gorico. Zaradi tega sem se večkrat sestal z direktorjem goriške pošte in mu predlagal preučitev drugih poti oz. možnosti. Potrdil mi je samo letošnje začasno zaprtje, nič pa mi ni znal povedati za naslednja leta.

Misliš, da je rajonski svet lahko primerno in učinkovito "sredstvo" za upravljanje mestnih četrti? Zakaj?

Mislim, da je primerno in učinkovito sredstvo, samo če občinska uprava vzporedno sodeluje z rajonskim svetom. V drugačnem primeru bi lahko bila nekatera dela postavljena, ne da bi rajonski svet kaj vedel. Občani pa imamo pravico vedeti, kaj se dogaja. Zato se poslužujemo rajonskih svetov, da se glavna dela skupno odločajo.

Večkrat je delovanje rajonskega sveta odvisno od članov, ki ga sestavljajo. Dober odnos in dobra organizacija dela, razumevanje in sodelovanje prinašajo prav gotovo tudi pozitivne rezultate. Ena od posledic tega je lahko tudi radovednost prebivalca, ki ga pritegne v skupno razpravo in sodelovanje.

Kako gledaš na stike z občinsko upravo in med rajonskimi sveti?

Tudi v tem primeru lahko rečem le to, da je minilo še premalo časa, da bi se o tem izrazil. Gotovo pa je veliko odvisno od občinske uprave, da se ta odnos čimbolj okrepi in da se bomo skupno trudili za dosego končnega cilja, ki bo v koristi vseh. Zato se bomo morali večkrat srečati prav s člani občinske uprave - tako pravi tudi odbornik Di Matteo -, da se v tej mandatni dobi dobro spoznamo, za boljše delovanje in sprejemanje skupnih odločitev.

Odnos s člani drugih rajonskih svetov pa je že tako dober; že v tem mesecu imamo v programu srečanje z nekaterimi rajonskimi sveti. Prav gotovo bo prišlo do novih zamisli in skupnih odločitev.

OB 25. OBLETNICI SMRTI OČETA IVANA VETRIHA

Petindvajset let je že preteklo, odkar nas je zapustil predragi oče Ivan Vetrih. Še živeči sinovi, hčere ter ožji sorodniki se ga bomo spomnili 11. septembra. V nekaj vrsticah se ga želimo spomniti tudi v širši javnosti, saj ga je marsikdo od še živečih znancev dobro poznal.

Ni vsem dano se posloviti od tega sveta v svoji rojstni hiši, pri svoji rodni sestri, kjer vsaka stena domače hiše, vsak kamenček dvorišča in vsako drevo, tudi sosedovo, spominja človeka na družino, na otroštvo, na mladost vse do tja, ko odrasli človek mora pogostokrat zaradi danih okoliščin zapustiti domači kraj in oditi v svet.

To milost je dočakal naš pokojni oče Ivan 11. septembra 1977. Čeprav je bil to za nas žalosten dan, nam vendar njegov odhod, simbolično in po božji previdnosti, govori o njegovem značaju in osebnosti. Umreti v rojstni hiši, v domačem kraju, kjer imajo spomini in podobe ranega otroštva in mladosti čisto posebno luč in barvo, pomeni imeti priložnost zahvaliti se še zadnjikrat Gospodu za življenje, ki nam ga je dal živeti. Prepričani smo, da je naš pokojni oče zapustil ta svet prav v hvaležnosti Bogu za vse, kar mu je lepega in manj lepega dal doživeti in izkusiti. Tak je bil po značaju. Izraz hvaležnosti je bil del njegove osebnosti in to ga je spremljalo do smrti.

Prepričani smo tudi, da ga je vseskozi vodila božja previdnost. Starše je izgubil že kot otrok. Dve sestri in en brat, vsi še zelo mladi, niso mogli upravljati premoženja in posesti, ki so jim ga starši zapustili. Bodočnost je bila zelo negotova. Oče Ivan je moral zapustiti svoj rodni kraj. Pa vendar je z zaupanjem v božjo previdnost in vero, ki mu je vedno pomagala v težkih trenutkih, vselej našel rešitev v težavah in pogum, da je lahko vsakič, ko je bilo potrebno, znova začel.

V 25 letih njegove odsotnosti smo ga domači velikokrat pogrešali. Če bi bil dalj časa med nami, bi gotovo marsikatere težke trenutke lažje prestali. Toda praznino zaradi njegove odsotnosti nam vedno znova zapolnijo lepi spomini in hvaležnost, da je to bil naš oče. Bil nam je v zgled kot družinski oče, kot kristjan in kot človek z zdravimi načeli in vrednotami. Vedno je bil pozoren na človeka v težavah in imel velik čut in spoštovanje za drugačnost ljudi. Bogu smo hvaležni za vse, kar smo prejeli od našega pokojnega očeta. Njegov zgled gotovo ni zamrl v naših srcih. V sebi nosimo željo, da bi veliko dobrih naukov, ki nam jih je kot oče posredoval, ohranili in po njegovem zgledu živeli.

Ko se v teh dneh spominjamo na pokojnega očeta Ivana, smo tudi prepričani, da vsi že rajni člani naše družine, mama Angela, brata Florjan in Alfred ter sestra Marija, skupaj z očetom Ivanom, prosijo nebeškega Očeta za nas in za vse, ki so jih v življenju poznali.

ANA VETRIH V IMENU VSEH DRUŽINSKIH ČLANOV

IN MEMORIAM

CIRILA SAKSIDA

Konec preteklega tedna je v Gorici umrla Cirila Saksida iz znane družine Saksidovih na Rafutu. Rodila se je v Ljubljani v družini primorskih staršev z enajstimi otroki. Leta 1942 so se preselili v Gorico. Po končanem učiteljišču je Cirila nekaj let poučevala na Tržaškem. Bila je članica goriške Marijine družbe in se je z veliko zavzetostjo posvečala vzgoji najmlajših. V 50. letih je na Placuti vodila pošolski pouk za deklice Marijinega vrtca in je z njimi pripravila več uspelih odrskih nastopov. Leta 1956 se je s sestro Ano odselila v Združene države Amerike. Živela in službovala je v New Yorku ter v prostem času tudi tam zbirala in vzgajala slovenske otroke. Leta 1993 sta se obe sestri vrnili v Gorico. Pokojna je že prej večkrat obiskala domače kraje, saj je bila nanje vseskozi zelo navezana. Po vrnitvi se je ponovno vključila v delovanje Marijine družbe. Njenemu voditelju dr. K. Humarju je veliko pomagala, tako pri misijonskem odseku kot z obiskovanjem bolnih družbenic in drugih naših ljudi, potrebnih pomoči.

Cirilo Saksidovo sta odlikovali globoka vera in trdna narodna zavednost. Srečevali smo jo pri cerkvenih obredih in slovesnostih ter pri najrazličnejših prireditvah. Pogrešali bomo njeno tiho prisotnost in njeno plemenitost. Predanost bližnjemu in zgledno življenje naj ji Bog povrne v večnosti. Mi smo ji lahko samo hvaležni.

Pri pogrebni maši v ponedeljek, 2. septembra, se je ob sorodnikih zbralo izredno veliko prijateljev in znancev. Somaševanje je vodil msgr. C. Žbogar, ki je imel tudi zelo občuten nagovor, na koru pa je prepeval številen ženski zbor.

Sestram in ostalim sorodnikom izražamo iskreno sožalje.

LB

V STOLNI CERKVI

POROKA

Preteklo soboto sta se v goriški stolni cerkvi poročila dr. Maja Vrtovec in dr. Alessandro Vezzier. Nevesta izhaja iz družine znanih goriških zdravnikov. Ženin je Tržačan. Poročno sv. mašo je daroval stolni župnik msgr. Sergio Ambrosi ob somaševanju msgr. Oskarja Simčiča in g. Dušana Bratine iz Šempetra. Prvi je imel nagovor v italijanščini, dr. Simčič v slovenščini. Ob prošnjah je mladoporočencema posvetila nekaj globokih misli nevestina mati dr. Irene Brumat Vrtovec. Celotno slovesnost je obogatilo petje sopranistke Alessandre Schettino ob orgelski spremljavi prof. Lojzke Bratuž.

Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

SCGV KOMEL V NOVO ŠOLSKO LETO

Na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici se po poletnem premoru spet odpirajo vrata novemu šolskemu letu. Na tajništvu (tel. številka 0481 532163 ali 0481 547569) lahko dobite informacije glede vpisa k pouku instrumentov, petja, teoretičnih predmetov in drugih tečajev, ki jih šola nudi (balet, zbor, orgelska igra itd.).

11. ALPE ADRIA PUPPET FESTIVAL

ZAVELA JE ČAROBNA IZRAZNOST LUTK

IVA KORŠIČ

Še preden so potihnili zvoki ljudskih glasbil in je izginila pisana paleta noš 32. Mednarodnega folklornega festivala, so se po goriškem mestu pojavili lepaki, s katerih zvedava mucka z rožnatim jezičkom in mala siva miška vabita "mlado in staro" na predstave 11. izvedbe Alpe Adria Puppet festivala (26. avgust - 8. september) v priredbi Deželnega središča za animirano gledališče (CTA) iz Gorice, sodelovanju goriškega občinskega in pokrajinskega odborništva za kulturo in številnih krajevnih gledaliških in drugih ustanov, med katerimi sta tudi slovenska domova Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom, ter s finančno podporo goriškega bančnega zavoda Cassa di Risparmio in pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo. Že tretje leto zaporedoma sodeluje tudi Primorsko dramsko gledališče, saj festivalska ponudba pod geslom *Obmejno gledališče brez meja* sega tudi prek še zmeraj obstoječih fizičnih pregrad na novogoriško stran. Tako so te dni (od 1. do 5. septembra) otroci in odrasli onstran meje deležni šestih predstav, med njimi bo kot zadnje na vrsti odigralo nežnega Pingvina Cofka prav PDG.

FOTO BUMBACA

Festival je v svoj pravljični svet popeljal najprej otroke, ki so preživljali zadnje avgustovske dni v Gradežu, in tiste, ki živijo v Romansu, saj je v svojih t.i. izložbah ponudil otroške predstave od 26. do 31. avgusta oz. 28. in 4. septembra.

Goriški del festivala (od 2. do 8. t.m.) pa se je začel 2. t.m. s krajšim uradnim odprtjem v občinskem parku. Na zelenici pred uto so se zbrali predsednica CTA Antonella Caruzzi, umetniški vodja festivala Roberto Piaggio, župana obeh Goric, Vittorio Brancati in Črtomir Špacapan, pokrajinski odbornik za kulturo Francesco Marangon, predsednik banke Cassa di Risparmio, občinski odbornik iz Romansa; med gosti sta bila tudi predsednica KCLB Franka Žgavec in ravnatelj KD Igor Komel. V imenu organizatorjev je pozdravila Caruzzijeva. Zahvalila se je vsem, ki so podprli uresničitev enajste izvedbe festivala, in podčrtala tudi dejstvo, da že dalj časa lepo sodelujejo z goriškima slovenskima domovoma in drugimi ustanovami. Pri tem je izrazila željo, da bi prihodnje leto bilo v ta seznam vključeno tudi mestno gledališče Verdi. Bežno je omenila še potek festivalskih dni, ki se bodo sklenili z lutkovnim maratonom z goriškega gradu do Kostanjevice v nedeljo, 8. t.m., in njegove najžlahtnejše oblikovalce (tudi CTA in krstno uprizoritev Pipo pettirosso Francesca Tullia Altana v režiji Roberta Piaggia). Izrekla je upanje, da bi večerne predstave, namenjene odraslim, vzljubilo čim več ljudi.

Za njo sta povzela besedo Brancati in Špacapan. Oba sta poudarila pomembnost te obmejne manifestacije, ki je viden dokaz živahnega čezmejnega sodelovanja; le-to naj bi se v prihodnje še okrepilo in poglobilo tudi na drugih področjih. Marangon je pohvalil organizatorje za celotno prireditev, predvsem pa za spretnost pri njeni promocijski podobi.

Pozno popoldne in zvečer sta si isti dan sledili prvi dve izmed približno 60 predstav, ki jih bo letos prikazalo okrog 40 skupin iz srednjeevropskih držav. Popoldne je v KCLB nastopilo z bogato tradicijo prepojeno gledališče Divadlo Drak iz Češke s predstavo brez besed *Hopla! Kukla! Pukla!* o otrocih, ki so včasih radi sami, da se bolje vživijo v svoje sanjarjenje in pri tem doživijo neverjetne stvari. Zvečer je znameniti Figurentheater Wilde & Vogel iz Stuttgarta odigral delo *Toccata*, bežno biografijo glasbenika in literata Roberta Schumanna z glasbo, izvedeno v živo.

Za najmlajše obiskovalce se je festival začel istega dne že dopoldne, ko sta jim člana Papilu Gledališča iz Ankarana, Maja in Brane Solce, zaigrala eno izmed svojih najuspešnejših igric, katerih protagonisti so majceni papirnati junaki, ki se znajo s svojimi velikimi, izrazitimi očmi, jasno prikazanim značajem in izpovedjo svojih razpoloženj tako prisrčno prijateljsko približati malim gledalcem.

Papilu Gledališče obhaja letos 20-letnico izredno uspešnega mednarodnega delovanja in zato je v drugem nadstropju palače Lenassi na ogled njemu posvečena razstava, na kateri se gledalec kar ne more ločiti od drobcenih papirnatih protagonistov vrste predstav, s katerimi je Papilu prepotovalo veliko držav po svetu. O tem pričajo tudi razstavljeni programi v raznih jezikih, celo v kitajščini.

Vsak dan, do sobote, bosta Maja in Brane ob 11. uri ponudila otrokom svoj nežni lutkovni prikaz, za tem pa bosta z otroki izdelovala papirnate lutke in jim tako razkrila delček svoje domiselne ustvarjalnosti.

Kdor ljubi to posebno vejo gledališkega ustvarjanja, se bo v tem tednu naužil veliko takega, kar se ne ponuja vsakdan; kdor pa te zvrsti ne pozna, se mu nudi lepa priložnost, da jo odkrije. Največ veselja bodo seveda imeli otroci, ki se bodo lahko prepuščali omamni vabljivosti pravljičnega vsemirja, v katerem ni nič nemogoče.

KATOLIŠKA KNJIGARNA
nudi vsem odjemalcem
s tem kuponom
10% popusta
na veliki izbiri šolskih potrebščin.
Obiščite nas v prenovljenih prostorih!

Od 9. do konca meseca septembra
bo v obnovljenih prostorih Galerije Ars
na Travniku razstavljal svoje slike
ANDREJ KOSIČ
DELA IZ RAZNIH OBDOBIJ, KI SO NAPRODAJ,
JE GORIŠKI UMETNIK POKLONIL
ZA OBNOVITVENA DELA NA TRAVNIKU.

OBVESTILA

V NEDELJO, 8. septembra, bo v Rupi (pod cerkvijo) Srečanje bolnikov in ostarelih. Vodil ga bo g. Efrem Mozetič, mirenski rojak v Šmartnem. Ob 14.30 bo spovedovanje, ob 15. uri sv. maša s sv. maziljenjem in sv. obhajilom; po maši pa družabnost. Srečanje je namenjeno vsem, še posebej za Sovodnje, Rupo, Peč, Gabrje in Vrh sv. Mihaela. Prisrčno vabljeni!

V NEDELJO, 8. t.m., bo ob 9. uri v cerkvi v Podgori dvojezična maša, s katero se bodo tamkajšnji verniki zahvalili Bogu za srebrnomašnika g. Walterja Milocca. Vabljeni!

DRŽAVNA SREDNJA šola Ivana Trinka obvešča, da se bo šolsko leto začelo v ponedeljek, 9. septembra. Pouk bo od 8.30 do 13. ure. Dijaki naj se zberejo pred cerkvijo sv. Ivana ob 8.30.

DRUŠTVO SLOVENSKIH upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo vpisovanje za izlet na Elbo (od 3. do 6. oktobra) še 11. septembra od 10. do 11. ure, zaradi razporeditve mest na avtobusu, samo na sedežu društva v Gorici, ul. Croce 3. Predujem ob vpisu 100,00 evrov. Za informacije lahko kličete v večernih urah na tel. št. 0481 882024.

GLASBENA MATICA obvešča, da do 13. septembra sprejema vpise za šolsko leto 2002/03. Podrobnejše informacije o pouku glavnih inštrumentov in tečajev nudijo na tajništvu šole v Gorici, ul. Della Croce 3 (tel. 0481 531508) s sledečim urnikom: od ponedeljka do četrtka od 10. do 12. ure, ob petkih pa od 15. do 17. ure.

V MESTNEM predelu Sv. Ane je na prodaj stanovanje v tretjem nadstropju s površino 60 m2. Za vse informacije lahko pokličete na tel. štev. 0481 531407 od 15.30 do 19. ure.

ČESTITKE

Naša Erika Jazbar je povila malo **Vanjo**. *Iskreno ji čestita tajništvo SSk Gorica.*

DAROVI

ZA NOVI glas: družina Vetrih 50 evrov.

ZA MISIJONE: v spomin na pok. Cirilo Saksida pevke Marijine družbe 260,00 E.

DRUŽINA ŠPACAPAN daruje v spomin na brata Marjana Špacapana 250 evrov za Novi glas in 250 evrov za ŠZ Olympia.

RAZIGRANI IN VZGOJNI POČITNIŠKI DNEVI

ŠTEVERJANSKI OTROCI V ŽABNICAH

Tudi letos je skupina števerjanskih otrok preživela nekaj dni v Žabnicah. Štirinajst otrok je spremljal Alessio z Manuelom, Matejem in kuharjem Markom. V koči svetega Jožefa, ki jo prav veliko mladih in starejših hrani v najlepšem spominu, so se otroci razvedrili ob igranju, poslušanju pravljic ter vzgojnih pripovedi, sprehajanju, telovadbi, petju in molitvi. Drugi dan je bil kot lansko leto posvečen vzponu na Svete Višarje po stari romarski poti. Vreme je bilo naklonjeno, otroci pa smo kar pogumno in veselo korakali navzgor. Po maši v treh jezikih, ki je značilna za višarsko svetišče in pri kateri smo sodelovali s petjem ter igranjem na kitaro, nam je prijazni župnik Nizjo s sestro Adelico po domeni dal na razpolago kuhinjo in jedlinico v župnišču, da smo si lahko skuhali kosilo. V naslednjih dneh je bilo še veliko radosti in veselja, posebno živahno in napeto vzdušje pa je bilo pri iskanju steklenice s čarobno pijačo v gozdu nad kočo, ki jo je čarovnik pokopal pod veliko gobo pred skoraj tristo leti. Poleg vsakodnevne maše smo več časa posvetili tudi poučnim razgovorom in poglabljanju verskega znanja, zlasti v žabniški cerkvi, ki nudi tudi malim obiskovalcem veliko zanimivosti. Posebnost je bila tudi pravljica za lahko noč, ki smo jo vsak večer poslušali ob medli luči in spremljavi na kitaro. Zadnji večer smo si lahko privoščili pizzo, za kar se lepo zahvaljujemo domačemu župniku. Naslednji dan, ko smo na kosilu pogostili še starše, je bilo tako otrokom kot odraslim spremljevalcem žal, da so naši žabniški dnevi že pri koncu. Letos je bilo še posebno lepo in uspešno: vzdušje je bilo prav sproščeno in prijateljsko, tako da se bomo prihodnje poletje prav gotovo še za več dni spet našli v Žabnicah!

IZLET PO PRELEPI SLOVENIJI

PIKNIK GORIŠKIH UPOKOJENCEV

Slovenski goriški upokojenci so tudi letos priredili tradicionalni poletni piknik. Navadno je to enodnevni izlet v naravo, kjer se ljudje v družbi nekoliko osvežijo in pozabijo na neznosno poletno vročino. Tokrat smo se zaradi obilnega deževja odločili za ogled zelo zanimivega in bogatega Tehničnega muzeja Slovenije v gradu Bistra pri Vrhniki. Tam smo si z velikim zadovoljstvom ogledali razne oddelke s številnimi nadvse zanimivimi zbirkami razstavnih predmetov (lovsko, gozdarsko, tekstilno, kovaško ter zbirko prvih modelov koles, motociklov in avtomobilov raznih znamk, med katerimi so tudi avtomobili, ki jih je prejel od raznih državnikov v dar predsednik Jugoslavije maršal Tito). Medtem ko smo si to ogledovali, je zunaj močno deževalo, tako da nam je bilo to še večji užitek. Nato se je vožnja nadaljevala v udobnem avtobusu skozi Unec in Cerknico. Prišli smo do naselja Dolnje jezero, kjer nam je domači strokovnjak razkazal in obrazložil na nekaj metrov veliki maketi fenomen Cerkniškega jezera, ki so ga strokovnjaki že večkrat skušali rešiti, a vedno zaman. Narava je v tem primeru neukrotljiva. Kosilo smo imeli v restavraciji Uršula v Cerknici, kjer je za dobro razpoloženje poskrbel domač harmonikar. Zaradi dežja in poplavljenih ter spolzkih površin smo opustili ogled nekaterih naravnih zanimivosti v krajinskem parku Rakov Škocjan. Ogledali pa smo si še dobro ohranjen in starinsko opremljen grad Snežnik. Nekateri, ki so tega že videli, pa so si medtem ogledali "polharski muzej", ki je prav tako lokalna zanimivost. Na poti proti domu smo se še ustavili pri domačem čebelarju, ki nam je razložil razne zanimivosti o čebelah in o pridobivanju medu. Tam so nam ponudili kakovosten med in zelo dobro medico (iz medu in žganja). Te dobrote smo si nakupili tudi za domačo uporabo.

Vrnitev je potekala med pripovedovanjem dovtipov in šal, tako da smo se v trenutku našli pred domom.

UDELEŽENEC

17. SOŠKA REGATA

S KAJAKOM OD SOLKANA DO PODGORE

V nedeljo, 8. septembra, bodo ljubitelji rečnega čolnarjenja spet prišli na svoj račun. Na sporedu bo namreč že sedemnajstič zapored priljubljena netekmovalna Soška regata, namenjena kajakašem, kanuistom in rafterjem. Soški spust spada med tiste tradicionalne netekmovalne športno-rekreacijske prireditve, ki so s svojo sporočilnostjo nemalo prispevale k vzpostavljanju dobrososedskih odnosov in krepitvi prijateljskih vezi ob meji. Te prireditve se ponavadi udeleži od 150 do 200 veslačev z obeh strani meje, kar zares ni malo.

Po dolgoletni navadi bosta soško prireditev tudi letos organizirali zamejsko Kajakaško društvo Šilec in pa KK Soške elektrarne iz Solkana v sodelovanju z Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji. Pokrovitelja prireditve pa sta občinski upravi Nove Gorice in Gorice.

Start dolge kolone živopisanih plovil je predviden ob 11. uri pri čolnarni solkanskega društva, cilj pa bo pri ločniškem mostu v Podgori. Proga meri prib. 8 km, težavnostna stopnja pa je minimalna (1-2/3). Zaradi večjih del pri urejanju struge bo potek letošnjega spusta nekoliko spremenjen v predelu med jezom pri Pevmi in malim mostom pri Podgori. Vsekakor bo šlo za neznatne spremembe. Na cilju oz. pri družabnem srečanju v Kulturnem domu A.Paglavec v Podgori, ki bo sledilo veslaškemu naporu, bo vsak udeleženec prejel topel obrok in spominsko majico. Organizirane skupine z najmanj 7 udeleženci pa bodo prejele pokale oz. plakete.

Na startu bo vsak prijavljen prejel kartonček, ki mu bo po regati služil kot prepustnica za ponoven prehod državne meje (za prevzem avtomobilov, ki so ostali na startu v Solkanu oz. za vrnitev domov slovenskih državljanov). Organizator opozarja, da se pri tem morajo udeleženci poslužiti izključno mejnega prehoda Solkan. Vpisnina znaša 7 evrov oz. 1500 tolarjev na osebo. Udeleženci regate morajo imeti nepotopljive čolne, na sebi pa nositi rešilne jopiče. Primerna je tudi raba zaščitne čelade. Vsi nastopajoči vozijo na lastno odgovornost.

VIP

40 LET KAPELICE NA MATAJURJU

PRAZNIK GORE: SREČANJE SOSEDNJIH NARODOV

Matajur, ali Velika baba, kot ga imenujejo domačini, je v nedeljo, 1. septembra, postal cilj mnogih Beneških Slovencev, planincev in prijateljev sožitja med slovenskim, italijanskim in furlanskim narodom. Gorska skupnost Nadiških dolin je namreč priredila *Praznik gore*, ki je letos prestopil častitljivi prag šestindvajsete izvedbe. K pobudi je pristopila še kopica krajevnih ustanov in društev (Občina Sovodnje, Čedajska banka, planinska odseka CAI iz Čedada in Nadiških dolin, Pro loco Vartača in Planinska družina Benečije) in tako dokazala, da je praznik priljubljen in tudi pričakovan.

Praznik je tradicionalno srečanje beneških ljudi prvo nedeljo v septembru, letos pa je bil še posebno slovesen: že štirideset let stoji na vrhu Matajurja kapelica, posvečena Odrešeniku. Med glavnimi pobudniki gradnje je bil pokojni msgr. Paskval Gujon, katerega so se spomnili pri slavnostni sv. maši, ki so jo na vrhu Matajurja darovali beneški duhovniki Božo Zuanella, Marino Qualizza, Azeglio Romanin in Mario Qualizza. Svete daritve se je po ocenah organizatorjev udeležilo vsaj sto petdeset ljudi, slovenska pesem in beseda (slednjo sta dopolnjevali še italijanščina in furlanščina) je donela daleč v dolino in začutiti je bilo veliko povezanost ter hvaležnost velikim čedermacem in globoko navezanost na domačo zemljo.

V dopoldanskih urah pa je bil še posvet o vzdrževanju planinskih poti v Nadiških dolinah. V koči Pelizzo na Matajurju so se zbrala vsa društva ljubiteljev planin in narave, da bi ob prisotnosti krajevnih politikov začrtali smernice skupnega sodelovanja, predvsem v smeri vzdrževanja planinskih in gorskih poti. Urejen teritorij bi seveda okrepil turistično ponudbo v Benečiji in tako odprl vrata v sektor, ki je bil do danes zaradi političnih in drugih razvojnih prioritet bolj malo izkoriščen.

Praznični popoldan je zaključil nastop pevskih in glasbenih skupin, na katerem sta sodelovala tudi združeni zbor Nadiških dolin in godbeno društvo Viktor Parma iz Trebč. Nastop je bil sicer pri koči Pelizzo, skozi ves dan pa so ljudje in godbeniki pešačili do koče Planinske družine Benečije, kjer je bilo praznično vzdušje res doma.

MR

GLOSA JURIJ PALJK

O ENAKOSTI

"Vsi smo enaki!" je ena tistih puhlic in strašanskih neresnic, s katero si ponavadi polnijo usta lenuhi, ko zagovarjajo svojo nedelavnost, ki jo seveda v javnosti prikazujejo kot naporno in duhomorno delo. Ponavadi še dodajajo: "Vsi delamo, vsi smo ujeti v čas, vsi smo enaki!" Če so tiste vrste "tiči", ki v pogovoru radi vse tako obrnejo, da potem izpade ja tako, da so oni najbolj obremenjeni z delom, vaši bližnji, se jih lahko rešite le tako, da jim rečete vedno: "Ja,ja!", se obrnete in greste svojo pot ter jih pustite v prepričanju, da največ delajo, da so zares najbolj obremenjeni, da imajo najnižje plače na svetu in še kaj bi lahko našteli.

Pa vendar vemo, da to ni res, da je to mnenje: "Vsi smo enaki!" preprosta laž, s katero si nekateri skušajo dopovedati, da so enaki drugim, ko pa je očitno, da niso. Ni namreč res, da vsi v naši družbi delamo enako, da smo vsi tudi po učinku enaki, preprosto ni res, da smo enaki.

Naša družba sloni na različnosti, naša družba je tipična družba, ki vsaj v svojem temeljnem načelu nagrajuje tistega, ki več naredi, ki je bolj učinkovit, uspešen. Seveda se to ne dogaja vedno, ker je pač naša, zahodna družba tudi tipična družba, v kateri je polno krivic in neenakosti, predvsem pa različnosti tako na gospodarskem kot socialnem in kulturnem področju, če o drugih področjih ne rečemo nobene.

Nekateri delajo več kot drugi, nekateri sploh nič ne delajo, a znajo to svoje nedelo in lenobo prikazati kot strašno naporno delo, kot zavzetost, ki ji ni enake, nekaterim uspeva iz svojega dela narediti smisel življenja, tretjim uspe tisto, česar si na tihem vsi želimo: pripravijo si tako življenje, ki bi jim ga zavidal vsakdo, ki zares dela kot garač in zato zvečer utrujen prihaja domov. Take vrste ljudje znajo, za nekatere tudi rečemo, da so rojeni v srajčki, ponavadi tudi, da so srečni in na tihem, a čisto na tihem jim vsi, ki smo preobremenjeni, zavidamo. To so tisti umetniki življenja ali pa čarovniki, kakor jih pač hočete imenovati, "ki delajo vse samo zato, da ne bi delali", kot je nekoč slikovito rekel moj brat Marijan o nekom, ki ga tudi sam poznam. Pa v bratovem glasu ni bilo nobene zajedljivosti in ne zavisti, ampak tiho občudovanje in spoštovanje do znanca, ki "mu gre dobro, a nihče ne ve, kaj pravzaprav dela, če pa že kaj dela, potem gotovo to ni nobeno naporno delo!"

Enakosti zares ni, odkar je človek postal človek, odkar je človek prvič pokopal svojega sogovornika in tako sam postal človek. Antropologi, znanstveniki, ki proučujejo človeka kot člena narave, namreč pravijo, da je človek iz pradavnega, človeku podobnega bitja postal zares človek šele takrat, ko je začel pokopavati svoje bližnje. In že prvi grobovi si niso bili enaki, saj se na vsakem našem pokopališču še danes lepo vidi neenakost med ljudmi...

Že res, da človek od vedno stremi k enakosti, k neki enakopravnosti, ki pa vedno ostaja bolj papirnata kot pa stvarna, že res, da bi človek rad bil enak drugemu ali vsaj podoben, a enakosti ni. Tudi zato je brezpredmetno vsako govorjenje, kako smo si enaki, saj je zares potrebno zelo malo čuta za opazovanje, da okrog sebe vidimo, kako smo si vsi zelo različni in zato neenaki, ne pa enaki!

Prav imajo torej tisti šaljivci, ki so skovali geslo, da "smo sicer res vsi enaki, a da so tudi vedno nekateri bolj enaki od drugih!"

Pa je tudi v naši zamejski skupnosti prisotna ta pritlehna miselnost o tem, kako smo vsi enaki, kako vsi enaki (ne)zgledno skrbimo za življenje naše narodne skupnosti, kako smo zato, ker smo seveda vsi enaki, vsi tudi zaslužni in seveda tudi, če je včasih že potrebno najti krivca, tudi vsi krivi za tako stanje, kakršno pač v naših vrstah je.

Pa vemo, da ni tako, saj se tudi v naših vrstah držimo načela, "da medalja in krogla skoraj vedno zgrešita prave prsi", in tudi zlatega pravila, da je "treba krivdo za neko stanje tako razširiti, da smo vsi krivi in zato nihče ni kriv!"

Stara dobra načela, ki so jih v javnem življenju prvi uzakonjevali prav stari Rimljani, od katerih smo se veliko slabega naučili. Da, slabega. Dobrega bi se seveda tudi lahko, a se nismo, smo se raje slabega, ker se pač tega veliko lažje. Dobre stvari običajno zahtevajo napor, slabe največkrat ne.

In tudi v naših vrstah, v vrstah tistih, ki pišemo, smo taki, ki odločno preveč pišemo in nam prijatelji ter seveda tisti, ki to niso, sami pa pišejo zelo malo, ali pa sploh ne pišejo, a zato vedo, kako se mora pisati, vedo povedati to, kar sicer že sami vemo, da namreč pišemo odločno preveč! Ponavadi vedo na račun tega, da nekateri pišemo preveč, povedati največ tisti, ki ne pišejo, ali pa pišejo zelo malo, a zato odlično vedo, kako bi se moralo pisati, ne nazadnje tudi to, kako bi sami pisali, če bi seveda imeli čas. A časa ti vsevedneži nimajo, če pa ga že imajo, ga imajo premalo, gotovo ga nimajo, da bi sami za nas kaj napisali, da ne bi bilo potrebno nam pisati predolgih člankov.

Še ena diskvalifikacija časnikarja je, ki sicer diši prav po čisti, zgoščeni, naravnost zeleni zavisti, ki pri nas raste bolje kot sedaj gobe po dežju na Gorenjskem. Ponavadi se reče za tistega, ki dosti piše, da ni dober, ker da preveč piše. Ko se zve, da nekdo, ki veliko napiše, hitro piše, se doda še, da je slab zato, ker hitro piše. To se seveda govori zato, da se skuša doseči znano pravilo, po katerem "smo vsi enaki, ker vsi enako dobro in enako delamo".

A to seveda ni res.

Kot seveda ni res, da tisti, ki piše počasi, piše bolje in seveda ne, da tisti, ki piše kratke zapise, piše odlične stvari.

In so zato razni "vsevedi počasneti" prava mora glavnih in odgovornih urednikov vseh časopisov, ki si seveda tudi niso enaki...

Bilo bi zato o tej enakosti dovolj, ker vemo, da je ni.

Z veseljem bomo zato ob koncu tudi zapisali, da smo srečni, ker je ni. Če bi bili zares vsi enaki, bi bil vse en sam in seveda enak dolgčas, in tudi tistih, ki so bolj enaki od drugih seveda ne bi bilo, kar bi bilo seveda spet narobe. Prav ti običajno najraje govorijo o enakosti.

JE, KAR JE

DELO "ZA DOMA"

PETER SZABO

Zjutraj se nisem obril, ker se mi ni dalo in ker sem ugotovil, da v bistvu ne bom imel opravka s pomembnimi strankami in bom delal kar doma. Kot skoraj vedno. Moj poklic je prevajanje, kar pomeni, da večinoma sedim za računalnikom.

Šele zvečer sem stopil iz hiše, da bi kupil kruh in mleko, in sem videl svojega poslovnega partnerja, ko se je čez cesto odpravljal domov. Ta direktor pomembnega podjetja za raziskave javnega mnenja je bil prav tako neurejen kot jaz: v kratkih hlačah in poletnih sandalih.

Pred kratkim sem po dolgem času znova srečal starega znanca, ki je medtem postal svetovalec ali sekretar na ministrstvu. V kravati in suknjiču se je potil po avgustovskem centru Ljubljane in se važil, kako pomembno službo ima in kako visoko se je že pririnil itd. "Kaj pa ti? Še vedno tisto neko prevajanje?" Malo je manjkalo, da bi me vprašal, ali se od tega sploh da živeti. Seveda: on je pomemben človek na ministrstvu, jaz pa neke vrste moderen služabnik, ki pomaga pomembnim ljudem se pogovarjati o pomembnih zadevah. Jaz pa sem se pri sebi le smejal, ker sem videl nekaj stvari, ki jih on ni mogel dojeti.

Jaz se po Ljubljani sprehajam v poletni srajci in bermudah, on pa se mora povsod pojavljati v kravati in suknjiču, ker nikoli ne ve, koga bi lahko kje srečal. Poleg tega mora vsak dan ob osmih biti v službi, od koder lahko gre šele ob določeni uri. Jaz si lahko, recimo, v četrtek rečem, da mi možgani ne delujejo, in grem na kolo. Seveda bom to moral morda plačati s tem, da mi bo treba delati ob koncu tedna, vendar sem še vedno bolj svoboden. Razlika je med tradicionalno službo in novimi oblikami dela.

Delo na daljavo postaja vedno bolj razširjena stvarnost. Nekoč smo morali prevajalci po besedila večinoma k naročniku. Nato so prišli faksi, sedaj pa še elektronska pošta. Čepimo doma in delamo. Posledice takšnega dela, ko človek več ne razlikuje najbolje med kopalnico, spalnico, kuhinjo in delovno sobo, pa se ne kažejo le v načinu oblačenja in osebni urejenosti. Dodatno dejstvo je še, da večine svojih strank ne poznam. Ne vem, kako izgledajo. Poznam jih morda po glasu, vendar se osebno nismo še nikoli srečali.

Človek tako začne živeti v virtualnem svetu lastnega stanovanja, ko dnevno stopa v stik z množico ljudi, za katere sploh ne ve, ali imajo lase ali ne, kaj šele, kakšne barve oči imajo.

No, seveda obstajajo prednosti takšnega dela, glede ostalih, manj lepih plati te velikokrat bolj namišljene kot resnične svobode pa sem se odločil, da jih bom postopoma reševal. Najprej sem iz omar pometal ponošene obleke, tiste "za doma". Sedaj tudi doma sedim urejen, oblečen in "nališpan". Da si pač ohranim neko dostojanstvo.

Prav ko sem začel pisati ta prispevek, me je po telefonu poklicala stranka, s katero dobro sodelujeva, in glej, kot če bi vedeli, o čem pišem, sem v petek povabljen na izlet z barko, da se pač to veliko podjetje in zunanji sodelavci tudi osebno spoznajo.

Fant na ministrstvu pa naj se kar še naprej ima za pomembnega, če ga to veseli...

FARMACEVTSKO DRUŽBO LEK BO PREVZEL ŠVICARSKI KONCERN

ŠE VEDNO AKTUALEN SPOR V PIRANSKEM ZALIVU

MARJAN DROBEŽ

Slovenci, zlasti starši šoloobveznih otrok, so se v začetku tega tedna najbolj ukvarjali s stanjem in težavami v šolstvu ob začetku novega šolskega leta, politika pa se sooča z nekaj temeljnimi vprašanji, ki zahtevajo hitre in nujne rešitve oz. stališča. Spor med Slovenijo in Hrvaško glede razmejitve, posebej na morju v Piranskem zalivu, je dosegel stopnjo in obliko, ki jih vladi obeh držav komaj še obvladujeta. Najbolj bojeviti so ribiči iz Buj oz. hrvaške Istre, ki so Sloveniji postavili ultimat: ali bo pristala na zahtevo Zagreba, da o morski meji v Piranskem zalivu odloči Mednarodno arbitražno sodišče, ali pa bodo Sloveniji napovedali vojno. Slovenski premier dr. Janez Drnovšek je opozoril, da odnosi med državama še nikoli doslej v njuni enajstletni zgodovini niso bili tako slabi, kot so sedaj, napetosti in strasti pa bosta poskušala on in predsednik hrvaške vlade Ivica Račan umiriti. Morda bosta s pogovori in političnimi posegi ustvarila ozračje, ki bo omogočilo nadaljevanje pogajanj o meji med državama. Toda že zdaj je očitno, da se državi razhajata pri vprašanju, kaj bi bil predmet razsodišča (arbitraže). Na Hrvaškem se zavzemajo zgolj za arbitražo o meji v Piranskem zalivu, v Sloveniji pa odločno poudarjajo, da bi moralo arbitražno sodišče razsoditi o celotni meji med državama, torej tudi o kopenskem delu.

Spor o meji v Piranskem zalivu se širi in povečuje napetost med državama v občutljivih razmerah, ki jih je po mnenju predsednika SDS Janeza Janše potrebno preučiti in upoštevati. Slovenija je v obdobju pričakovanja, da bo kmalu, najpozneje v naslednjih treh mesecih, prejela vabili za vstop v EU in zvezo NATO. Janša je slovensko politiko in javnost opozoril, da tisti krogi, ki so zanetili mejni spor med državama in ga še naprej vztrajno širijo in spodbujajo, očitno hočejo ovirati, če mogoče pa celo preprečiti, nadaljevanje in zaključek pogajanj za vključitev Slovenije v omenjeni evro-atlantski povezavi.

Javno mnenje v Sloveniji podpira politiko in usmeritev vlade pri soočanju s Hrvaško. Vendar pa se pojavljajo tudi kritike, da je vladna politika premalo odločna in da na poteze Zagreba ne reagira učinkovito. Pri slovenski konferenci Svetovnega slovenskega kongresa je bil ustanovljen Odbor za zaščito slovenskih državljanov pred tujo državo. Vodi ga akademik Dane Zajc. Najbolj aktualen je primer Joška Jorasa, ki ne priznava pristojnosti in oblasti Hrvaške nad vasjo Mlini, ki leži na spornem mejnem območju ob reki Dragonji. Zaradi nasprotovanja Hrvaški je bil obsojen na trideset dni zapora in kazen pretaja v zaporu v Pulju. Omenjeni Odbor meni, "da Jorasova hiša stoji neizpodbitno na slovenskem ozemlju zaradi česar je hrvaška policija z njegovo aretacijo, dejansko kršila ozemeljsko nedotakljivost Slovenije. Šlo je torej za ugrabitev slovenskega državljana." Člani odbora, to so predvsem akademiki in pisatelji, pa tudi častni predsednik SDS Jože Pučnik, so podpisali peticijo, v kateri od slovenske vlade zahtevajo, "naj se bolj odločno in brezpogojno zavzame za takojšnjo izpustitev slovenskega državljana iz hrvaškega zapora."

V soboto, 31. avgusta, so člani odbora in nekaj njihovih somišljenikov z avtobusom krenili na Jorasovo domačijo, kjer so nameravali nadaljevati podpisovanje peticije v njegovo korist in zaščito. Toda hrvaški obmejni organi so na prehodu Sečovlje zavrnili udeležence z utemeljitvijo, da prestop meje ni priporočljiv iz varnosntih razlogov. Ob tem pa so hrvaški policisti zastražili Jorasovo hišo in njeno okolico, češ da morajo preprečiti neprijavljen shod. Namesto pri njegovi hiši je bil shod na mostu čez Dragonjo, na slovenski strani meje.

"ČE KMET PRODA VSE NJIVE, POSTANE DNINAR"

V slovenski javnosti zelo odmeva in vzbuja različna mnenja nameravani t.i. prijateljski prevzem farmacevtske industrije LEK v Ljubljani, z njenimi tovarnami oz. obrati v raznih evropskih državah. Prevzel naj bi ga švicarski koncern Novartis, svetovni gigant v farmacevtski industriji. Prvi mož LEKA Metod Dragonja javnost prepričuje, da bo to veliko in uspešno slovensko podjetje tudi po morebitnem prevzemu ohranilo svojo avtonomijo, samostojnost na trgih, blagovno znamko, svoj razvojni oddelek in število zaposlenih. Kljub omenjenim in drugim zagotovilom pa nekateri vplivni strokovnjaki izražajo pomisleke in pridržke, češ da bo Slovenija izgubila eno svojih najboljših podjetij, kar bo v škodo narodnemu gospodarstvu. Odgovarjajo jim zagovorniki globalizacije z dokazovanjem, da se mora Slovenija odpreti tujemu kapitalu in omogočiti povezovanje gospodarstva, na kar opozarja tudi EU. Med največjimi nasprotniki takega pojmovanja globalizacije je prof. dr. Jože Mencinger, rektor ljubljanske univerze in predstojnik ekonomskega inštituta pravne fakultete. Javna občila v teh dneh citirajo njegova opozorila, da ni treba prodati najboljših podjetij, t.i. paradnih konj slovenskega gospodarstva. Svoje mnenje je povzel v misli, "da kmet, če proda vse njive, postane dninar."

V kroniki dogodkov v Sloveniji v preteklih dneh poročamo tudi, da je ljubljanski škof in slovenski metropolit dr. Franc Rode ob začetku novega šolskega leta (v ponedeljek, 2. septembra), javnosti napisal pismo, v katerem razmišlja o oblikovanju šole, "ki mladi rod pripravlja na prevzem odgovornosti v prihodnjih letih." Ob tem navaja pridržke in kritike Katoliške cerkve o sedanji šoli, "ki ima negativno stališče do vere in Cerkve. Predvsem je šola alergična na krščanstvo, ki ga liberalna ideologija povsem odklanja. Tako mladina v šoli ne izve veliko o Jezusu Kristusu in o vplivu krščanstva na evropske narode, čeprav je to bistveno določalo in še določa podobo evropskega človeka, ko ga postavlja kot odgovorno bitje pred osebnega Boga." Dr. Franc Rode je v svojem pismu, ki ga je slovenski katoliški tednik *Družina* objavil 1. septembra, tudi zapisal, "da se strinja s tistim, kar je pred kratkim izjavil dr. Anton Stres, da tako negativnega stališča do vere, kot ga ima slovenska šola, v demokratični Evropi preprosto ni."

NA OBMOČJU NOVE GORICE

V OSNOVNIH ŠOLAH NAD 2.600 UČENCEV

Devet osnovnih šol na območju Nove Gorice v tem šolskem letu obiskuje skupaj 2.641 učencev, kar je sicer tudi v merilu države precejšnje število, toda jih je nad sto manj kot v prejšnjem letu. Upadanje števila učencev in tudi dijakov srednjih šol je predvsem posledica premajhne rodnosti, kar je sicer največji demografski problem v Sloveniji. Pred začetkom novega šolskega leta v ponedeljek, 2. t.m., je stanje v osnovnem šolstvu na novinarski konferenci razčlenil župan Črtomir Špacapan. Poudaril je, da je mestna občina med šolskimi počitnicami vložila preko 150 milijonov tolarjev za večja ali manjša popravila šolskih poslopij, tako da bo pouk lahko potekal nemoteno oz. na potrebni ravni.

Srednje šole, to je gimnazijo, poklicno in srednje strokovno zdravstveno šolo, srednje ekonomsko in trgovsko šolo ter tehniški šolski center v Novi Gorici v novem šolskem letu obiskuje okrog 3.500 dijakov, ki so prišli iz vse Primorske. Najhitrejši vzpon pa dosega Glasbena šola, v katero se je vpisalo 700 učencev, a se ta šola sooča z velikimi prostorskimi težavami.

V KANALU OB SOČI

TRIINDVAJSETI KOGOJEVI DNEVI

V Kanalu ob Soči so na odprtem prostoru, imenovanem Kontrada, v petek, 30. avgusta, zvečer odprli letošnjo izvedbo Mednarodnega festivala sodobne glasbe, ki je poimenovan po skladatelju Mariju Kogoju. To je edina prireditev v Sloveniji, na kateri uprizarjajo in ocenjujejo resno glasbo domačih in tujih avtorjev. Festival sodobne glasbe prirejajo že triindvajset let zapored, na dosedanjih izvedbah pa so predstavili skupaj okrog 200 glasbenih novitet, od katerih jih mnogo predvajajo na koncertnih odrih po svetu, tako tudi v Italiji.

Letošnji Festival oziroma Kogojeve dneve je otvorila slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter. Nato so odprli razstavo del slikarja Štefana Planinca iz Ljubljane, zatem pa je bil v župnijski cerkvi Svete Marije Vnebovzete koncert evropsko znanega komornega orkestra iz Padove, ki mu je dirigiral Anton Nanut. Sodelovali so tenorist Branko Robinšak, Boštjan Lipovšek z rogom ter s svojimi skladbami Igor Štuhec, Marjan Gabrijelčič, Žiga Stanič in Benjamin Britten. Festival se bo nadaljeval 6. septembra s prikazom poezij pesnika Cirila Zlobca. Večer, namenjen temu pesniku, se bo začel ob 20.30 v Gotski hiši, pesmi Cirila Zlobca pa bo recitiral gledališki igralec Polde Bibič. Gianluca Pinto bo na kitaro izvajal avtorsko glasbo na poezijo Cirila Zlobca.

Mednarodni festival sodobne glasbe, Kogojevi dnevi, bo trajal do 28. oktobra. Koncerti in druge glasbene oz. umetniške prireditve bodo potekali v Kanalu ob Soči, Desklah, Ljubljani, na Reki na Hrvaškem, v dvorcu Zemono pri Vipavi, v Trstu in v Novi Gorici. Kar zadeva Trst bo koncert v tamkajšnji Evangeličanski cerkvi, v četrtek, 10. oktobra, ob 20.30. Predvajali bodo skladbe raznih avtorjev, tudi Marija Kogoja, ker bo letos 110-letnica njegovega rojstva.

M.

ŽE TRETJE LETO ZAPORED SE OBETA ZELO DOBER PRIDELEK GROZDJA

ŠE VELIKE ZALOGE VINA IZ PREJŠNJIH LET

Na Primorskem se je trgatev grozdja uradno začela v tem tednu, čeprav so vinogradniki v Vipavski dolini in v Goriških Brdih manjše količine grozdja potrgali že pred dnevi in ga zdaj vinski kleti v Vipavi in na Dobrovem v Goriških Brdih predelujeta v mošt. V obeh velikih predelovalnih kleteh bodo od vinogradnikov letos odkupili skupaj okrog 23 milijonov kilogramov grozdja različnih sort. Nekatera vinogradniška območja v Sloveniji, med njimi je bil tudi Kras, so letos prizadele suša, toča, burja ali druge naravne nesreče, pa tudi bolezni, kot je peronospora. Zato bo pridelek pač različen, toda vzeto v celoti, se v Sloveniji tudi letos, že tretje leto zapored, obeta zelo dober pridelek grozdja. Direktor Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije Janez Vrečer napoveduje, naj bi letos v kleteh, večjih in manjših, prevzeli za predelavo okrog 51.000 ton grozdja. Pridelek bo sicer večji, saj naj bi se iz grozdja v sode nateklo okrog 90 milijonov litrov vina, toda ga ne bo moč vsega prevzeti, ker imajo v slovenskih kleteh še precejšnje zaloge vina iz prejšnjih let. Kljub naraščanju izvoza v tujino omenjene zaloge znašajo

skoraj 35 milijonov litrov vina.

Na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni so menili, da je slovenska kmetijska politika v zadnjih letih zanemarila vinogradništvo in vinarstvo, zaradi česar sta ti panogi oz. dejavnosti v najhujši krizi doslej. Zaskrbljujejo zaloge vina, ki jih ne morejo prodati, upadanje domače rabe te pijače, uvoz vin iz tujine, ki povečuje konkurenco, pa velik delež t.i. sivega trga. Medtem ko se obseg javne prodaje na slovenskem trgu kljub večjemu številu ponudnikov zmanjšuje, pa se omenjeni sivi trg povečuje. Čedalje več je pridelovalcev, ki svoj nikjer prijavljeni pridelek ponujajo v nestekleničeni obliki (t.i. rinfuzni prodaji) na vse mogoče načine: od vrat do vrat, prek prijateljskih oz. družinskih zvez in podobno. Tudi zaradi tega se v gostinskih obratih in restavracijah povečuje prodaja odprtega vina.

Na neurejene razmere kažejo še druge ugotovitve, ki so nanje opozorili na omenjenem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. V Sloveniji je okrog 50.000 vinogradnikov, v registrih, ki jih vodijo v upravnih enotah na posameznih območjih (to so organi državne uprave) pa jih je vpisanih samo približno 21.000, ki imajo v lasti 15.000 hektarov vinogradov. Če je v Sloveniji ugotovljeno blizu 25.000 hektarov vinogradov, je torej registrirane pridelave grozdja manj kot dve tretjini.

M.

NOVA KOBARIŠKA KNJIŽNICA

V četrtek, 27. junija, so v Kobaridu odprli novo knjižnico. Slovesnosti so se udeležili tudi predsednik Društva slovenskih pisateljev iz Ljubljane g. Tone Prešak ter drugi ugledni gostje, največ pa je bilo na otvoritvi domačinov.

Nova knjižnica je sodobno urejena in ima otroški, mladinski ter odrasli oddelek. Torej je družabno in informacijsko središče v Kobaridu.

Imajo računalniško obdelavo izposoje, veliko računalnikov ter raznih revij za branje. Možno je tudi poslušati glasbo in predvajati filme.

Knjižnica ima 296 m^2 prostora in pomeni za naše kraje veliko pridobitev. *AK*

RAZSTAVA V STOLPU NA VRATIH V ŠTANJELU

V razstavišču Stolp na vratih gradu v Štanjelu so v petek, 30. avgusta, odprli novo razstavo, tokrat slik in drugih del iz naravnih materialov. Izdelala jih je amaterska umetnica Britta Höschele iz Kobdilja pri Štanjelu. V vabilu za obisk razstave je o svojem pogledu na umetnost zapisala tudi naslednje: "Na sprehodih v naravo lahko odkriješ predmete, ki predstavljajo umetnost, umetnost narave. Korenina ali veja, ki jo je obdelalo morje in naplavilo na peščeno plažo, bršljan, ki se ovija okrog mogočnega kraškega hrasta. Za prikaz te lepote potrebuješ le platno in oljnate barve."

Razstava del Britte Höschele, ki se je rodila v Stuttgartu, in se je leta 1990 preselila v Kobdilj na Krasu, bo odprta do 16. oktobra 2002. *M.*

ZAKLJUČNI KONCERT V GRADU RIHEMBERK

V gradu Rihemberk nad Branikom v Vipavski dolini je bil v soboto, 31. avgusta, zaključni koncert v okviru kulturnih prireditev v letu 2002. Nastopila sta mednarodno ugledna glasbenika, Črtomir Šiškovič z violino in Simona Mallozzi na harfo. Šiškovič je kot koncertni mojster služboval tudi v orkestru Tržaškega opernega gledališča Giuseppe Verdi in kot solist nastopal s številnimi evropskimi orkestri. Leta 2001 je kot član kvarteta Tartini prejel nagrado iz Prešernovega sklada. Simona Mallozzi pa se je po končanem študiju na konservatoriju A. Boilo v rojstnem mestu Parmi posvetila solističnemu in komornemu koncertiranju.

Glasbenika sta svoj koncert poklonila obnovi gradu, ki jo prizadevno in z veliko požrtvovalnostjo vodi arhitekt Aleš Vidič iz Nove Gorice. *M.*

ITALIJANSKO PRAVO

RAZPOLAGANJE S KMETIJSKIMI NEPREMIČNINAMI

DAMJAN HLEDE

Zakon št. 228/01, ki je pravno preuredil področje kmetijstva, je vstopil v veljavo 30. junija 2001. O njem smo takrat obširno pisali. Med raznimi drugimi novostmi smo omenili tudi spremembe, ki jih je ta zakon uvedel na področje obstoječih omejitev pri razpolaganju s kmetijskimi nepremičninami, ki so bile kupljene v sklopu predvidenih davčnih olajšav.

Pred zakonom št. 228 je časovni rok, v katerem kmetijski podjetnik, ki je kupil kmetijsko nepremičnino s predvidenimi davčnimi olajšavami (registrski in hipotekarni davek v fiksni meri in katastrski davek v enoodstotni davčni meri), ni smel te nepremičnine prodati ali prenehati s kmetijsko dejavnostjo, trajal deset let, tedaj pa je bil znižan na pet let. Prav tako je bil takrat na pet let znižan rok za predčasno poravnavo kmetijskega olajšanega posojila. Zakon je z ozirom na omenjeno omejitev razpolaganja uvedel tudi dve specifični izjemi, ki sta sledeči: 1) prepoved ne velja v primeru prodaje ali najema, ki sta namenjena zakoncu, sorodnikom do tretje stopnje ali svakom do druge stopnje, ki tudi sami izvajajo kmetijsko dejavnost, kakršno definira novi člen 2135 civilnega zakonika; 2) prepoved ne velja v primeru prodaje, do katere pride v sklopu izvajanja evropskih, državnih ali deželnih projektov, ki so namenjeni uvajanju mladih v kmetijstvo ali spodbujanju predčasne upokojitve na tem področju.

Dalje je bilo predvideno, da se je omejitev tridesetletne nedeljivosti, ki jo predvideva zakon št. 817/71 za zemljišča, ki so bila kupljena s kreditnimi državnimi olajšavami, znižala na petnajst let.

Z ozirom na prvo omenjeno spremembo - petletna omejitev za razpolaganje kmetijskih nepremičnin, ki jih je kmetijski podjetnik kupil s koristenjem davčnih olajšav - je operaterjem povzročila precej preglavic prehodna določba, ki je predvidevala, da velja omenjena zakonska novost - znižanje obdobja omejitve razpolaganja - "tudi za nakupe, ki so bili izvedeni najmanj pet let pred vstopom v veljavo tega zakona." Iz te določbe je jasno sledilo, da je bila za nepremičnino, ki je bila kupljena npr. leta 1994, prodaja prosta takoj po 30. juniju 2001, ko je novi zakon stopil v veljavo. Kaj pa nepremičnine, ki so bile kupljene v petih letih pred novim zakonom? Velja tudi zanje novo obdobje petih let ali ostanejo vezane še zmeraj za "starih" deset let? Različni davčni uradi so zakon različno tolmačili in uveljavile so se različne prakse, pretežno bolj restriktivno usmerjene. Stvar je še zmeraj nerazčiščena, kot dokazuje Urad za prihodke iz dežele Veneto, ki je pred kratkim uvedel ugodnejšo interpretacijo, po kateri velja nova petletna omejitev tudi za nakupe, ki so bili izvedeni v petih letih, preden je vstopil v veljavo novi zakon.

NELJUBA JESENSKA PRESENEČENJA

PODRAŽITVE SO PRED VRATI!

MARA PETAROS

V zadnjih dneh se zelo veliko govori o podražitvah, ki so ali pa bodo v bližnji bodočnosti prizadele italijanske potrošnike. Zavod ISTAT, ki je zadolžen za ugotavljanje stopnje inflacije, ki bremeni italijansko gospodarstvo, vsak mesec ugotavlja, da porast cen pravzaprav ni tako posebno visok in da je v bistvu primerljiv z inflacijsko stopnjo lanskega leta. Iz vsakdanje nakupovalne izkušnje pa lahko trdimo, da so se številne dobrine v zadnjih osmih mesecih krepko podražile. Razlogov za te podražitve je kar precej:

1) kot vsako leto se je veliko dobrin in storitev podražilo prav v mesecu avgustu, ko je velika večina potrošnikov na počitnicah. V tem času skoraj vsi potrošniki pozabimo, kaj nas bo čakalo, ko se bomo vrnili domov. Zaradi tega številna podjetja izkoristijo prav ta trenutek nepozornosti potrošnikov, da nekoliko zvišajo svoje cene. Tako se potrošnik vrne s počitnic domov in z grozo ugotovi, da se je podražila voda, električni tok, obvezno zavarovanje za avtomobile in podobno.

2) veliko podražitev je tudi sezonskih, to pomeni, da so se podražile obleke in obutev, ki jih bomo nosili pozimi. Te podražitve so že običajne, saj se pojavijo vsako leto ob začetku pomladi in ob začetku jeseni. Če nekoliko primerjamo cene kakega zimskega oblačila, lahko brez težav ugotovimo, da se ob vsakem začetku nove sezone nekoliko podražijo, pa čeprav se na zunaj oblačilo ni veliko spremenilo. Letos lahko proizvajalci in trgovci še toliko bolj prikrojijo cene v svojo korist, saj primerjava s cenami lanskega leta ni tako enostavna. V tem primeru moramo najprej lansko ceno pretvoriti v evre in jo primerjati z letošnjo ali pa obratno. Ravno tako zabeležimo številne podražitve ob začetku šolskega leta, ko vse družine šolarjev kupujejo nove šolske potrebščine, ki si jih mora šolar priskrbeti, da bo lahko uspešno obiskoval pouk. Prodajalci vedo, da bodo skrbni starši kupili zadostno število zvezkov, tudi če bodo nekoliko dražji kot prejšnje leto.

3) marsikatera dobrina in storitev pa se je podražila tudi zaradi uvedbe nove skupne evropske valute. Čeprav nas skušajo med televizijskimi in radijskimi poročili prepričati, da so cene popolnoma enake cenam iz prejšnjih let, pa v vsakdanjem življenju, žal, ugotavljamo, da se je marsikaj prodražilo. Če si lahko do decembra dobil za 15.000 lir pico in pijačo, dobiš sedaj enake dobrine za 15 evrov. To pomeni, da so se cene teh storitev skoraj podvojile. Te podražitve pa lahko zabeležimo pri zelo velikem številu dobrin in storitev.

4) ne nazadnje pa je za številne podražitve krivo tudi slabo vreme, ki letos ni bilo posebno ugodno za kmetijske dejavnosti. Letošnji kmetijski pridelek je bil in še bo znatno manjši kot prejšnja leta. Ker je povpraševanje po zelenjavi ostalo glede na prejšnja leta nespremenjeno, ponudba pa bo zaradi manjšega pridelka manjša, je porast cen neizogiben. Višje cene pa niso samo odvisne od ponudbe in povpraševanja, pač pa tudi od višjih proizvodnih stroškov, ki so jih v tem letu utrpela kmetijska podjetja.

Ker so cene v povprečju precej višje kot v prejšnjem letu, se potrošniki sprašujemo, zakaj ostaja stopnja inflacije, ki jo mesečno izračunava italijanski zavod za statistiko ISTAT tako nizek. Verjetno je to odvisno od postopka, s katerim računamo stopnjo inflacije. Pri tem se zavod ISTAT poslužuje posebne košarice dobrin in na podlagi podražitev in pocenitev vsake izmed danih dobrin v zadnjem mesecu oziroma v zadnjem letu določijo povprečno rast cen na mesečni oziroma na letni osnovi. Košarico dobrin letno spreminjajo, združenja za zaščito potrošnikov pa ugotavljajo, da verjetno ne odgovarja več realnemu stanju, saj s tako košarico dobrin ne utegnejo zabeležiti dejanske rasti cen. Potrošniki se zato zavzemajo, da bi sestavo košarice spremenili, da bi bolje odgovarjala realnim podražitvam in pocenitvam.

NOVOSTI V ZVEZI Z NAKUPOM PRVE HIŠE

IZGUBA OLAJŠAV ZA PRVI DOM

V zvezi z izgubo olajšav za prvi dom je bil doslej v teku precejšen interpretacijski spor z ozirom na vprašanje, koliko časa ima davčna uprava za preklic davčnih olajšav. Odgovor je nihal med desetimi leti in tremi leti. Spor je obstajal znotraj samih posameznih sekcij kasacijskega sodišča, ki so različno razsojale, dokler niso združene sekcije razsodile, da ima davčna uprava le tri leta časa, da prekliče olajšave, za katere se izkaže, da so bile dodeljene v odsotnosti predpisanih pogojev.

Potek tega obdobja pa je različen z ozirom na različne kršitve. Rok začne teči z registracijo pogodbe, če se izkaže, da je v njej kupec lažnivo izjavil, da ne poseduje drugih nepremičnin v isti občini, v kateri se nahaja nova ali pa da ne poseduje na celem državnem ozemlju drugih nepremičnin, ki jih je kupil z davčnimi olajšavami. Rok začne teči po osemnajstih mesecih od nakupa, če se izkaže, da je kupec lažnivo izjavil, da bo v tem roku prenesel bivališče v novo občino. Nazadnje začne triletni rok teči s koncem leta, ki sledi prodaji, če je bila olajšana nepremičnina prodana (ali podarjena) pred predpisanimi petimi leti. Tej razsodbi se je sedaj prilagodila tudi davčna uprava z okrožnico 69/E z dne 14. avgusta letos. Naj spomnimo, da v primeru preklica olajšav mora davkoplačevalec doplačati razliko med olajšanim davkom in ordinarnim sankcijo v višini 30% zakonsko predvidenega davka ter obresti za zamudo.

DH

ŠPORT

APOKALIPSA ITALIJANSKEGA NOGOMETA

NA POMOČ, NOGOMET UMIRA! (4)

ANDREJ ČERNIC

Daljnovidec Boškov

Vojvodski trener Vujadin Boškov se je v svoji italijanski karieri večkrat proslavil z aforizmi. Italijanski mediji zelo pogosto (v šalah) omenjajo njegovo misel: "Tekme je konec, ko sodnik odžvižga".

O veljavnosti Boškove modrosti smo se lahko nazadnje prepričali prejšnjo soboto. Takrat se je namreč sklenila najpomembnejša poletna "tekma", nogometna kupoprodajna borza. Dalj časa so strokovnjaki napovedovali, da ne bo letos nobenega odmevnejšega prestopa, predsedniki klubov pa so tako "ponižno" prosili vlado za davčne odpustke, kot bi jih pestili lakota in žeja. Kljub temu pa je v zadnjem trenutku, le nekaj ur pred uradnim zaprtjem nogometnega trga, prišlo do prave revolucije, ki je italijanski nogomet dobesedno obrnila na glavo in na novo premočno premaknila težišče žogobrcarske geopolitike na sever. Posledici potresa, ki sta ga sprožila Ronaldova muhavost in izpraznjena blagajna rimskega Lazia, sta prestopa najmočnejšega italijanskega branilca Neste **(na sliki)** v Milan in argentinskega napadalca Crespa v Inter, potem ko se je Moratti prisilno "znebil" Fenomena. Sobotni "tektonski premiki", ki so tako usodno zaznamovali planet nogometa, so bili vsekakor najavljeni že dan pred tem, ko je prestop Parminega strelca Di Vaia k Juventusu povzročil prvi, opozorilni sunek.

Nogometne bombe, ki so v zadnjem trenutku tako spremenile razmerje moči v italijanski A-ligi, niso učinkovale samo na tehnično kakovost vpletenih društev, ampak so še dodatno spodkopale že zelo načeto verodostojnost zveze klubov *Lega calcio*.

Umetnost sprenevedanja

Od prodaje Ronalda je Moratti iztržil 45 milijonov evrov. Del tega denarja (22 milijonov evrov) je seveda takoj vložil v nakup novega napadalca, ostali delež vsote pa je (zaenkrat) še v društvenih blagajnah. Črnomodri so tako prvič po daljšem času poletno kupoprodajno borzo sklenili z dobičkom. Kar je medijsko javnost najbolj razdražilo v pripetljajih v zvezi s sobotnimi prestopi, niso bile niti Morattijeve poteze niti Di Vaiov prestop k Juventusu, edinemu velikemu klubu, ki je obračune skoraj vseh zadnjih sezon sklenil s predznakom plus.

Mediji so se najbolj zagnali v Milan. Berlusconijevo moštvo je v zadnjih letih skupaj z rimskim Laziom in milanskim Interjem pridelalo največje primanjkljaje. Medtem ko se je strategija ostalih klubov letos nekoliko spremenila, so se Galliani in sodelavci odločili nadaljevati z dosedanjo politiko negativnih bilanc. Zadeva postane tragikomična, če pomislimo, kako sta se pred nedavnim Berlusconi in Galliani izrazila glede nakupa Neste in glede denarja, ki se vrti v svetu nogometa. Galliani je v intervjuju v dnevniku *La Repubblica* 21. avgusta letos na vprašanje, ali je nogomet v krizi, povedal, da je in da je kriza zelo očitna. Zaradi tega se je takrat odločil prositi državo za finančno pomoč. Berlusconi je na mitingu *Comunione e Liberazione* na vprašanje o prestopu Neste v rdeče-črni dres dejal "*Se po' no*" (Ni mogoče) in nadaljeval v zvezi z visokimi cenami nogometašev: "V preteklosti smo zgrešili vsi..." Dobrih deset dni za tem so si rdeče-črni zagotovili reprezentančnega branilca: njegov nakup je društvene blagajne stal 30 milijonov evrov.

Sprenevedanje pa tako !

Nepremostljiva kriza?

Letošnja kupoprodajna borza je potekala skoraj izključno na osi Rim-Milan. Kakšno pa je stanje največjih italijanskih klubov po poletnih počitnicah? Turinski Juventus je poletje sklenil z najhujšimi finančnimi izgubami: 55 milijonov evrov. Di Vaio je Staro damo stal 26 milijonov evrov, prihodi ostalih (manj odmevnih) nogometašev so blagajno posušili za dodatnih 40 milijonov evrov, prihodkov zaradi prodaje štirih igralcev pa je bilo 10 milijonov evrov. Inter je s prodajo Ronalda uravnovesil poletni obračun, ki je prvič po daljšem času pozitiven (35 milijonov evrov). Kljub temu si je tudi letos Moratti privoščil kar nekaj okrepitev. Crespo, Cannavaro, Almeyda in Coco so v letošnjem Interju "novinci": predsednik je moral zanje odšteti 72 milijonov evrov. Seveda si je Moratti tako razkošje letos lahko brez skrbi dovolil, saj je odhod samega Ronalda v društvene blagajne prinesel 45 milijonov evrov. Upoštevajoč vse nogometaše, ki so letos zapustili Inter, se vsota dvigne na 107 milijonov evrov. Milan je kot že omenjeno ponovno pridelal primanjkljaj. Potem ko je leta 2001 znašala izguba rdeče-črnih blagajn 100 milijonov evrov in potem ko je Galliani uradno razglasil krizo celotnega nogometnega sistema, je Milan leta 2002 poskrbel za novih 30 milijonov evrov minusa.

Ali nogomet torej res razjeda kriza? Da, kriza, ki se ji preprosto pravi požrešnost nogometnih mogotcev.

SREČANJE LJUBITELJEV MORJA IN NAŠE ZGODOVINE

Jadralni klub Čupa skupaj z Ribiškim muzejem tržaškega primorja prirejata v soboto, 7. septembra, ob 17. uri na sedežu JK Čupa v Sesljanskem zalivu srečanje ljubiteljev morja in naše zgodovine. *Korak v preteklost: veslajmo na čupi - tradicionalno plovilo slovenskih ribičev.* Ob tej priložnosti bosta dva častna člana Ribiškega muzeja Valentin Caharija Babčev in Vladimir Gruden Martinčičev iz Nabrežine, potomca naših starih ribičev, ki sta še sama veslala čupe, pokazala in učila veslanje na čupi. Isti dan bo dana možnost zainteresiranim, da poizkusijo ter občutijo čar veslanja na čupi. Za informacije - Mitja Bužan, telefon 329 3121947.

PEVSKI TEDEN SLOVENSKEGA CENTRA ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL IZ GORICE V KLANCU PRI KOZINI

"IMAMO SE ZARES LEPO!"

Minuli teden so učenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice bili na pevskem tednu v Klancu pri Kozini, kjer so v Domu duhovnosti, prenovljenem nekdanjem župnišču, teden dni pod vodstvom svojih učiteljev pridno vadili.

Bil pa je to tudi čas zabave, saj si je ravnatelj centra Komel prof. Silvan Kerševan s prof. Damjano Čevdek Jug zamislil tako obliko dela, ki je mladim gojencem glasbene šole omogočalo združevanje koristnega s prijetnim.

Poleg ravnatelja in "gonilne sile" pevskega tedna prof. Čevdek Jug so bili v Klancu še drugi profesorji, in sicer še Dalia Vodice, ki je bila z gojenci ves čas, medtem ko sta profesorja Fabio Devetak in Aleksander Sluga gojence prišla učit samo nekaj dni. Za red, dobro voljo in glasbo izven programa je skrbel v Klancu Andrej Jussa, za razgibavanje in telovadbo Katerina Brešan, za dobro hrano pa odlični kuharici Nada Makuc in Zdenka Brešan.

Pa se otroci niso samo učili petja in glasbe, saj so imeli vsak dan tudi delavnico, in sicer so se poizkušali v baletu in plesu pod vodstvom prof. Nataše Sirk, slikarstva so se učili pod vodstvom slikarja Hijacinta Jusse, medtem ko je časnikarsko delavnico vodil naš odgovorni urednik Jurij Paljk in prav z njim so otroci spoznali Novi glas *in seveda tudi sami napisali, kako se počutijo v Klancu. V nedeljo, 1. t.m., so otroci staršem priredili imenitno akademijo, na kateri so igrali, peli, se zabavali in šli tudi k maši.*

Pa je še najbolje, da preberete, kaj so sami napisali o svojem pevskem tednu!

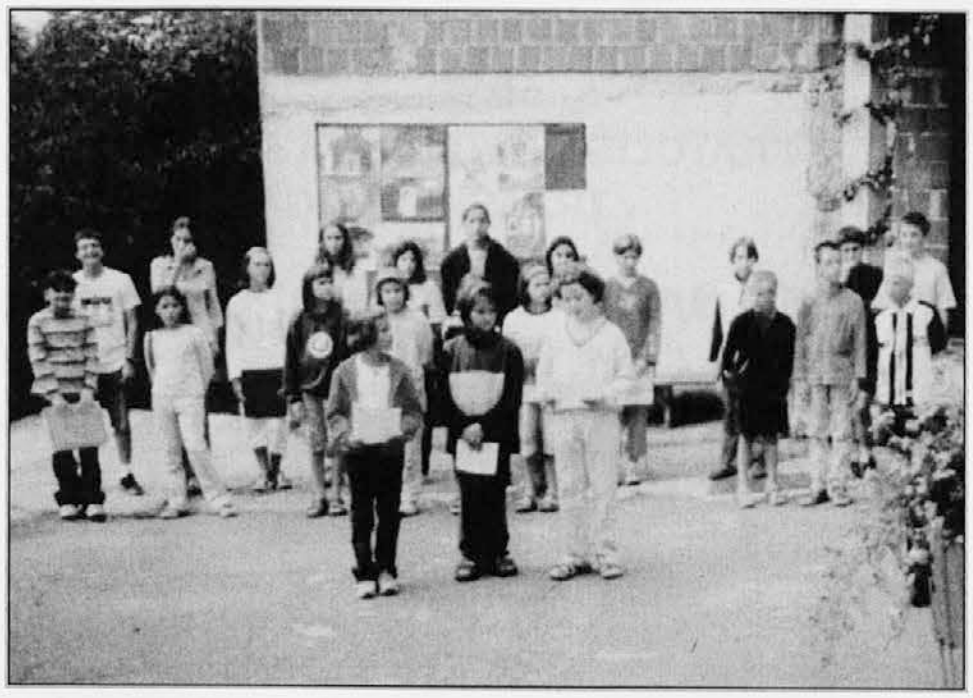

Tu se počutim dobro, a moramo vstajati prezgodaj! Vsak dan imamo drugačno delavnico: plesno, plavalno, likovno, časnikarsko. Še precej pogosto dežuje, sonca ni in tako se moramo igrati na karte, igramo šah ali damo in domino. Pojemo v zboru z učiteljicama Damijano in Dalio. Tretji "učitelj" je Andrej. Zaspati bi morali ob 21.30, a zaspimo šele dve uri kasneje.

Marija Gradnik, 14 let, solopetje in kitara

Veliko metuljev je v naši sobi! So sivi, rjavi, črni in tisti, ki sem jih videl zunaj, so beli, rumeni in oranžni.

Federico, 8 let, violina

Tukaj je lepo... je pa težko vstajati in takoj oditi telovadit. Včeraj, ko je bila sreda, smo s prijateljicami pri telovadbi tekle do oddaljenega mostu in tam smo imele razgibalne vaje. Takoj nato smo šli na zajtrk in seveda potem na pevske vaje. Zvečer smo s prijateljicami zaspale zelo pozno, prej smo igrale karte.

Erica Gabrieli, 10 let, klavir

V sobi govorimo, pojemo, tudi plešemo. Učiteljice bi rade, da bi bili tiho, pa nam vseeno uspe, da govorimo naprej. In kdo lahko reče, da govorita Rebecca ali Marija, če sladko spita kot angelčka, ko vstopi učiteljica. Lahko noč! Lahko noč! Kako da ne! Dovolj je že, da se učiteljica obrne, in že začnemo govoriti.

Irene Donatoni, 13 let, violina

Postelje so pogradi in tisti, ki nimamo blazin, se moramo znajti po svoje. Žvečilni gumiji so prilepljeni povsod. Če fantje hodijo okrog v spodnjih hlačah, morajo za kazen napraviti trideset sklec. En nasvet: vsi tisti, ki sovražite žuželke in verjamete v duhove, ne hodite sem, ker spimo zraven pokopališča.

Ilaria Donatoni, 10 let, violončelo

Tukaj je zelo lepo. Ob osmih se moramo obleči, si umiti zobe in takoj gremo k telovadbi. Potem imamo zajtrk in nato gremo k pevskim vajam. Čez dan se igramo, če gre prav, zaspimo ob 23.30.

Angela Mastracco, 8 let, violina

Danes so nekateri fantje porinili Codromaza, ki je imel na sebi samo spodnje hlače, v sobo deklic. Te so kričale vse prestrašene in je seveda tako pritekel Andrej. Naš simpatični tajnik se je zato odločil, da nas kaznuje. Morali smo delati sklece pred deklicami. Bilo je porazno, kajti samo nekaterim je uspelo narediti sklece, kot se mora.

Martino Visinitin, 13 let, oboa

Vsako jutro se moramo zbujati ob osmih, potem imamo telovadbo in zmeraj moramo teči skoraj do Kopra. Nato imamo zajtrk. Lepo je, ko smo prosti. Zvečer zmeraj klepetamo, učiteljica pravi, da smo klepetulje. Kar jemo, je okusno, največkrat pustimo solato. Skoraj vsak večer igramo karte, na žalost jaz vedno zgubim.

Tina Paljk, 8 let, flavta

Ta teden je glasbena šola organizirala pevski teden. Vsak dan telovadimo, imamo pa tudi popoldanski program. Spim na pogradu. Najbolj mi je všeč, ko se igramo fantje proti "pupam". Grdo je, ko fantje izgubimo.

Jakob Fajt, 9 let, rog

Tukaj je lepo. Zjutraj vstajamo ob 7.30, se oblečemo in telovadimo. Po zajtrku pospravljamo sobo in gremo pet. Po malici spet malo pojemo, po kosilu pa se igramo in spet pojemo. Po večerji gremo spat. V naši sobi smo v petih. Spimo na pogradih. Zaspimo ob 23.45.

Francesca Fantini, 10 let, klavir

V Kozini je zelo lepo. Vsako jutro moramo vstajati: sicer bi se zbudili ob osmih, ampak zvonovi zvonijo že ob sedmih in nas zbudijo. Meni je najbolj všeč, ko smo v sobi, ker se igram na karte in na baby-sitter. V naši sobi imamo tri pograde, pod pogradi so blazine. Imamo pevske vaje, zvečer se igramo na karte. Zvečer si tudi pripovedujemo pravljice. In potem gremo spat. Hvala, ker ste prebrali. Upam, da boste brali, kar bom napisala tudi prihodnjič.

Aleksija Antonič, 8 let, klavir

V Klancu pri Kozini se imam lepo, čeprav mi prijatelji nagajajo. V sobi nas je osem fantov. Moja mama je tukaj za kuharico, moja sestra pa vodi telovadbo. Prvi dan so zvečer moji prijateji "delali baldorio". Drugi dan pa je niso veliko, ker so učitelji ugasnili luč in so nekateri učitelji prihajali k vratom. Bivamo v duhovniškem domu. To je lepa hiša z majhno cerkvico. Ima dve dvorišči: prvo je veliko, s 700 let staro lipo, drugo pa je manjše. Upam, da bomo v Klanec prišli še kdaj.

Andrej Brešan, 10 let, violina

Tu smo v hiši med zelenimi griči. Vsak dan se igramo nove igre, pojemo nove pesmi in igramo nove skladbe. Imamo urnik, ki se ga moramo držati. Če tega ne počnemo, nam grozijo, da bomo čistili stranišča. Zjutraj nas okoli 6.30 zbudi zvon z bližnje cerkve. Meni so najbolj všeč odmori. Imeli smo že plesno delavnico z učiteljico Natašo. Še danes me bolijo noge, ker smo toliko plesali! Igramo razne inštrumente in čakamo, da bo prišel zadnji dan. Zdi se, da ta trenutek ne bo prišel nikoli. Zvečer je najlepše, ker se pogovarjamo do pozne ure in učitelje zaradi nas boli glava. Upam, da bom tudi naslednje leto prišla sem s prijatelji, ker se tu zares zabavamo in se nihče ne dolgočasi.

Noemi Cristiani, 12 let, violina

Tukaj v Klancu pri Kozini je izredno lepo. Ko se zbudimo ob 7.45, ni prav prijetno. Zajtrk je zelo dober, upam, da bo konec tedna lepo vreme. Ponoči in podnevi je mraz. Dva moja prijatelja sta kaznovana in morata čistiti stranišča. Po moje to ni prav. Druga kazen pa je zame ta, da moram pisati sedaj spis Pevski teden v Klancu pri Kozini. Kdor išče, najde! Ni kaj reči!

Stefano Codromaz, 9 let, kitara

Dragi bralci, v torek, 27. avgusta, smo odšli z avtobusom od Rdeče hiše do Klanca. Potovali smo po ozki cesti in prišli v dom. Ah, kako sem pozabljiva, pozabila sem povedati najvažnejše, in sicer s kom in zakaj sem opravila to vožnjo. Vozila sem se s prijatelji, gojenci šole Emil Komel. Počitnice je organizirala šola in bodo trajale en teden. Minila sta že dva dni in jaz se že od prvega dne zabavam. Program mi zelo ugaja. Komaj čakam, da bomo šli v bazen. Ob 21.30 bi morali ninati, a ni skoraj nikoli tako.

Lucrezia Bogaro, 11 let

V domu se počutim kot v kasarni. Zjutraj nas zbudijo zvonovi iz cerkve in tekanje fantov po hodniku. Po zajtrku učitelji kontrolirajo, če so sobe v redu. Med prostim časom se igramo zbijanje, zastavico in košarko. Žoga pa neštetokrat pade v bližnji koprivni graben. Med pevskimi vajami se mi vedno zeha.

Rebeka Bernetič, 13 let, klavir

V Klancu je zelo lepo, tu se počutim dobro, ker je mnogo prijateljev. Veliko telovadimo, se igramo, imamo razne delavnice, bomo šli tudi v bazen. Vsak dan imamo pevske in inštrumentalne vaje, vodi nas učiteljica Damijana, z nami so kuharici Nada in Zdenka ter vzgojitelji Damijana, Andrej, Dalia in Katarina. Učencev je štiriindvajset, največ je deklic, fantov je samo osem.

Mihal Nanut, 11 let, violončelo

V Klancu se počutim dobro, ker so tu tudi moje prijateljice. Nagajajo nam fantje. Vstajamo zgodaj in potem tečemo dvajset minut. Igramo košarko, odbojko, zbijanje, nogomet. Sem pa smo prišli zaradi petja. Vodi nas Damijana, na klavir igra Dalia, tu je še naš "služabnik" Andrej. Imamo dobri kuharici Nado in Zdenko. Prve dni se nismo igrali dosti, ker je deževalo. Čudno je, da me ni mučilo domotožja po mami in tatu, ker sem ga doslej vedno čutila. Upam, da staršev s tem ne užalim. Skupaj smo 24 ur in je zato malo nereda.

Veronika Srebrnič, 9 let, violina

Tu v Klancu je zelo lepo. Večkrat mi je dolgčas. Pod mojo posteljo je vse počečkano, zato mi ni preveč všeč. Najlepše pa mi je, ko gremo spat. Vsi pa nestrpno pričakujemo lep dan v bazenu. Na programu piše, da je vstajanje ob osmih, a nas zbudijo prej in smo pri telovadbi še vedno zaspani. Všeč mi je, da spim s prijateljicami: s Tanjo, Marijo, Noemi, z Irene in s Harjet. Soba, v kateri spim, se zdi vojašnica. V petek gremo v bazen v Koper. To so res lepe počitnice.

Ivana Paljk, 10 let, klavir

Tukaj smo že tri dni. Zdi se mi, da dnevi minevajo zelo hitro. Včasih mi je dolgčas, vendar je vseeno lepo, saj pojemo, igramo na inštrumente in takrat, ko se naveličamo vaj, se gremo igrat. Ne čutim domotožja, a po pravici povem, da bi bila včasih raje doma, saj se doma lahko zbujam zjutraj, kadar hočem. Tukaj pa se zbudimo zelo zgodaj in moramo nato še telovaditi. Druga stvar, ki mi ne ugaja, je, da so z mano v sobi neke deklice, ki se pogovarjajo pozno v noč in zato ne morem zaspati. Meni je zelo všeč branje, a tukaj ne morem brati, saj vedno kaj delamo. Imamo dve odlični kuharici. Vem, da sem napisala več o tistih stvareh, ki mi ne ugajajo, vendar je tudi veliko drugih stvari, ki so mi všeč. Jutri bomo šli v bazen, kar nestrpno pričakujem!

Harjet Antonič, 12 let, klavir

V Klancu mi je lepo, ker se skupaj zabavamo z igranjem odbojke, z raznimi delavnicami in s petjem. Vsi fantje spimo v isti sobi in zato je tam veliko zgage. Ni mi všeč jutranja telovadba. Po kosilu se navadno igramo. Na moje veliko veselje zmagamo pri zbijanju vedno fantje. Imamo tudi delavnice in jutri gremo plavat, zato smo vsi veseli.

Aljaž Srebrnič, 11 let, klavir

V Klancu je zelo lepo, saj se tu igramo, pojemo in imamo razne delavnice, v katerih plešemo, pišemo, rišemo in plavamo. Zvečer je v sobah zelo živahno. Ob 21.30 bi morali že spati, a z prijateljicami klepetamo najmanj do 22. ure. Ko mi zaspimo, začnejo učitelji igrati karte. Prava nadloga je jutranja telovadba. Teči moramo najmanj 200 metrov. Po zajtrku nas čaka "delo". Upam, da se bomo prihodnje leto spet vrnili v Klanec.

Tanja Fabiani, 11 let, klavir

Tu se počutim dobro. Najljubši igri sta mi zbijanje in pobiranje žog, ki padejo v graben, kjer je polno kopriv. Naša soba je kot vojašnica. Postelje so v vrsti, kakor pri vojakih, a mi nismo taki. Če kdo razgraja, ga čakajo sklece. Dežuren za nočno tišino sem vedno jaz. Ko se zbudimo, nas čaka telovadba. Po zajtrku imamo pevske vaje in razne igre. Pri zbijanju zmagamo vedno fantje.

Gregor Černic, 12 let, klavir

Izredna ponudba knjig Goriške Mohorjeve družbe

od 9. septembra do 31. oktobra 2002

v **KATOLIŠKI KNJIGARNI** na Travniku v Gorici in
v **TRŽAŠKI KNJIGARNI** v Trstu

ZELO UGODEN NAKUP KNJIG GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

CENE ZNIŽANE OD 20 DO 75%

FOTO BUMBACA

PRIMORSKI SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON
Cel komplet od 1. do 20. snopiča - 60,00 €

FOTO BUMBACA

Nada Pertot, **POMAGAJMO SI SAMI** - 3,40 €
Milan Lipovec, **CESTA REKA IN LJUDJE** - 3,40 €
Ivan Rudolf, **SPEV V NANOŠKO JUTRO** - 3,40 €
Pietro Brignoli, **MAŠA ZA MOJE USTRELJENE** - 3,90 €
Zorko Jelinčič, **POD SVINČENIM NEBOM** - 3,90
Albert Rejec - **DOMOVINA, KJE SI** - 4,30 €

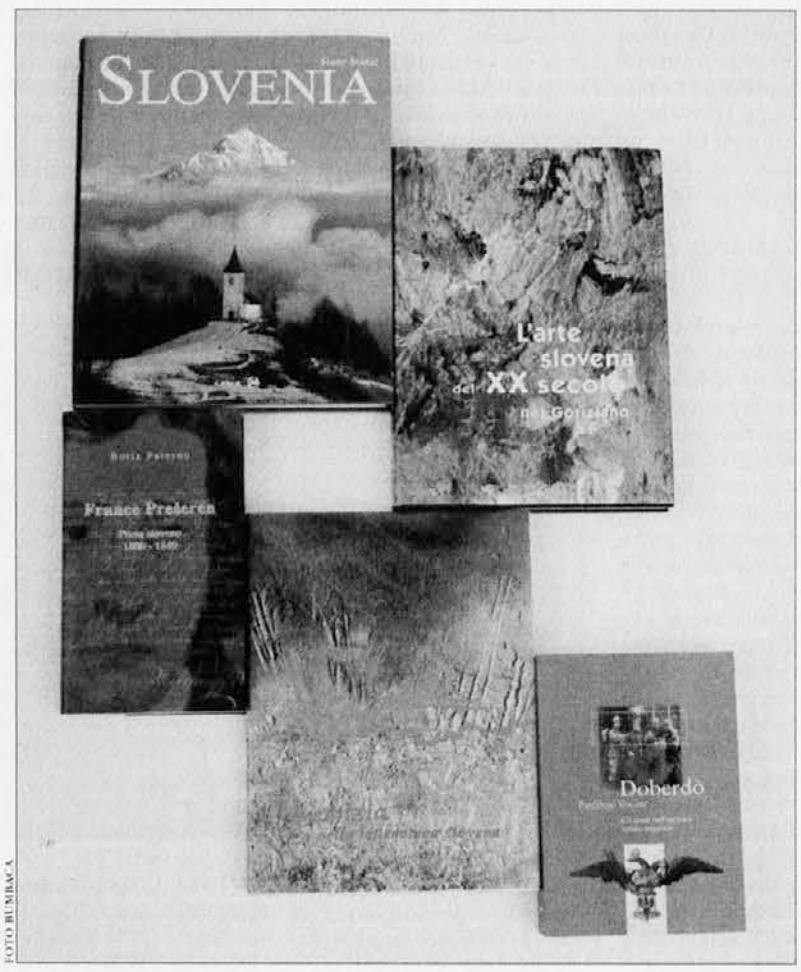

FOTO BUMBACA

Boris Paternu, **FRANCE PREŠEREN – POETA SLOVENO** - 3,40 €
Prežihov Voranc, **DOBERDO'** - 8,30 €
Lojzka Bratuž, **GORIZIA NELLA LETTERATURA SLOVENA** - 11,50 €
Stane Stanič, **SLOVENIA** - 13,50 €
L'ARTE SLOVENA DEL XX SECOLO NEL GORIZIANO - 24,00 €

Vse te knjige in še veliko drugih dobite na policah naših slovenskih knjigarn.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA - TRAVNIK 25, 34170 GORICA
tel. 0481 533177, fax 0481 536978, e-mail mohorjeva@adriacom.it